

REVISTA BIBLIOTECILOR*

REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR*

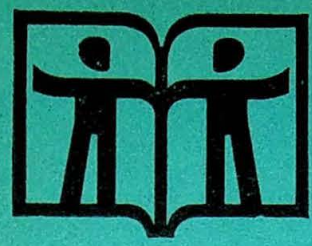
REVISTA BIBLIOTECILOR

ANUL XXV • AUGUST 1972

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

REVISTA

BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXV

Nr. 8

AUGUST 1972

S U M A R

In spiritul Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român	ban Cioculescu. Bibliografie selectivă	476
Ștefan GRUIA : Avem un program de lucru !	★	
Constantin MÎNDREANU : Bibliotecile sindicatelor la nivelul sarcinilor actuale ale propagandei cărții	Alex. C. ANDRIAN : Indici auxiliari nou introduși în clasificarea zecimale universale (I)	480
Constantin GÎLEA : Biblioteca municipală „Gh. Asachi” din Iași — în pas cu cerințele contemporane	Cronica	484
Anul internațional al cărții „Cărți pentru toți”	Istoria cărții și a bibliotecilor	
Mihai PETRESCU : Anul internațional al cărții în bibliotecile din rețeaua învățămîntului	Grigore PLOEȘTEANU : Vechi bibliotecă românești în județul Mureș (secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea) . .	485
George SBĂRCEA : Mărturisiri despre carte	Biblioteci de peste hotare	
Sub semnul Anului internațional al cărții	Manifestul UNESCO cu privire la biblioteca publică	488
★	R. B. : Biblioteca Unională de Stat pentru literatură străină din Moscova la o jumătate de secol de existență	490
Melania PÎTEA și Ion POPA : Lectura tinerilor din Zărnești . .	Chemarea unui grup de scriitori din R. F. a Germaniei adresată bibliotecarilor	490
Iuliana CRETU : Contribuția bibliotecii comunale la educația ateist-științifică a locuitorilor comunei Bocșa, județul Sălaj	George SEBASTIAN : Cronica Anului internațional al cărții — 1972	491
Livia BACĂRU : La 75 de ani de existență. Biblioteca comunală din Vinători-Neamț	De peste hotare	492
Profesorul Șerban Cioculescu la 70 de ani	Aniversări	
Dan SIMONESCU : Citeva ore în biblioteca lui Șerban Cioculescu	Mircea ANGHELESCU : Bolintineanu (100 de ani de la moarte)	494
Sevastia BALĂȘESCU : Contribuții la bibliografia scrierilor lui Șerban Cioculescu	★	
	Lucrări de specialitate	496
	Fișier	501
	Vasile RADO : Amenajarea unei mici biblioteci orașenești	510
	Jocuri distractive	512

ÎN SPIRITUL CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Avem un program de lucru!

„— Dăruți-vă, dragi tovarăși, întreaga capacitate și putere de muncă pentru ca, lichidând cu desăvîrșire rămînerea în urmă pe care am moștenit-o, să înscriem patria noastră pe orbita civilizației moderne, să asigurăm un înalt nivel de viață, materială și spirituală, întregii națiuni! Aceasta este o răspundere și o datorie de onoare a fiecărui cetățean, față de viitorul copiilor noștri, față de viitorul întregului popor, față de cauza socialismului și comunismului în România!“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Aceste cuvinte rostite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la înaltul forum ce l-a reprezentat Conferința Națională exprimă, concis, chemarea de a da viață programului partidului, îndeamnă la eficacitate în acțiune, la prospectarea cu teozantă și planificarea riguroasă pe tărîmul producției bunurilor materiale ca și în domeniul activității politico-educative de modelare a conștiinței socialiste.

**Chemare la răspundere, la dăruire,
la activitate creatoare**

A face din programul aprobat de către Conferința Națională substanța programului de activitate al fiecărui om al muncii — iată problema supremă a răspunderii politice și etice profesionale pentru toți cei care realizează planul cinci-~~al~~ în patru ani și jumătate la plarșa de proiectare, în ateliere, pe

01. SEP. 2023

ogoaie, ca și pentru cei care adună, păstrează și organizează cărțile și înlesnesc accesul la ele, sprijinind astfel producția, munca de cercetare și educare în spiritul politicii partidului, a ideologiei și concepției sale despre viață, în scopul făuririi omului nou.

Există un efort creator în toate bibliotecile din diferitele rețele de a răspunde chemării partidului. Activitatea efervescentă cu care au întâmpinat Conferința Națională continuă în prezent pe un plan lărgit de intensă popularizare a documentelor Conferinței. Numeroase inițiative valoroase — semnalate și în paginile revistei noastre — dovedesc că bibliotecile au înțeles că adevărata eficiență a muncii lor constă în angajarea întregii activități bibliotecare în slujba realizării programului de educație socialistă aprobat de Conferința Națională a partidului. Pe prim plan se situează preocuparea de a îmbunătăți, de a perfecționa mijloacele și metodele de muncă bibliotecară pentru ca propaganda cărții să corespundă solicitărilor sociale pe care dezvoltarea țării le impune. „Ofensiva perfecționării” declanșată de Conferința Națională ne îndeamnă ca în locul unui bilanț să ne gândim la ce avem de perfecționat în lumina programului adoptat de Conferință.

Conducerea și planificarea activității bibliotecare

Bibliotecile reprezintă tipul de instituție culturală unde improvizația, lipsa spiritului științific de prevedere au repercușiuni dintre cele mai grave cu efecte de durată: domenii de cunoștințe neacoperite cu documentație, fonduri „moarte”, nesolicitate, fonduri inaccesibile în lipsa cataloagelor, fonduri uzate prematur din cauza suprasolicităților, săli de lectură supraaglomerate în centrul orașelor și cartiere la marginea orașelor fără cititori în lipsa filialelor.

Indicii de activitate ai bibliotecilor, oricât de sumar sînt consemnați în statistică, dovedesc nu numai meritele și lipsurile personalului actual din bibliotecă, dar mai ales spiritul de prevedere al acelor care au gospodărit aceste instituții acum cinci sau zece ani.

În ce măsură colecțiile bibliotecilor publice din diferite localități dispun de suficientă literatură tehnică legată de profilul întreprinderilor din localitate? Există documentația necesară perfecționării, reciclării profesionale pe diferite domenii și nivele? Dotarea bibliotecilor comunale cu literatură agrozootehnică corespunde zonării agricole și cerințelor propagandei agricole? Cum sînt dotate

bibliotecile cu literatură științifică, cu lucrări de referință? Corespunde în toate localitățile componența colecțiilor cerințelor de lărgire continuă a orizontului de cunoaștere, de educație socialistă a oamenilor? Seria întrebărilor poate continua și cu privire la alte laturi ale muncii bibliotecare. Ele îndeamnă la o schimbare a viziunii privind acest sector, unde planificarea a fost mult timp și mai este pe alocuri și azi, gîndită ca o înșirare a obiectivelor acțiunilor și a indicilor de activitate, fără să se prevadă și asigurarea forțelor materiale și umane necesare realizării lor.

Studiile de prognoză care se desfășoară acum și pe plan județean, pe baza indicațiilor Conferinței Naționale a partidului, oferă un prilej unitar comitetelor de cultură și educație socialistă județene să coreleze planul de dezvoltare a bibliotecilor, în special planul de profilare a colecțiilor, cu prognoza locală a economiei și culturii. Dar mai întîi ar trebui să fie reexaminat locul și rolul bibliotecilor în planurile curente ale activității culturale-educative, nu sub aspectul funcțiilor și al ariei activității lor care nu necesită precizări, ci în ceea ce privește integrarea acestor instituții în ansamblul muncii ideologico-educative pe teritoriul județelor.

Importanța cărții, a bibliotecii în viața socială este bine definită și apreciată ca deosebită. Cartea este pretutindeni prezentă în munca educativă, pentru că nu există competență și informare fără a recurge la sursa organizată de documente, în care informația poate fi regăsită indiferent de coordonatele de timp. Biblioteca apare însă în multe planuri ale comitetelor de cultură și educație socialistă județene ca o notă stingheră la diferite probleme: „bibliotecile vor organiza manifestări”, sau la capitolul „Munca cu cartea” sînt enumerate titlurile manifestărilor pe care bibliotecile le vor organiza la date festive. Desigur, sînt și excepții.

Zeci de mii de oameni participă la cursurile universităților populare, la activitatea diverselor cercuri, alte sute de mii la cursuri de perfecționare. Un plan unic pentru a asigura participarea efectivă a bibliotecii, a propagandei cărții și a informației prin carte, alături de cea orală și vizuală, ar da noi valențe și adîncime activității culturale-educative.

Biblioteca trebuie să fie integrată în viața colectivității pentru a contribui efectiv la realizarea sarcinilor de educație comunistă, pentru a veni în întîmpinarea aspirațiilor spirituale ale oamenilor.

Ar fi timpul să fie reevaluate unele canoane cu privire la relațiile bibliotecii

cu publicul și la biblioteca strict limitată la incinta instituției.

Nu avem, din păcate, anchete sociologice efectuate asupra unor loturi reprezentative ale populației privind interesele, deprinderile de lectură (empirismul muncii multor biblioteci dar și al comerțului de carte este, în parte, o rezultantă a acestui fapt). Au fost efectuate însă suficiente anchete locale și dispunem de suficiente date statistice ca să putem constata că o parte a populației nu citește cărți, nu frecventează o bibliotecă. Prea devreme s-a considerat ca „depășită” metoda colportajului, a vizitelor la domiciliul cititorilor, a cercurilor de citit la safe. Accesul liber la raft, cataloagele bune, bibliografiile — atribute indispensabile ale serviciilor civilizate de bibliotecă — s-au dovedit a fi fără efect asupra unei părți a populației, cu interese culturale neformate, care n-a călcat pragul bibliotecii sau care, la început, sta dezorientată în mijlocul cărților. O discuție, o carte înmănată cu câteva cuvinte potrivite are mai multă eficiență, în cazul acestei categorii de oameni, decât cele mai reușite bibliografii de recomandare.

Sînt pregătiți bibliotecarii pentru asemenea activități? Cîte dintre penumăratele schimburi de experiență s-au ocupat de psihopedagogia lecturii?

În general, va trebui să promovăm mai stăruitor dialogul dintre bibliotecari și public și să recunoaștem că manifestările în „sala mare” nu oferă un climat propice acestuia. Cluburile de lectură, cercurile de prieteni ai poeziei, cluburile de tineri cititori și toate celelalte forme care grupează oameni cu interese culturale comune ar trebui să funcționeze pe lângă fiecare bibliotecă.

Bibliotecile ar trebui să se bazeze în mai mare măsură pe forțele culturale locale și să atragă efectiv în conducerea bibliotecii, muncitori, țărani, intelectuali, tineri (așa cum s-a procedat, de exemplu, în unele comune din județul Ilfov). În felul acesta se creează în jurul bibliotecii un nucleu de cititori statornici din oameni capabili să formeze un curent de opinie în favoarea ei, uneori cu eficiență mult mai mare decât obișnuitele forme de propagandă a cărții care se adresează unui public necunoscut.

Recent, adunarea generală a salariaților din Biblioteca municipală „N. Iorga” din Ploiești, din inițiativa organizației de bază P.C.R., a adoptat un plan de acțiune în care este propusă, printre altele, extinderea activității bibliotecii în întreprinderi și pe șantiere, încheierea unor contracte socialiste de colaborare cu brigăzile de muncă, asigurîndu-le informarea și literatura necesare perfecționării

profesionale a membrilor ei, dezvoltării conștiinței lor socialiste*). Inițiative asemănătoare de largire a sferei de acțiune a bibliotecii apar și în alte localități.

Există condiții ca „organizarea mai rațională și eficientă, conducerea științifică, creșterea spiritului de inițiativă și operativitate, de responsabilitate civică”, indicate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu drept cheazăie a obținerii unor rezultate economice superioare, să poată fi transpuse cu rezultate deosebite și în activitatea bibliotecilor.

Avem un program de lucru. Să trecem la împlinirea lui neabătută!

Ștefan GRUIA

*) În numărul viitor al revistei vom publica textul hotărîrii adoptate.

„O sarcină de primă importanță a partidului nostru este înarmarea poporului cu concepția științifică despre viață a clasei muncitoare — materialismul dialectic și istoric, cu știința și cultura cea mai avansată. Trebuie să acționăm pentru a făuri un om cu cunoștințe multilaterale, capabil să înțeleagă, să interpreteze și să folosească just legile obiective ale dezvoltării sociale în fiecare etapă a evoluției societății, să acționeze cu fermitate pentru transformarea revoluționară a lumii. Făurind un asemenea om, înarmînd astfel poporul, putem fi siguri de împlinirea cu succes a mărețului program elaborat de partid, putem avea garanția că poporul român va făuri comunismul, că națiunea noastră va avea un viitor glorios”.

NICOLAE CEAUȘESCU

BIBLIOTECILE SINDICATELOR LA NIVELUL SARCINILOR ACTUALE ALE PROPAGANDEI CĂRȚII

Constantin MINDREANU

președintele Consiliului
pentru activitatea politică
și cultural-educativă de
masă al Consiliului Central
al U.G.S.R.

Participarea creatoare, conștientă la activitatea practică de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, adin-cirea democrației socialiste, creșterea responsabilității sociale a fiecărui cetățean, perfecționarea muncii și a întregii vieți sociale sînt procese legate direct de făurirea conștiinței socialiste la realizarea cărora sindicatele, organizații largi ale clasei muncitoare, își au o parte însemnată de contribuție. Aceasta cu atât mai mult cu cît socialismul presupune o creștere continuă a factorului conștient în toate domeniile vieții materiale și spirituale. Dezvoltarea personalității umane în socialism are un caracter multilateral, vizează omul în plenitudinea însușirilor sale, în-seamnă, așa după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la Conferința Națională „...făurirea omului înaintat, înarmat cu cele mai noi cuceriri ale științei și culturii, a omului societății cele mai drepte și umane — societatea socialistă multilateral dezvoltată, societatea comunistă”.

Pentru aplicarea tot mai puternică în viață a acestor principii, instituțiilor cul-

turale, deci și bibliotecilor, le revin atribuții de mare însemnătate.

Necesitățile obiective ale dezvoltării și perfecționării muncii în socialism, ca și necesitățile subiective tot mai imperative ale fiecărui om de a cunoaște mai mult, de a-și face o educație spirituală intensă, reclamă o mai mare apropiere între om și carte, presupune neapărat să știi cum să folosești cartea. În condițiile producției moderne, ale revoluției tehnico-științifice, lectura sistematică, lărgirea orizontului de cunoștințe nu mai este o chestiune personală a unui individ, ci a devenit o problemă de însemnătate socială. *Omul societății noastre trebuie să fie un om de tip nou, multilateral pregătit, instruit, cult și mai ales cu un dezvoltat spirit partinic, cu înalte calități morale și cetățenești.*

Pornind de la aceste cerințe, biblioteca trebuie să fie în primul rînd o instituție politico-educativă care să faciliteze, să stimuleze și mai ales să orienteze competent actul lecturii. În cadrul procesului complex de formare a personalității multilaterale a omului muncii, al dezvoltării

conștiinței socialiste, bibliotecile sindicatelor se integrează organic în preocupările colectivelor de muncă, contribuind nemijlocit, printr-o activitate sistematică și continuă, valorificând mai bine colecțiile de care dispun, la desăvîrșirea pregătirii politico-ideologice, profesionale, tehnice și cultural-științifice a cititorilor lor.

Dealtfel, așezarea rețelei bibliotecilor sindicatelor pe baze care să reflecte mai îndeaproape cerințele în continuu progres ale oamenilor muncii reprezintă una din direcțiile principale care preocupă în prezent conducerea Consiliului Central al U.G.S.R. De fapt, consiliile județene ale sindicatelor, în lumina indicațiilor primite, au studiat, pe plan local, situația bibliotecilor, au stabilit o serie de măsuri care să ducă la impulsivizarea propagandei cărții, la valorificarea la un nivel calitativ superior a posibilităților de care dispun sindicatele în munca cu cartea, la conceperea unor modalități de modernizare a sistemului bibliotecilor sindicale în raport de necesitățile de informare ale diferitelor categorii de cititori.

Dar înainte de asta este necesară, ca element esențial, *reconsiderarea locului pe care-l ocupă biblioteca sindicală (și nu numai ea) în viața culturală a oamenilor muncii.* Deși în 1971 peste un milion de cititori au fost înscrși în fișele bibliotecilor, au fost difuzate mai mult de 5 milioane și jumătate de volume, cifre remarcabile la prima vedere, raportate însă la cele aproape 5 000 de biblioteci existente în prezent și care dispun de un fond de carte de peste 13 milioane de volume, situația nu ne mulțumește. Cauzele care stau la originea acestui fenomen sînt multiple, ele se cunosc, îndeosebi de cei care desfășoară această activitate și nu vom reveni asupra lor. Cert este însă un lucru: a crescut foarte mult preocuparea pentru informare, pentru cultură, ca o realizare de seamă a epocii noastre.

Ce se poate face deci pentru ca bibliotecile sindicatelor să răspundă eficient cerințelor actuale ale oamenilor muncii privind literatura social-politică, literatura de informare, în general, literatura beletristică sau tehnico-științifică și să-și lărgască cercul de cititori? În primul rînd, considerăm că este necesar ca fiecare bibliotecar să dovedească inițiativă, să depună mai mult efort intelectual în găsirea acelor modalități de muncă cu cartea prin care să-și atragă mai mulți cititori la bibliotecă. Auzim la tot pasul despre perfecționarea și modernizarea serviciilor pentru cititori. O găsim în planurile de muncă ale bibliotecarilor, o mai întîlnim și pe la diverse cursuri și instructaje, dar, de fapt, constatăm că

servirea cititorilor a rămas la stadiul acelorasi vechi practici și metode de muncă.

Multă vreme îndrumarea individuală a fost concepută ca o acțiune „de lămurire” a cititorilor pentru a împrumuta o dată cu cartea preferată și alte cărți mai puțin solicitate. Era o perioadă cînd s-a considerat că îndrumarea și orientarea lecturii cititorilor se realizează, aproape exclusiv, prin manifestări de masă cu cartea. Or, atragerea cititorilor către bibliotecă și sporirea posibilităților de informare potrivit preocupărilor, nivelului de cunoștințe, de interese etc. comportă o gamă diversă de modalități și metode printre care aș menționa accesul liber la raft, folosirea unor instrumente, absolut necesare, de informare asupra fondurilor de cărți care să fie la îndemîna tuturor celor ce muncesc în uzine și întreprinderi, realizarea unei politici de completare a colecțiilor de cărți pe baze științifice.

Acest din urmă aspect are o importanță deosebită întrucît activitatea unei biblioteci nu trebuie analizată neapărat numai după numărul de volume pe care îl posedă, nu acesta este argumentul hotărîtor în ceea ce privește valoarea ei. Importanța este structura tematică a fondului respectiv, valoarea colecțiilor care le deține fiecare bibliotecă în parte, concordanța reală a acestuia cu solicitările cititorilor. Completarea fondului de cărți este în ultimă instanță o problemă de competență profesională a bibliotecarului. Selectarea cărților se face ținînd seama de valoarea lor, de nevoile reale ale cititorilor, cerințe cărora bibliotecarii noștri nu le-au dat atenția cuvenită. Se impune deci, ca o măsură imediată, îmbunătățirea structurii tematică a colecțiilor de cărți, a reducerii unor decalaje existente între diferite domenii ale literaturii prin achiziționarea unor lucrări de valoare care să umple golurile existente. Am solicitat în acest sens ca bibliotecarii sindicali să fie sprijiniți mai mult de cei care au o mai mare experiență și pregătire profesională, respectiv de lucrători din bibliotecile municipale și orașenești. Banii afectați de comitetele sindicatelor achizițiilor de carte trebuie să fie folosiți cu „randament” maxim.

Referindu-mă la acțiunea de modernizare a bibliotecilor sindicatelor, voi porni chiar de la numărul prea mare de biblioteci. În afara celor care funcționează în cadrul caselor de cultură, al cluburilor, în sălile culturale, există în fiecare întreprindere și instituție cîte o colecție de cărți care, în cele mai multe cazuri, este impropriu denumită bibliotecă. Adăpostită într-un dulap, stă mai mult sub cheie. Cum poate fi vorba în acest caz de o

propagandă competentă a cărții, de o îndrumare eficientă a lecturii, de o completare judicioasă a fondurilor cînd nu are cine și unde să le facă? Un dulap nu poate căpăta în nici un caz atribuții de bibliotecă! Dealtfel în urma unor analize judicioase s-a ajuns la concluzia, pe baza datelor obținute, că o cale eficientă de punere în valoare a fondurilor de cărți aflate în bibliotecile mici, lipsite de condiții materiale și de serviciile unor cadre de specialitate, este comasarea acestora și întărirea bibliotecilor care funcționează în casele de cultură, în cluburi, în sălile culturale. În acest sens, avem în vedere posibilitatea ca întreprinderile, amplasate la distanțe nu prea mari una de cealaltă, care au biblioteci mici dar care nu dispun de spațiul necesar și de cadre calificate, să cadă de acord să-și unească fondurile de cărți într-un loc potrivit pentru o bibliotecă, să le dea în grija unui cadru competent (care să se ocupe de completarea judicioasă a fondurilor, de popularizarea cărților la locul de muncă, de organizarea unor acțiuni de masă în cadrul întreprinderilor, specifice muncii cu cartea) și să subvenționeze în comun această bibliotecă. Tot așa de bine, micile biblioteci pot trece în grija unui club sau a unei case de cultură a sindicatelor în aceleași condiții: comitetele sindicatelor din întreprinderile respective să contribuie anual cu o sumă de bani necesară pentru achiziții și împreună să se ocupe de organizarea unor acțiuni de masă cu cartea atît la bibliotecă, cît și la locurile de muncă. În grupurile sindicale, așa cum este de exemplu la Iași, unde, la Uzinele textile din localitate funcționează o filială a Bibliotecii Casei de cultură a sindicatelor.

Mergînd în profunzime pe filiera acestei acțiuni s-ar putea aminti despre sprijinul pe care l-ar putea acorda bibliotecile publice de stat. Bunăoară, bibliotecile sindicatelor din mediul rural care nu dispun de condiții adecvate, sau cele ale unor întreprinderi situate în cartiere unde filialele bibliotecilor municipale sau orașenești au condiții de funcționare cu mult superioare, ar putea să stabilească o bună colaborare cu acestea, bibliotecilor din sistemul așezămintelor de stat revenindu-le obligația să asigure o bună circulație a cărților în cadrul acestor întreprinderi, o propagandă variată și atractivă a literaturii social-politice, științifice, tehnice, beletristice. Există și alte situații. De exemplu, la clubul muncitoresc al Termocentralei Iernut, așezat în centrul comunei Luduș, funcționează în același loc biblioteca sindicatului și biblioteca comunală, fiind deservite de un cadru de specialitate. În școlile unde biblioteca școlară se află în grija unui cadru di-

dactic, este în folosul propagandei cărții ca biblioteca sindicatului să fie împreună cu cea școlară.

Obiectivul principal al bibliotecilor sindicatelor și al celor publice de stat este același: deservirea cu cărți, în condiții optime, a populației, propagarea cît mai largă a literaturii social-politice și beletristice în scopul formării unei culturi multilaterale și a educației comuniste a cetățenilor. Din această cerință izvorăște însăși necesitatea unei mai bune colaborări între bibliotecile sindicatelor și cele publice de stat, colaborare care trebuie consolidată și dezvoltată de organele județene respective. Este necesar să se ajungă la o convergență de păreri nu numai în ceea ce privește fondul activității bibliotecilor ci și asupra formei pe care o impune într-o etapă dată munca cu cartea. Modalitățile de realizare a acestei conlucrări sînt multe. Schimbul de opinii, organizarea unor acțiuni în comun, perfecționarea sistemului de pregătire profesională — în comun — a bibliotecarilor, adoptarea unui sistem de îndrumare metodologică, precum și soliditatea de către organele sindicale locale a sprijinului unor specialiști în probleme de bibliotecă ar fi doar cîteva. Înăptuirea unei bune propagande a cărții presupune desigur cadre bine pregătite, fonduri de cărți judicios alcătuite, instrumente de informare, condiții de spațiu și mobilier adecvat.

Dealtfel, urmărind realizarea obiectivului comun de care am amintit, bibliotecile sindicatelor amplasate în afara incintei întreprinderilor și-au deschis larg porțile tuturor celor care doresc să le frecventeze. În atenția noastră, așa cum am mai precizat, sînt și alte măsuri menite să ducă la îmbunătățirea muncii de masă cu cartea și perfecționarea rețelei de biblioteci sindicale în scopul ridicării activității acestora la nivelul exigențelor actuale ale muncii politice și cultural-educative de masă.

Efervescența creatoare, entuziasmul care a cuprins întregul popor pentru realizarea cincinalului înainte de termen impun eforturi corespunzătoare și în domeniul muncii educative. Perfecționarea activității bibliotecilor, ca instituții politico-educative capabile să contribuie nemijlocit la formarea omului nou, înaintat, al societății noastre, pe deplin devotat partidului și patriei, cu o înaltă ținută morală, demn de înălțimea erei socialiste pe care o făurim, presupune mobilizarea întregii pașuni și capacități de muncă, tot devotamentul și priceperea pe care bibliotecarii ca activiști pe tărîmul muncii ideologice o pot oferi patriei și partidului.

Biblioteca municipală

„Gh. Asachi”

din Iași —

în pas cu cerințele contemporane

Documentele Conferinței Naționale a partidului constituie și pentru biblioteca noastră, ca pentru toate instituțiile cultural-educative din țara noastră, un valoros îndreptar în jalonarea obiectivelor cultural-educative din propriul program de activitate.

Domeniul în care se manifestă în mod cel mai plener caracterul militant al unei biblioteci este de bună seamă cel al orientării lecturii, al propagandei cărții, al informării bibliografice.

Una din principalele preocupări ale Bibliotecii municipale din Iași este popularizarea cărții social-politice, a documentelor de partid, a literaturii recomandate la diferite forme de învățămînt politic. Pe această linie, serviciul bibliografic s-a preocupat de crearea unui larg aparat informațional, organizat în lumina indicațiilor date de Cabinetul județean de partid, cuprinzînd: cataloage tematice pe problematica învățămîntului de partid (Istoria Partidului Comunist Român, Istoria Republicii Socialiste România, Probleme de etică, Probleme ale ateismului științific, Probleme contemporane de filozofie); fișiere pe probleme de sociologie, pedagogie, didactică, precum și referitoare la organizarea vieții sociale și economice; indexuri selective ale volumelor de opere ale clasicilor marxism-leninismului. Ar mai fi de menționat și amplul fișier bibliografic (peste 30 de mii de fișe), referitor la dezvoltarea județului și municipiului Iași, în anii 1944—1970, în domeniile economic, social-politic, cultural și artistic, precum și volumele apărute în seria *Contribuții la bibliografia județului Iași*.

Pentru popularizarea cărții social-politice se organizează expoziții permanen-

te, se susțin prezentări ale lucrărilor, apărute în colecția „Evocări” ș.a.

În sprijinul documentării publicului tot mai larg, care manifestă interes față de literatura din acest domeniu, în fiecare din sălile bibliotecii au fost organizate puncte de documentare, în cadrul cărora sînt expuse în acces liber operele și cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, documente de partid și de stat, operele de bază ale clasicilor marxism-leninismului, precum și diferite publicații periodice, publicațiile de documentare în științele sociale și politice, ale institutelor de cercetări de pe lângă Academia etc.

Preocuparea de a veni și în întîmpinarea unor interese de ordin cultural-artistic și științific tot mai variate, manifestate de omul contemporan indiferent de vîrstă sau de specificul sectorului de muncă în care este încadrat, este un alt aspect pe care activitatea informativ-bibliografică desfășurată de biblioteca noastră îl are în vedere. Ne-am referi astfel la suita de bibliografii de recomandare pe care le edităm sub titlul generic *100 de cărți despre...*, cu o tematică variată (istoria Partidului Comunist Român, istoria patriei, ateism-științific, științele naturii, tehnica, literatură română și universală, folclor), pusă în corelație cu programele formelor de învățămînt de partid, cu programa analitică a Universității populare, cu cea a orelor educative din școli. Cele 12 fascicule difuzate pînă acum s-au bucurat de o bună apreciere din partea publicului.

Dintre lucrările bibliografice de mai mare amploare, încadrate într-un plan tematic de o vastă cuprindere, am aminti: *Anuarul bibliografic al județului Iași*, *Probleme de conducere a economiei*, *Dezvoltarea culturii județului Iași*, *Dezvoltarea literaturii în ultimul deceniu* ș.a.

De bună seamă rîndurile de față nu și-au propus să epuizeze diversitatea preocupărilor Bibliotecii municipale „Gh. Asachi” în această direcție. Am dorit doar să arătăm că înțelegem să facem tot mai mult din biblioteca noastră o instituție activă, adînc ancorată în actualitate. În ce măsură am reușit pînă acum, ne-o spun cifrele cuprinse în registrele statistice ale anului trecut — 25 000 de cititori, cca 500 000 de volume difuzate —, realizările primului semestru ale anului în curs, superioare celor din perioada similară a anului trecut, îndreptîndu-ne să întrevădem și alte reușite.

Constantin GILEA

director
Biblioteca municipală
„Gh. Asachi” — Iași

„Cărți pentru toți“

ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII

Anul internațional al cărții în bibliotecile din rețeaua învățământului

În baza recomandărilor Conferinței generale UNESCO și a propunerilor Comitetului național pentru Anul internațional al cărții, Ministerul Educației și Învățământului a elaborat un plan de acțiuni, destinat unităților din rețeaua de biblioteci a învățământului.

Dintre principalele acțiuni prevăzute în plan, menționăm :

1. Intensificarea, pe plan național, a popularizării cărții și a acțiunilor cu cartea în cadrul lecțiilor și al cursurilor la toate disciplinele de învățământ (în-deosebi la lecțiile de limbă și literatură română și de literatură universală), în cadrul cercurilor pe obiecte și al cercurilor științifice, al cenaclurilor literare, al concursurilor școlare, în activitățile organizate în timpul vacanței.

2. Publicarea de către revistele școlare și studențești de articole, anchete și alte

materiale pe tema cărții și a lecturii, realizate de elevi și studenți.

3. Organizarea de simpozioane cu tema „Rolul cărții în formarea profesională, politică, morală a tineretului intelectual“.

4. Organizarea în luna noiembrie a.c., la Biblioteca centrală universitară din București, a unui simpozion cu tema „Biblioteca, laborator al muncii intelectuale“, la care vor participa bibliotecari, documentariști, cadre didactice și alți specialiști din întreaga țară.

5. Organizarea, în bibliotecile școlare și de învățământ superior, a unor expoziții de carte și a unor fotomontaje, afișe etc. pe următoarele teme: cartea în slujba educației politico-ideologice; cartea în sprijinul procesului instructiv-educativ; cele mai utile cărți ale elevului, ale studentului, ale cadrelor didactice etc.

6. Organizarea concursului republican „Cea mai bună bibliotecă școlară“.

7. Organizarea în biblioteci de „Zile deschise ale bibliotecii“, cu prilejul cărora elevii vor învăța cum să utilizeze o bibliotecă publică și cum să-și organizeze și să utilizeze propriile lor fonduri de cărți.

8. În vederea unei propagande sporite a cărții în rândul copiilor, Ministerul Educației și Învățământului, cu sprijinul Consiliului Culturii și Educației Socialiste și al Consiliului Național al Organizației Pionierilor, va organiza în școli „Zile ale cărții pentru copii“.

9. La începutul anului școlar și universitar 1972/1973 se vor organiza „Zile deschise ale bibliotecii“ pentru studenții anului I și pentru elevii din licee, cu prilejul cărora li se vor explica organizarea și funcționarea bibliotecii, capacitatea acesteia de a furniza informații.

10. Publicațiile *Tribuna școlii*, *Revista de pedagogie*, *Forum* și *Învățământul profesional și tehnic* vor publica în tot timpul anului 1972 articole și studii consacrate rolului cărții în formarea personalității, în educația comunistă, materiale despre desfășurarea Anului internațional al cărții.

Aceste acțiuni sînt menite să contribuie la traducerea în viață a devizei generale a acestui an: „Cărți pentru toți“.

★

Concursul „Cea mai bună bibliotecă școlară“, la care pot participa toate bibliotecile școlare, are drept scop: stimularea și popularizarea inițiativelor concrete locale, în vederea satisfacerii nevoilor de lectură și de informare ale elevilor; organizarea funcțională a bibliotecilor școlare corespunzător cerințelor procesului de învățămînt și muncii politico-educative din școală; dirijarea activităților desfășurate în bibliotecă școlară spre propagarea în rândul elevilor și al cadrelor didactice a cărților de literatură beletristică, de știință, tehnică, artă, cu un bogat conținut de idei.

Pentru buna desfășurare a acestui concurs, care s-a declanșat în luna mai a acestui an, s-au constituit: o comisie republicană, comisii județene și comisii pe orașe sau centre de comună.

Comisiile pe orașe sau centre de comună și comisii județene — formate din reprezentanți ai inspectoratelor școlare județene, ai comisiilor județene de cultură și educație socialistă, ai comitetelor județene U.T.C., ai comitetelor județene ale Organizației pionierilor, directori de biblioteci sau bibliotecari cu experiență din bibliotecile instituțiilor de învățămînt superior, din bibliotecile municipale, orașenești, comunale, cadre didactice, alți specialiști — au sarcina de a organiza, pînă la sfîrșitul anului 1972,

etapa pe orașe sau centre de comună și etapa județeană, de a studia rapoartele juriului, stabilind cîștigătorii concursului, de a propune bibliotecile școlare care să participe la etapele superioare (etapa județeană și cea republicană), de a populariza pe cîștigătorii etapelor prin presă, radio și televiziune. Pentru fiecare etapă — pe centre de comună, orașe, județ — se vor selecționa 1—2 biblioteci școlare.

Juriile stabilite de comisiile de organizare ale fiecărei etape trebuie să viziteze bibliotecile școlare înscrise la concurs și omologate pentru etapa următoare și să întocmească referatele pe care le vor prezenta comisiilor.

Aprecierea și selecționarea bibliotecilor școlare se face în funcție de eficiența instructivă și educativă a activităților și inițiativelor luate. Astfel, se va lua în considerare: modul de alcătuire a colecțiilor de publicații — cit mai adecvate profilului școlii, necesităților procesului instructiv și muncii politico-educative din școală; numărul de elevi și de cadre didactice care frecventează biblioteca școlară și citesc cărți instructive sau recreative; organizarea de acțiuni de popularizare a cărții în școală; organizarea acțiunilor în vederea sărbătoririi Anului internațional al cărții; folosirea metodelor moderne de formare a deprinderilor de lectură și a deprinderilor de informare independentă.

Bibliotecarilor participanți la faza județeană li se vor atribui diplome purtînd emblema Anului internațional al cărții.

Celor mai bune biblioteci școlare participante la concurs li se vor acorda, în etapa republicană, următoarele premii în cărți:

2 premii I în valoare de 3 000 de lei fiecare

2 premii II în valoare de 2 000 de lei fiecare

3 premii III în valoare de 1 000 de lei fiecare

5 mențiuni în valoare de 500 de lei fiecare.

Se vor mai acorda și alte premii de către instituțiile centrale și organizațiile obștești.

★

În epoca noastră, cînd școala pregătește pe fiecare pentru procesul de educație permanentă, educație care nu poate să fie concepută fără a se recurge la serviciile bibliotecilor, nu considerăm ca emfatică expresia că școala, împreună cu biblioteca, tinde să pregătească „cititori pe viață“. Acțiunile întreprinse în bibliotecile din rețeaua învățămîntului în Anul internațional al cărții se înscriu pe aceste coordonate și au fost concepute în această viziune.

MĂRTURISIRI DESPRE CARTE

ale
muzicologului
și
criticului
de artă

**GEORGE
SBÂRCEA**

RED.: Considerați că în epoca noastră de suprasaturare cu informații pe calea mijloacelor de comunicare în masă cartea își va menține rolul pe care l-a avut de-a lungul veacurilor?

G.S.: Observ din ce în ce mai des gestul celor care, în tramvai, tren, autobuz, săli de așteptare, deschid o carte și se lasă furați de chemarea ei. Urmăresc

de mult, în librăriile pe care le frecvențez în țară și peste hotare, ochii celor care, neavînd încă un exercițiu îndelung al lecturii, caută cartea cea mai potrivită pregătirii, dispoziției, necesității intelectuale proprii. Am văzut nenumărați tineri care în fața vitrinelor librăriilor încremenesc, ca înaintea unui imens geam dînd spre orizonturi fără margini. Ni s-au încredințat nu o dată privirile și i-am simțit în acele clipe mai buni, mai înțelegători, mai disponibili solidarității interumane.

Cartea în sine, ca expresie a spiritului, nu numai că își menține rolul pe care l-a avut de-a lungul veacurilor, dar actuala explozie informațională îl sporește chiar, pe zi ce trece. Omul de pe stradă, acel *uomo qualunque* din care sociologia contemporană a făcut prototipul subiecților cărora ie sint destinate mijloacele de comunicare în masă, reclamă tot mai des și mai stăruitor un factor cu mult superior informaticii și, totodată, depășind efemerul ziaristic al evenimentelor, al interpretării lor de moment. Acest factor este reprezentat de carte, care deșteaptă în noi nevoia de a gândi în liniște, de a fi prezenți prin intermediul lecturii în toate colțurile lumii și de a putea strînge minile oamenilor aflați la cele mai mari depărtări. E atît de omniprezentă și perpetuă selea de carte, încît ea ne însoțește aproape peste tot, rezervîndu-ne în cele mai variate condiții și împrejurări un răgaz pentru a o răsfoi. Am zărit deunăzi, într-o gară, un electrician care, atașat de vîrfurile unui stîlp în așteptarea probabil a unui semnal, citea între cer și pămînt un volum scos din buzunar.

Pentru acești oameni ai secolului nostru — oameni ai faptelor, firește, dar în același timp și în aceeași măsură și ai viselor — a fost născocită cartea „de buzunar“, fenomen care demonstrează convingător că rolul cărții sporește pe zi ce trece. Căci este un semn de naivitate să crezi că mijloacele de comunicare a informațiilor, oricît de ispititoare prin rapiditate, confort, noutate tehnică, accesibilitate, vor putea înlătura cartea sau măcar îi vor reduce funcția avută în procesul de maturizare a indivizilor și a colectivităților. Oricine e îndreptățit să cunoască lumea și să se cunoască pe sine însuși, iar această cunoaștere este de neînchipuit fără carte. Nu numai orice muncă intelectuală sau practică presupune familiarizarea în prealabil și pe parcurs cu cartea și cu lectura ei asiduă, sistematică și ascendentă, ci și însușirea unei atitudini civilizate, active, practice și morale față de mediul social și cel fizic. Cred că transformarea individului în *zoon politikon*, în ființă socială, se face

și azi — în pofida cinematografului, a radiofoniei și televiziunii — prin carte. Între telespectatori, bunăoară, și cititorul de carte este o distanță incalculabilă aproape: în timp ce primul receptează telespectacol pasiv și automat, fără o intervenție opțională a spiritului critic, al doilea optează și asimilează critic, prin facultatea de a prelucra materialul propus de carte.

Iată de ce una din satisfacțiile reale mai solide ale omului de azi este cartea, lectura de calitate, raportată la sfera de interese și la viața spirituală a fiecăruia dintre noi. Nimic nu formulează mai deplin, mai concret personalitatea noastră decât cartea. Multiplicată în bibliotecă, ea îmbibă căminul de suflet, creează consonanță cu lumea și cu oamenii. Iar bibliotecă publică, despre care am scris cu diverse prilejuri și în mai multe rânduri, amplifică această consonanță. Varietatea indeletnicirilor și a preocupărilor, zările tot mai întinse ale cunoștințelor umane, progresele tehnico-stiințifice au făcut ca pentru bibliotecar să nu existe carte mai importantă decât alta, astfel că ar fi nedrept a încerca să stabilim o scară a valorilor pe rafturile și compartimentele zecimale ale bibliotecilor. Desigur, cititorii nu participă cu egală tensiune intelectuală la lectura tuturor cărților. E de prisos a spune că pentru matematicieni va prima totdeauna cartea de matematică, pentru filozof cea de filozofie ș.a.m.d., dar că pentru o minte care gândește dincolo de profesiunea proprie și dorește să cuprindă universul cu amândouă brațele lectura de specialitate este mereu completată prin lecturi diverse, complimentare, care duc la o viziune neprecioasă, neîngrădită de indeletnicirile profesunii, asupra existenței.

RED.: Ce soartă îi prevedeți cărții în viitor ?

G.S.: Cartea de buzunar a constituit o revoluționare a accesului la carte al publicului. Cităva vreme s-a discutat cu multă aprindere, în lumea întreagă, asupra viitorului cărții. S-au făcut anchete în rândurile cititorilor și librarilor, activitatea bibliotecilor publice e urmărită pe tot globul de UNESCO, viitorul cărții îi preocupă pe editori, librari și autori deopotrivă. S-a ajuns la încheierea că și în următorii o sută de ani, cel puțin, cartea va rămâne strâns legată de parametrii intelectuali și de coeficienții de sensibilitate individuală. Desigur, dezvoltarea tehnicii și evoluția formelor de conviețuire în marile aglomerații urbane — pare-se formula spre care tinde tot mai mult omul de mâine — ridică o problemă dificilă: anume aceea pe care aș numi-o „esenția-

lizarea” cărții, a bibliotecilor. O dată cu micșorarea spațiilor de locuințe (biblioteci de familie) și a celor publice (biblioteci generale) numărul cărților publicate crește peste tot în progresie geometrică. Dacă în ajunul ultimului război, la întrebarea ce cărți ar trebui salvate în cazul unei catastrofe mondiale, André Maurois a putut să indice o sută de opere capitale pentru perpetuarea tradițiilor spirituale ale omenirii, azi numărul acestora s-a înzecit sau, dacă ne gândim la descoperirile făcute în biologie, medicină, arheologie, chimie, fizică, electronică etc., s-a înșutit chiar. Cum să cuprinzi cu mintea vastă experiență științifică, beletristică și socială a ultimelor decenii și a celor ce vor urma, cum să urmărești titlurile necesare culturii generale a omului zilelor noastre o dată ce cartea prezintă aproape pretutindeni tendința de proliferare? *Digest*-urile nu sînt o soluție, fiindcă ele aparțin capitolului de *mass-media*. De pe acum se semnalează invaziunea sentimentului de neputință a accesului la complexul culturii umane contemporane. Cu toată specializarea, se-ștea de cunoaștere mai amplă nu poate fi stîrpită din om în cîteva decenii. Cu cît specializarea va fi împinsă mai departe, cu atît cartea — mă gîndesc înainte de toate la beletristică, la disciplinele umaniste în general — va deveni moneda de aur care nu va dispărea din circulație. Cei ce vor a-luca problema viitorului cărții cu metoda vor fi obligați să mediteze profund asupra a ceea ce numeam mai sus „esențializare”, lucru pe care dealtfel școala a încercat să-l facă, în felul ei, din timpurile cele mai vechi, din păcate din perspectivele înguste ale unor interese limitate de castă, confesiune sau clasă. Editurile vor merge pînă acolo încît să asigure enciclopedii — de o altă concepție și factură decât cele uzuale azi — în toate domeniile cugetării teoretice și ale activităților practice omenești, grupînd în jurul lor bagajul de cărți indispensabil transformării informației enciclopedice în lectură meditată, în asimilare intelectuală și, în concluzie, în cultură.

Atîta timp cît cartea va exista și își va îndeplini rolul de stimuloare a gîndirii, avem dreptul de a crede în perfectibilitatea omului.

Firește, afirmația aceasta este istorică și relativă, fiindcă datorită ritmului actual de prefacere a vieții și a atitudinii noastre față de fenomenele inconjurătoare s-ar putea ca viitoarele generații să asiste la o nouă revoluționare a cărții ca mijloc de vehiculare a culturii. Oricum, epoca noastră poate fi socotită o epocă a bibliocrației, care n-a avut egal în istoria omenirii și nici nu pare că va putea fi depășită: limita de saturație a fost atinsă!

RED.: Care a fost cartea sau cărțile cu cea mai mare influență în formația dv.?

G.S.: Am citit mult în copilărie și adolescență. Am citit mai ales de toate, dezorganizat firește, însă nu chiar la întâmplare, o dată ce în casă exista o bibliotecă alcătuită, cu grijă și în timp, de două sau trei generații succesive. Prin structură, biblioteca aceasta de familie era identică cu o bibliotecă publică, deosebindu-se de ea numai dimensional. Cartea care mi-a aprins gândurile, în ultima clasă a școlii primare, a fost *Don Quijote*. Nu știu ce opinie își vor fi făcut cei de o vîrstă cu mine — eram, oricum, un lector precoce — despre această carte, nici dacă au citit-o. Eu însă am priceput în curînd că, în ciuda rizibilității sale, eroul scriitorului spaniol simbolizează puterea visării și frumusețea candorii, credința nestrămutată într-un ideal, loialitatea față de principiile *movens* ale umanității. Astfel, epopeea lui Cervantes a fost pentru mine o mare anecdotă, descifrată cu ajutorul intuiției. Ea a stîrnit în mine dorința de a lupta și eu, odată, cu „morile de vînt” și de a crede *quia ad absurdum* în frumusețea luptei.

RED.: Ce cărți credeți că n-ar trebui să lipsească din lectura tinereii generații?

G.S.: Prin forța lucrurilor, nu numai gusturile generațiilor în continuă succesiune se schimbă, ci și nevoile de lectură. Toate cărțile în care apare omul în confruntarea sa cu natura și cu semenii săi sînt instructive și, deci, necesare. Nu atît anecdota, în sens de inedit și ilustrativ, cît momentele semnificative în stare să tîlmăcească rostul spiritului creator și investigator, valoarea și frumusețea luptei, substanța unitară a universului și frăția întregii umanități. Dacă aș fi editor aș publica — fiindcă mi se pare din cale afară de necesară — o *Enciclopedie a omeniei*, în fruntea căreia aș așeza, drept moto, poemul lui Kipling, *If* (= Dacă) și *Glossa* lui Eminescu. În această enciclopedie, scrisă în modul didactic-moralizator, ci la tensiunea esului chestertonian, l-aș preamări pe om, cu toate jertfele lui, trecînd cu duhul și cu măreția sacrificiilor sale prin nesfîrșirea de veacuri, urînd și iubînd, schimbînd înfățișarea lumii, fără ca el să se schimbe prea mult, fragil ca și imbarcațiunile cu care cutreiera mările lumii, dar cu toate acestea la fel de veșnic ca stelele din văzduh.

Misterul cărții, în ultimă instanță, acesta e: aprinde imaginația și consolidează încrederea noastră în omul făuritor de miracole!

Ex libris de K. Andrusko
(Iugoslavia)

Sub semnul Anului internațional al cărții

Județul Bihor

Programul Comitetului județean de cultură și educație socialistă Bihor dedicat Anului internațional al cărții are drept repere principalele sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, privind îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maseilor, „Cărți pentru toți” — deviza A.I.C. — dobândind astfel semnificații și mai adăptate.

Pe lângă acțiunile de propagandă a cărții (conferințe, simpozioane, sezațiuni literare, întâlniri cu scriitorii etc.) organizate în Oradea sau pe cuprinsul județului, în bibliotecii sau în case de cultură, cluburi, cămine culturale, bineînțeles participarea bibliotecilor prin expoziții de carte, liste bibliografice de recomandare etc. fiind subînțeleasă și în aceste cazuri, planul Comitetului cuprinde o seamă de obiective menite să asigure publicului bihorean condiții cât mai adecvate de acces la carte prin intermediul bibliotecilor [ca și al librăriilor], să lărgescă baza informațională pusă la dispoziția cititorilor și să dea un plus de profesionalitate activității desfășurate în aceste instituții.

Spicuum câteva din obiectivele de acest gen :

Pentru a crea condiții prielnice desfășurării activității bibliotecilor, Comitetul de cultură și educație socialistă va studia amplasarea și condițiile materiale ale bibliotecilor atât în municipiul Oradea cât și în județ și va înainta un studiu documentat de necesități de amenajări, construcții, mutări etc. Consiliului popular județean Bihor, în vederea elaborării unui plan de perspectivă în acest domeniu.

Cu sprijinul Consiliului popular al municipiului Oradea și al Consiliului municipal al sindicatelor se vor înființa două filiale ale Bibliotecii municipale Oradea în cartierele Rogerius și Episcopia, iar în unele cartiere această funcție va fi preluată de bibliotecile sindicale care nu

se află în incinta întreprinderilor (I.E.M.B., Constructorul, C.F.R.).

Pentru popularizarea bibliotecilor și a manifestărilor de masă cu cartea se vor tipări afișe tip pentru manifestările bibliotecilor comunale și orașenești, două ghiduri ale bibliotecii orașenești — unul pentru adulți, altul pentru copii — și un prospect tip al bibliotecii comunale, un afiș cu caracter mobilizator („Fiecare cititor aduce un alt cititor”), fluturași cu text atractiv pentru popularizarea noutăților. De asemenea se vor edita liste bibliografice în sprijinul cursanților de la învățământul de partid și al celor de la universitățile populare.

În luna octombrie se va organiza un colocviu metodologic cu tema „Cărți pentru toți”, în cadrul căruia se vor aborda aspectele teoretice și practice ale lecturii diferitelor categorii de cititori. (Din tematica colocviului: Arta de a citi; Psihologia lecturii; Fondul de carte al bibliotecii accesibil tuturor; Special și general în propaganda bibliotecii; Schimbul și cooperarea interbibliotecară în satisfacerea cerințelor de lectură și rezultatele unor cercetări concrete privind lectură, naveștilor, îndrumarea lecturii cititorilor între 18 și 29 de ani, lectura tinerilor dintr-o întreprindere, cartea în procesul educației ateist-științifice etc.).

Biblioteca municipală din Oradea va edita o seamă de lucrări bibliografice de un mare interes: un catalog selectiv al literaturii social-politice existente în colecțiile bibliotecii și un altul al celor mai semnificative lucrări beletristice din producția editorială a ultimilor ani și în fine un catalog selectiv al literaturii pentru copii apărute în ultimii cinci ani. De asemenea va fi elaborat primul volum al *Anuarului bibliografic al județului Bihor*.

O acțiune interesantă va fi organizată de Biblioteca municipală împreună cu Casa pionierilor din Oradea sub deviza „Școlarii din județul Bihor apără cartea”. Este vorba de organizarea unui cerc de legătorie.

S-ar mai putea menționa, ca deosebit de utilă pentru îmbogățirea cunoștințelor tineretului în domeniul tehnicii muncii intelectuale, organizarea, în colaborare cu conducerea Institutului pedagogic de 3 ani din Oradea, a practicii studenților în unele biblioteci din județ.

Inspectoratul școlar județean Bihor a înscris de asemenea în Planul de acțiuni consacrat A.I.C. obiective interesante privind activitatea bibliotecilor. Reținem organizarea unui concurs județean „Cea mai bună bibliotecă școlară din punct de vedere educativ” ca și o acțiune cu caracter general de mobilizare a elevilor, în cadrul orelor de practică, pentru legarea și repararea cărților.

Comitetul județean de cultură și educație socialistă Buzău, în colaborare cu Consiliul sindical județean, Comitetul județean al U.T.C., Consiliul județean al organizației pionierilor, Inspectoratul școlar județean și Intreprinderea economică județeană a cooperativelor de consum Buzău a elaborat un plan de măsuri cu privire la manifestările ce se vor organiza în anul 1972 sub deviza „Cărți pentru toți”, dintre care multe au prins deja viață.

După „Luna cărții la sate” (1—29 februarie), „Luna cărții pentru tineret” (18 februarie—18 martie); „Zilele cărții pentru copii” (1—20 iunie); „Decada cărții social-politice” (10—20 iulie), în luna septembrie se vor desfășura „Zilele cărții tehnico-științifice”, iar între 1 și 10 decembrie „Decada cărții românești”, toate acestea constituind prilejuri pentru biblioteci, deopotrivă ca și pentru librării, de a organiza vitrine și expoziții de cărți, întâlniri cu scriitorii, concursuri literare și de desene inspirate din cărți etc.

În toate bibliotecile comunale din județul Buzău au fost programate acțiunile „Dialogul cărții” și concursul „Cine știe ciștigă” cu tema „Muncind și învățând făurim belșugul cooperativei noastre de producție”.

Prin Salonul literar de pe lângă Biblioteca municipală — Buzău au fost organizate sau sînt prevăzute întâlniri ale scriitorilor Călin Gruia, Ion Crînguleanu, Mihai Beniuc, Traian Filip ș.a. cu cititorii din orașul Rîmnicu-Sărat și din comunele Beceni, Pogoanele, Pătîrlagele, Smeeni, Padina, Rușețu, Puești, Ziduri, Pietroasele ș.a.

Dincolo de aceste acțiuni vizînd propaganda cărții, planul reflectă și meritorii preocupări pentru organizarea lecturii. Cităm: „Căminele culturale comunale îi vor sprijini pe bibliotecarii comunali în extinderea rețelei de biblioteci filiale și puncte de împrumut, astfel ca în fiecare sat să existe posibilități reale de difuzare a cărții către public, antrenînd în acest scop un număr suficient de bibliotecari obștești din rîndul iubitorilor cărții”.

Reținem și preocupările în direcția pregătirii profesionale a bibliotecarilor. În cadrul seminarilor și schimburilor de experiență au fost prevăzute pentru a fi luate în dezbateri teme ca: Organizarea științifică a sistemului de informare în bibliotecile publice; Cartea agrozootehnică și locul ei în propaganda agricolă; Acțiuni eficiente de popularizare a documentelor de partid și de stat ș.a.

L. O.

LECTURA TINERILOR DIN ZĂRNEȘTI

Melania PITEA
bibliotecară

Ioan POPA
profesor

Ancheta ale cărei rezultate le înfățișăm sintetic în cele ce urmează este rodul colaborării dintre Biblioteca orășenească din Zărnești și Laboratorul de cercetare pentru problemele culturii de masă — Brașov.

Obiectul anchetei l-a constituit determinarea locului pe care îl ocupă lectura în ansamblul preocupărilor de timp liber ale tineretului zărneștean, cunoașterea cerințelor și intereselor de lectură specifice, a factorilor de influență, ca și stabilirea gradului de audiență la această categorie a publicului, a acțiunilor culturale-educative întreprinse de bibliotecă.

Eșantion cercetat. Procedeu de investigare

În atenția cercetării noastre a stat un eșantion simplu aleator, format din 216 subiecți, reprezentativ pentru toate categoriile de tineret (avînd ca limite de vîrstă 14—30 de ani) din orașul Zărnești. Instrumentul principal de strîngere a da-

telor a fost un chestionar cuprinzând un număr de 39 de întrebări, o parte dintre acestea având un caracter deschis. Primele 8 întrebări s-au referit la parametrii de bază ai eșantionului (vîrstă, sex, loc de muncă, studii, profesiune, naționalitate, stare civilă, natura locului de muncă).

Aplicarea chestionarului s-a făcut de către persoane special instruite, din afara categoriei cercetate, ceea ce ne face să credem că operația de completare nu a fost cu nimic influențată. Gradul sporit de sinceritate a fost asigurat și prin caracterul anonim al răspunsurilor.

Pentru obținerea unor informații suplimentare și pentru verificarea valabilității unor răspunsuri date în chestionar s-a realizat în bibliotecă o cercetare documentară pe 100 de fișe aparținînd cititorilor din aceeași categorie de vîrstă.

Atît răspunsurile primite la chestionar cît și analiza fișelor de cititor au reușit să ne furnizeze o multitudine de date de un mare interes pentru mai buna răcordare a posibilităților de lectură oferite de bibliotecă cu nevoile și interesele de lectură ale tinerilor. Nu e mai puțin adevărat că prin formularea deficitară a unor dintre întrebări (gradul lor prea mare de generalitate) unele dintre datele obținute sînt neconcludente.

Rezultatele anchetei

Parametrii de bază ai eșantionului. Din totalul de 216 subiecți, pe categorii de vîrstă, situația se prezintă astfel:

— 78 de subiecți au între 14 și 19 ani (cu foarte puține excepții, aflați în perioada școlarizării), procent în eșantion — 36,1;

— 138 de subiecți au între 19 și 30 de ani (marea lor majoritate antrenați în procesul productiv), procent în eșantion 63,9.

Pe sexe, structura eșantionului cercetat (51 la sută sex masculin și 49 la sută sex feminin) se distribuie foarte aproape de realitatea existentă la nivelul întregii categorii a tineretului din orașul Zărnești.

Sub raportul studiilor, cumularea datelor a arătat că un număr foarte mic de subiecți (18, aproximativ 8 la sută) au pînă la 8 sau 8 clase, restul fiind absolvenți de școală profesională, de liceu etc.

Ca situație familială, eșantionul se compune din 43 de subiecți căsătoriți și 173 care nu și-au întemeiat încă o familie, proporție ce prezintă semnificație pentru cercetarea noastră, întrucît cei căsătoriți au menționat la întrebarea „Cîte ore citiți săptămînal?” în foarte puține cazuri mai mult de 10 ore.

În scopul determinării legăturii posibile dintre lectura subiecților și cerințelor pro-

fesunii, ale locului de muncă sau ale școlii, chestionarul a cuprins două întrebări, ambele cu răspunsurile posibile indicate (dacă subiecții anchetați consideră că locul de muncă în care activează [sau școala] îi determină să citească și, în cazul unui răspuns afirmativ, din ce domenii). La prima întrebare, subiecții au răspuns afirmativ în proporție de 68 la sută. Dar, cum la întrebarea următoare au răspuns și cei care dăduseră aici răspunsuri negative, punem sub semn de întrebare procentul deștului de mare al subiecților care nu consideră lectura și ca o necesitate profesională, presupunînd că aceștia nu au citit cu prea multă atenție întrebarea și au dat în consecință răspunsuri insuficient gîndite.

Conform răspunsurilor la această întrebare interesele de lectură determinate de profesie sau școală se îndreaptă spre următoarele domenii:

- beletristică — 70 subiecți;
- literatură tehnică — 104 subiecți;
- alte domenii — 59 subiecți.

De remarcat faptul că subiecții care au indicat beletristica sînt în marea lor majoritate elevi, cum dealtfel numeroși sînt elevii care au indicat atît beletristica cît și literatura tehnică. Mutuația accentului de la literatura beletristică la literatura tehnică este explicată prin specificul profesiei și al muncii subiecților (în majoritate în contact cu procesele de producție, cu tehnica aflată în continuă înnoire). Dacă situația se prezintă astfel în ceea ce privește conștiința necesității lecturii în vederea îndeplinirii optime a cerințelor profesionale, împrumuturile de carte de la bibliotecă, cum rezultă din fișele cercetate, probează că în fapt nu toți citesc în scopul îmbunătățirii nivelului de cunoștințe profesionale. Numai 9 la sută din cei ale căror fișe au fost cercetate împrumută și cărți științifice și tehnice, aceștia fiind în majoritate elevi, în schimb literatura beletristică este prezentă pe fișele cititorilor din toate categoriile. Aproximativ 18 la sută din cititorii ale căror fișe au fost cercetate citesc și literatură social-politică. Semnificativ este că tocmai aceștia au interesele de lectură cele mai complexe, fiind în același timp și cititori ai literaturii beletristice sau științifice și tehnice.

Din cele de mai sus reiese necesitatea elaborării de către bibliotecă a unui întreg program de acțiuni în întîmpinarea intereselor de lectură semnalate, pentru satisfacerea acestora ca și pentru a face conștiente aceste interese la publicul din categoria anchetată.

Chestionarul nostru a relevat opinia generală după care lectura are un rol primordial în completarea culturii generale, 207 din 216 subiecți indicînd lectura

ca principal mijloc. Locul al doilea, cu 163 de răspunsuri, se atribuie programelelor televiziunii, apoi, pe locul trei, spectacolele cinematografice, teatrale, muzicale (153 de răspunsuri), în fine, pe locul al patrulea se situează programele de radio (110 răspunsuri). Scara de mai sus este intrucitivă relativă, dacă avem în vedere faptul că în toate cazurile subiecții au indicat cel puțin două astfel de mijloace ca fiind cele mai importante în formarea culturii generale. Ceea ce reținem însă ca pozitiv, din punctul de vedere al cercetării noastre, este faptul că, într-un număr nesemnificativ de chestionare, lectura nu este indicată între aceste mijloace. Trebuie apoi precizat că ordonarea preferințelor pentru un mijloc sau altul mai sus relevată, se referă nu atât la timpul acordat unuia sau altuia dintre mijloace, cât la ponderea lor în sistemul preferențial al subiecților. La întrebarea „Ce mijloace personale vă stau la dispoziție pentru completarea culturii generale?” 192 de subiecți au indicat că posedă aparate de radio, 153 — bibliotecii personale, 152 — televizoare, foarte multe chestionare indicându-le pe toate trei.

Interesantă ni se pare preferința subiecților pentru o emisiune sau alta din programul de televiziune, mijloc de culturalizare situat pe locul doi, după lectură. Din cele 51 de răspunsuri date, privind emisiunile de televiziune preferate, 13 se referă la „Teleenciclopedie”, 13 la „filme”, 8 la „emisiunile de știință”, 7 la emisiunea „Tele-școală” (toți elevii), 6 la spectacolele de teatru, 4 la cele de muzică, 3 la cele de sport și varietăți, câte 2 răspunsuri revenind seriialelor (de film), emisiunii *Mai aveți o întrebare?* și unu emisiunilor literare. Caracterul emisiunilor preferate ne trimite, firesc, spre concluzia că tineretul din Zărnești se orientează cu deosebire spre emisiunile cu caracter informativ-formativ și mai puțin spre cele cu caracter de divertisment.

În legătură cu preferințele de lectură ale subiecților pot fi de asemenea formulate câteva interesante concluzii.

În primul rând vom remarca preferința subiecților pentru „lecturi mai ușoare ca înțelegere”. (Întrebarea noastră viza nu nivelul problematic al lecturii subiecților, ci accesibilitatea operelor citite.) Procentajul de 59 la sută în favoarea „lecturilor mai ușoare ca înțelegere”, nu vorbește decât despre cerința tinerilor investigați ca literatura citită să fie clară, convingătoare, evitând operele incifrate, ermetismul.

Pe genuri literare, așa cum era de așteptat, proza întrunește cele mai multe adeziuni: 180 de opțiuni în chestionare și 97 la sută din cei ale căror fișe de îm-

prumut au fost cercetate. Locul doi revine poeziei, cu 118 opțiuni exprimate de subiecții care au completat chestionare și 18 la sută din cei ale căror fișe au fost cercetate. Preferința pentru poezie exprimată prin chestionare este confirmată și de prezența tinerilor din Zărnești la acțiunile bibliotecii legate de acest gen literar (seri de poezie, recenzii, ședințe de cenacлу, întâlniri cu poeți, concursuri literare), mult mai numeroasă decât la cele a căror tematică are în vedere opere de proză.

Situația este diferită dacă ne referim la capitolul „teatru”, distanța între „realitatea” exprimată în chestionare și cea exprimată de fișele de cititori fiind relativ mare. Din cei 216 subiecți care au completat chestionarul, 67 au indicat și literatura dramatică între preferințe (asociată în majoritatea cazurilor cu cea pentru poezie și proză și în multe, cu cea pentru proză). Din fișele de cititori consultate a reieșit că abia 6 la sută din cititorii tineri împrumută și literatură dramatică. Că nu este vorba numai de o reținere față de dramaturgie ci mai curând față de teatru în general, atât ca gen literar cât și ca spectacol, ne vorbește, credem, și numărul mic de spectacole teatrale vizionate de cei ce au completat chestionarul. Din 144 de subiecți, care au indicat că au vizionat spectacole de teatru, un număr de 123 au menționat ca număr de spectacole vizionate într-un an de zile între unu și zece. Un factor determinant al acestei situații, considerăm că este și penuria de spectacole teatrale pe scenele orașului Zărnești, preocuparea redusă, manifestată în această direcție de cele două cluburi, de Casa de cultură, de insuficienta atenție acordată educării tineretului pentru vizionarea unor astfel de spectacole (având în vedere condițiile create prin turneele la Zărnești efectuate de unele formații teatrale din afara orașului).

Un capitol aparte al cercetării noastre l-a constituit conținutul problematic al operelor literare preferate de subiecți. Întrebarea care se referea expres la această problemă, cu un număr de 6 răspunsuri posibile, a acoperit o destul de largă arie tematică. Modul în care subiecții s-au oprit asupra unuia sau altuia din răspunsurile formulate în chestionar ne determină să conchidem că la nivelul eșantionului cercetat avem de-a face cu un proces de mutație a interesului: o pondere însemnată este deținută de literatura cu subiecte istorice (127 de opțiuni), ce se constituie evident într-o vastă galerie de modele umane de comportament, analizate și acceptate sau respinse de tineri. Cartea de aventuri, cu subiecte polițiste, ocupă de asemenea o pondere însemnată

între preferințe (123 de opțiuni). Chestionarul a relevat și o evidentă ancorare a tinerilor în contemporaneitate, demonstrată de preferința acestora pentru cărți cu subiecte din viața contemporană (88) și pentru lucrări pe teme politice (40).

Încercînd să vedem în ce măsură tinerii investigați sînt receptivi la dubla valoare a cărții beletristice — instrument de cunoaștere și cadru de formare, de dezvoltare a gustului pentru frumos (mai schematic spus fondul problematic și modul de transmitere a lui) problemă de asemenea urmărită, a reieșit că 67 subiecți urmăresc în lectură numai acțiunea, conținutul tematic, 18 pun accentul pe latura artistică și 159 urmăresc ambele aspecte. Dacă nu punem sub semn de întrebare sinceritatea răspunsului, cifra ultimă apare ca deosebit de semnificativă pentru modul în care tinerii din Zărnești concep specificul receptării unei cărți.

Că lectura, cartea, indiferent de specificul ei, este socotită în primul rînd mijloc de informare, în cadru cu valoare formativă și informativă și nu un mijloc de divertisment, fără un prea mare ecol în conștiința tinerilor, reiese și din faptul că un procent apreciabil din cei chestionați (28 la sută) au menționat că își iau note în timpul lecturii. Spunem apreciazabil, gîndindu-ne la bugeul de timp afectat în general lecturii, la viteza parcurgerii cărții în cazul luării de note.

Cercetarea noastră fiind, așa cum au relevat considerațiile de mai sus, îndreptată spre evidențierea preferințelor de lectură ale tinerilor, chestionarul și acțiuni de el și cercetarea fișelor de evaluare s-au oprit și la autorii preferați, această preferință fiind edificatoare, credem, asupra evoluției gustului pentru literatură la tineri. În acest sens, vom sublinia în primul rînd rolul important al școlii în fixarea subiecților asupra unui autor.

În ordinea preferințelor, autorii indicați alcătuiesc următorul tablou: M. Eminescu (33) A. Dumas (25), M. Sadoveanu (12), H. de Balzac (7), J. Verne (5), Ch. Dickens, A. France, I. Teodoreanu (3), L. Blaga, G. de Maupassant, G. Coșbuc, V. Hugo, Jókai Mór, L. N. Tolstoi (2). Apar de asemenea în această listă Ion Creangă, Tudor Arghezi, I. L. Caragiale, Cezar Petrescu, Zaharia Stancu, W. Shakespeare, Fr. Schiller, ca și Fr. Kafka sau A. Camus. Analizînd și pe această bază (autorii preferați) preferința pentru poezie, proză, teatru, cele mai multe opțiuni le-a întrunit proza (9 scriitori români, 15 străini) urmată de poezie (6 scriitori români, 2 străini), și în fine, teatrul (2 scriitori români, 2 străini). De notat preferința redusă pentru poezia și

teatrul universal (urmare a cuprinderii restrinse în programa analitică a școlilor).

Și referitor la modul în care tinerii se orientează spre o carte sau alta, cercetarea noastră a condus la formularea unor interesante concluzii. Ca factori cu valoare orientativă „sfatul unui cadru competent” (profesor, bibliotecar) sau cel al unui prieten apropiat stau pe primele locuri cu 120 și, respectiv, 107 răspunsuri. 73 de subiecți au indicat că își aleg singuri lectura, ceea ce ilustrează faptul că, în perioada de vîrstă la care ne referim, se fundamentează sistemele de referință. Spunem aceasta, întrucît 66 la sută din cei chestionați nu simt, odată cu intrarea în bibliotecă, nevoia consultării bibliotecarului. Alegerea din raft este preferată de 87 la sută din tinerii chestionați. Necesitatea accesului liber la raft este, considerăm, demonstrată, cu condiția însă ca biblioteca să posede un sistem bine pus la punct de îndrumare spre variate domenii, spre variate genuri de cărți (ne gîdim la cataloage alfabetice și sistematice, bibliografii de recomandare, rafturi și fișiere tematice etc.).

Alături de problemele la care ne-am referit, am mai urmărit să cunoaștem și gradul de participare a tinerilor la acțiunile bibliotecii, modul în care le apreciază, ca și părerea lor în general cu privire la activitatea bibliotecii, propunerile privind îmbunătățirea acestei activități.

Din analiza răspunsurilor la întrebările vizînd aceste aspecte a reieșit faptul că numai din procent de 15 la sută tinerii cuprinși în eșantion au participat la vreuna din acțiunile bibliotecii, cei care au răspuns negativ (deci, neparticipanți), motivîndu-și atitudinea prin: lipsa de timp (113); necunoașterea acțiunilor (39); lipsa lor de interes față de acestea (18). De aici cîteva concluzii: — acțiunile bibliotecii de propagandă a cărții sînt puțin cunoscute (din cauza insuficienței preocupări pentru popularizarea lor), mulți subiecți dintre cei ce au participat nu cunosc exact semnificația unor noțiuni ca: medalion literar, proces literar, recenzie, masă rotundă etc.

S-au formulat de asemenea propuneri realiste pentru îmbunătățirea activității bibliotecii.

Articolul de față, valorificînd parțial materialul faptic adunat, și-a propus să surprindă, să formuleze cîteva probleme. Rolul cercetării noastre a fost, înainte de toate, semnalarea lor. Este doar un început. Îl considerăm deosebit de util, avînd în vedere că este prima cercetare de acest fel întreprinsă de bibliotecă. Rezultatele obținute vor fi valorificate în cadrul unui program de măsuri vizînd îmbunătățirea serviciilor adresate de bibliotecă tinerilor cititori din Zărnești.

Contribuția bibliotecii comunale la educația ateist-științifică a locuitorilor comunei Bocșa, județul Sălaj

Iuliana CRETU
bibliotecară

Una din laturile de bază ale procesului de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste a maselor o constituie educația ateist-științifică, cimentarea unor concepții științifice, marxist-leniniste despre lume și viață.

În Raportul prezentat la Congresul al X-lea, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trasa ca pe una din îndatoririle principale ce revin frontului nostru ideologic „promovarea unei atitudini combative, militante, împotriva concepțiilor retrograde mistice, a influenței ideologice străine, împotriva mentalităților înapoiate”. Actualitatea acestei sarcini a fost accentuată, de altfel, și în expunerea sa la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative: „Este necesar să fie combătute cu mai multă fermitate concepțiile mistice, înapoiate. Problema combaterii misticismului trebuie să facă parte din întreaga activitate politico-edu-

cativă a partidului, a U.T.C.-ului, a organizațiilor noastre”.

Educația științifică a maselor, lupta împotriva prejudecăților mistico-religioase despre lume și viață trebuie concepută în sensul elevat al argumentării științifice, al informării temeinice cu privire la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii la care sintem martori. Iar cartea constituie un instrument de primă importanță în această acțiune. Educația ateist-științifică prin carte urmează, firește, aceleași principii ca întregul sistem căruia i se circumscrie, trebuie să aibă un caracter continuu, sistematic, să nu se desfășoare în campanii și totodată să aibă un caracter atocuprinzător, îndreptându-se nu numai spre populația cu convingeri sau înclinații mistice, ci și spre cei care s-au îndepărtat de religie, în scopul fundamentării științifice a acestei atitudini, pentru antrenarea lor pe linia unui sistem militant, combativ.

În ceea ce privește formele, procedeele cele mai indicate pentru a asigura eficiența acțiunii de educație ateist-științifică, pentru a facilita penetrabilitatea mesajelor transmise, acestea nu pot fi stabilite decât pe baza cunoașterii temeinice a particularităților specifice de vîrstă, sex, grad de cultură și mai ales cele privind practicile rituale, formele pe care le îmbracă superstițiile și prejudecățile mistice.

De pe această poziție teoretică și metodologică, și în lumina sarcinilor educaționale ce-i incumbă, Biblioteca comunală din Bocșa, și-a analizat sub acest aspect, la începutul anului '72 activitatea, reevaluîndu-și mijloacele de acțiune.

Comuna Bocșa, în a cărei componență intră, în afara satului de centru omonim, trei sate — Borla, Cimpia și Sălăjeni, cunoaște o anume răspîndire a bap-

tismului. În țara noastră, pătrunderea sectelor a avut loc în condițiile dezvoltării capitalismului și îndeosebi ale creșterii influenței monopolurilor străine. Activitatea sectelor s-a produs cu deosebire după primul război mondial, cînd situația grea economică, poverile fiscale, politica de exploatare și asuprire a claselor dominante ridicau la luptă nu numai proletariatul, dar loveau puternic și în interesele de viață ale țărănimii. Sectele religioase au folosit șovăielile care se manifestau în rîndul unor categorii sociale, nivelul cultural scăzut al unor pături ale țărănimii, lipsa unei conștiințe de clasă cristalizate.

În comuna Bocșa, cu o populație totală de 4174 de locuitori (Bocșa — 1309, Borla — 1404, Cimpia — 533, Sălăjeni — 928), bap-

lare și pasivitate, dezinteres față de cultură și progres, a atras un număr important de locuitori — 7 la sută la Bocșa, 50 la sută la Borla, în celelalte două sate numărul sectanților fiind nesemnificativ.

Deși schimbarea radicală a condițiilor sociale, lichidarea asuprii omului de către om, generalizarea învățământului obligatoriu, pătrunderea masivă în ultimii ani în lumea satelor a mijloacelor de comunicare în masă, ca și folosirea pe scară din ce în ce mai largă în agricultură a metodelor de muncă științifice și a tehnicii celei mai înaintate au creat toate premisele pentru eliberarea țărănimii de cătușele obscurantismului și misticismului, acest proces complex și îndelungat se va desăvîși doar în perspectiva timpului, cunoscută fiind tendința de rămânere în urmă a conștiinței sociale față de existența socială.

În aceste condiții, în ciuda unei bune dotări — 2,5 vol/loc. —, acțiunea de răspândire a cărții în comuna Bocșa se desfășoară încă destul de anevoios. Prin rezultatele înregistrate în anul 1971 la sediul și în filiale*) bibliotecă comunală din Bocșa se situează în multe privințe, cu mult sub mediile pe țară și pe județ. Astfel, indicele de circulație pe anul 1971 a fost de numai 0,5 (pe țară: 0,9; pe județ: 1,2); numărul volumelor difuzate la 1 locuitor, de 1,4 (pe țară: 1,8; pe județ: 2,3); indicele de lectură, de 3,2 (pe țară: 8,6; pe județ: 8,5), iar procentul de atragere a populației la lectură, de 17,1, față de 20,4 pe țară și 27 pe județ.

Situația pe ansamblul comunei este înfluențată în sens negativ de rezultatele slabe obținute în satul Borla, care aglomerează 33,6 la sută din ansamblul populației, jumătate din aceștia făcând parte, cum s-a văzut, din comunitate sectantă. Să comparăm pentru edificare situația din acest sat cu cea din satul de centru:

- indice de atragere — Bocșa: 30,6 la sută; Borla: 8,5 la sută;
- cărți difuzate la un locuitor — Bocșa: 3,4; Borla: 0,5;
- indice de lectură — Bocșa: 11,1; Borla: 6.

Elocvente sînt și datele referitoare la subgruparea cititorilor pe vârste și profesii (ne referim la aceleași localități). Din cei 400 de cititori înscrși la Bocșa 47,7 la sută sînt „pînă la 14 ani”, 52,3 la sută, „peste 14 ani”, pe profesii: 4 la

sută, muncitori, 13,6 la sută, țărani, 5 la sută, tehnicieni și funcționari, 67,2 la sută, elevi, 3,2 la sută, studenți, 7 la sută alte categorii, în timp ce la Borla procentajul celor „pînă la 14 ani” este de 83,3 și doar 16,7 cel al cititorilor de „peste 14 ani”, iar pe profesii: 1,7 la sută sînt muncitori; 3,3 la sută, țărani; 2,5 la sută, tehnicieni și funcționari; 83,3 la sută elevi; 9,2 la sută, alte categorii.

Chiar și indicele de circulație slab este determinat într-o bună măsură de situația specială din satul Borla. Trebuie notat că, din cei 1404 locuitori ai acestui sat 1320 (94 la sută) sînt de naționalitate maghiară (totalul populației maghiare pe comună: 1331 de locuitori). Or, pentru cartea maghiară, reprezentînd în ansamblul colecțiilor 33 la sută, s-a înregistrat un indice de circulație de numai 0,2, față de 0,7 pentru fondul în limba română.

În ceea ce privește componența lecturii, atît pe ansamblul comunei, cît și în fiecare sat, se constată predominanța literaturii beletristice. Dacă înglobăm aici și „literatură pentru copii” se poate nota un procentaj de 91,7. Fenomenul este încă și mai evident în satul Borla unde acest procentaj se ridică la 96,5 la sută.

Analiza componenței fondurilor de carte pe care biblioteca comunală Bocșa le are, bună decît cea înfățișată de datele referențiale, nu o proporționalitate ideală a domeniilor, în orice caz o situație mult mai bună de cît cea înfățișată de datele referitoare la natura lucrărilor difuzate (11,6 la sută literatură politică; 3,8 la sută știință, 1,5 la sută tehnică, 6 la sută agrotehnică, 70,1 la sută literatură beletristică, 6,2 la sută cărți pentru copii; 0,8 la sută „alte materii”). Oricum în politica de achiziții va trebui să avem în vedere o îmbunătățire a gradului de reprezentare a literaturii din domeniile nebeletristice.

Pe baza acestei analize lucide a stării de fapt, în colaborare cu celelalte instituții cultural-educative din comună și sub îndrumarea directă a organelor de partid locale s-a trecut la întocmirea unui program de acțiune educativă ateist-științifică, pe termen lung, desfășurată diferențiat, în funcție de problemele specifice ridicate de fiecare categorie a populației.

Ca mijloc fundamental în procesul de educație ateistă, de cultivare a concepției materialiste, folosim propaganda științifică, realizată în mod firesc de instituția noastră prin carte, abordînd atît teme din domeniul științelor naturale, cît și din domeniul științelor sociale.

Pentru locuitorii satului Borla din rîndurile sectanților, care evită adunările mari, se folosește cu precădere munca de la om la om, discuțiile și recomandările de cărți făcute individual sau în

*) Biblioteca are organizate filiale în toate satele aparținătoare, cu fonduri fixe, în afara fondurilor detașate periodic de la centru (3481 de volume la Borla, 1218 volume la Cîmpia, 839 de volume la Sălăjenii). Primele două funcționează în localitățile școlilor, ultima la căminul cultural, toate cu orar bisăptămînal.

cadru unor grupări mici. Ne bucurăm în acest sens de colaborarea permanentă a cadrelor didactice, care, cu ocazia vizitelor făcute la domiciliu sau în cadrul cercurilor de lectură, desfășoară cu competență și tact muncă de propagatori ai cărții, de stimulatori ai lecturii.

Față de celelalte pătri ale populației, de la centrul comunei și din satele aparținătoare, biblioteca comunală desfășoară o gamă mult mai largă de forme de propagandă a cărții, accentul fiind pus pe munca de informare.

Cu ocazia conferințelor, a serilor de întrebări și răspunsuri, a serilor de experiențe organizate în cadrul căminului cultural, mai ales pentru tineret, biblioteca a fost întotdeauna prezentă cu standuri de împrumut și vitrine tematice sau prin susținerea unor recenzii și prezentări de cărți legate de tema manifestării. Recenzia cărții *Pământul și Universul*, de pildă, prezentată cu un asemenea prilej, a reușit să capteze interesul mai multor auditorii față de lucrarea respectivă, ceea ce ne-a determinat să o susținem și în cadrul cercurilor de lectură. Un interes similar au stîrnit și recenziile la cărțile *Procesul vrăjitoarelor, Încă o dată despre sfîrșitul lumii, Cronica anului 2000* ș.a., prezentate cu ocazia venirii unor brigăzi științifice, acțiuni ce se bucură în general de o mare audiență, chiar și din partea populației sectante.

În afara acestor contribuții la manifestările educative organizate de alte foruri, biblioteca comunală acționează și din inițiativă proprie. Se realizează astfel o popularizare curentă a literaturii ateist-științifice, prin expoziții de nouăți și liste de semnalare difuzate în comuna. Se susțin recenzii și se organizează debateri pe marginea anumitor cărți, discuțiile libere avînd un puternic caracter stimulat. Dintre cărțile sau broșurile care au făcut obiectul unor astfel de debateri menționăm: *În jurul pămîntului, Despre somn și vise, Fenomene fizice și chimice din natură, Din trecutul îndepărtat al omenirii* și altele. Pentru a da un plus de atractivitate acestor acțiuni de cele mai multe ori folosim ca materiale ilustrative planșe, diapozitive, diafilme.

Expozițiile de cărți, cu o judicioasă selecție a lucrărilor și cu o structurare bine gândită a materialului expus, s-au dovedit de asemenea a fi forme eficiente de propagandă a cărții. Notăm ca pe o reușită expoziția adresată cu precădere țăranilor cooperatori — *Știința despre viață*. Cu prilejul deschiderii, profesoara de biologie a vorbit *Despre structura celei și Despre vise*.

Cum arătăm mai sus, prin propagandă cunoștințelor științifice în slujba educației ateiste nu înțelegem exclusiv dome-

niile științelor naturale, ci și cele ale științelor politice și sociale, asemenea cunoștințe fiind menite să contribuie la crearea unui anumit mod de a gândi și interpreta faptele de viață, la cimentarea unor concepții politice înaintate.

Popularizarea literaturii politico-ideologice și în primul rînd a documentelor de partid și de stat se află în centrul preocupărilor noastre. S-au amenajat rafturi tematice, panouri de afișare a presei centrale și locale, mape cu decupaje din presă etc. Pentru materialele de stringentă actualitate se organizează, în mod operativ, lecturi în grup, urmate de vii debateri. Nu am dori să se înțeleagă prin aceasta că am neglija propaganda literaturii beletristice. (Ne gîndim la acele opere care fac incursiuni, cu realism sau cu îngroșări satirice, în lumea bisericii, dar și la cele adînc ancorate în realitățile noastre contemporane.) Dimpotrivă, o asemenea literatură, găsindu-și mai lesne drumul spre un public ca cel pe care îl deservim, poate constitui un foarte eficient instrument de propagandă ateistă.

Rezultatele tuturor acestor acțiuni nu au întîrziat să se arate, chiar dacă nu într-un mod spectaculos. Dar nimeni nu s-a așteptat ca după cîteva expuneri, lecturi în grup sau recenzii, după cîteva expoziții sau liste bibliografice de recomandare credincioșii să renunțe la vederile lor. Totuși sîntem îndreptățiti să credem că pe fundalul realităților construcției socialiste, cea mai vie și mai eficientă lecție educativă și acțiunile noastre au contribuit cît de cît la zdruncinarea anumitor convingeri religioase în rîndul locuitorilor comunei Bocșa. Deja printre cititorii anului '72 se numără 12 sectanți. Iar datele statistice pe primele șapte luni ale anului oglîndesc niște creșteri vizibile. Notăm astfel un plus de 80 de cititori în satul Borla și de 18 în Cîmpia, față de întreg anul 1971. Se observă și o îmbunătățire în ceea ce privește natura și numărul cărților împrumutate pînă la această dată: 4278 de volume, din care 198 politice, 80 științifice, 42 tehnice, 45 agrozootehnice, 2816 literatură beletristică, 1070 literatură pentru copii, 125 alte materii.

Desigur, pașii făcuți de biblioteca noastră în direcția contribuției eficiente la educația ateist-științifică a populației din comuna Bocșa sînt încă fărîmți. Dar ei se situează pe o cărare fermă tăiată și luminată de principiile politicii călăuzitoare a partidului nostru. Încetul cu încetul, printr-o acționare continuă, sîntem convinși că vom reuși să apropiem pe cît mai mulți din locuitorii comunei de carte și prin aceasta de cultură, deci spre dobîndirea unei gîndiri materialist-științifice despre lume și viață.

**La 75 de ani
de existență**

BIBLIOTECA COMUNALĂ DIN VÎNĂTORI- NEAMȚ

Livia BACĂRU

De curind, biblioteca din comuna Vinători-Neamț și-a sărbătorit 75 de ani de existență, prilej ce ne-a îndemnat să reedităm drumul parcurs de ea în ultimul sfert de secol pus sub semnul unității și progresului.

Din 1897 — anul fondării ei — și pînă în 1947 cînd a împlinit 50 de ani, zestrea inițială de 5 000 de volume i s-a risipit datorită vicisitudinilor războaielor mondiale, în cel de-al doilea linia frontului de rezistență împotriva hitleriștilor trecînd chiar prin comună. Cînd, în 1948, biblioteca și-a adunat volumele rămase, numărul acestora era de-abia de 300. În acel an a fost frecventată de 150 de cititori care au citit 600 de volume. Iată, așadar, jaloanele de la care se poate porni la măsurarea activității instituției în ultimii 25 de ani, nu înainte însă de a cunoaște și unele date asupra condițiilor ce-i determină astăzi rezultatele.

Comuna, compusă din satele Lunca, Nemțisor, Mănăști-ea Neamț și Vinători-Neamț, totalizează 8 500 de locuitori. Biblioteca de centru are filiale în toate satele, afară de Mănăstirea Neamț unde bi-

blioteca sindicală a fabricii de cherestea asigură lectura muncitorilor forestieri, în majoritatea lor navetiști, satul avînd doar 100 de locuitori stabili. Biblioteca de centru mai are și în comuna de sediu o filială instalată la Școala generală nr. 2 Drehuța. Fondul de cărți al tuturor filialelor se primestește cu cite 50 de volume trimestrial sau mai des dacă nevoia o cere. Programul lor se desfășoară de trei ori pe săptămîină, cite 2—3 ore. La Vinători-Neamț biblioteca este deschisă de marți pînă sîmbătă între orele 7—11 și 17—21 zilnic, iar duminică între 9—12 și 14—19.

Orarul a fost stabilit în funcție de timpul liber al categoriilor foarte diferite de cititori și în dorința de a satisface cererile tuturor. În comună se întilnește un număr destul de ridicat de intelectuali (numai cadrele didactice de la cele șase școli de opt ani și una de zece ani se ridică la un total de 60) și de muncitori, parte din ei lucrînd în atelierele de prestări servicii din localitate aparținătoare de C.A.P., cooperativa de consum și Consiliul popular comunal, parte fiind angajați în industria locală din Tg. Neamț unde fac naveta. Profilul atelierelor de prestări servicii din comună este foarte variat și nu poate fi lipsită de interes enumerarea citorva din ele: atelier de prelucrare a cauciucului; dogărie, tîmplărie, covoare, cojocărie, artizanat, tricotaje, croitorie etc. etc. unele din ele lucrînd și produse de export.

Această componență socială a cititorilor se prefacează pe o îndelungată tradiție de lectură, pe o muncă desfășurată statornic prin bibliotecarul ei care face totul ca să integreze instituția în viața colectivității. Este firesc ca oamenii să citească aici mai mult decît în alte localități, să manifeste un interes sporit pentru posibilitatea de informare oferită de bibliotecă, să caute prin ea răspunsul la problemele variate care-i preocupă. Tendința de a fi la zi cu cele mai noi apariții în domeniile lor de specialitate și în beletristică este rezultatul unei munci îndelungate cu cartea, — mulți dintre ei dobîndind această deprindere din vremea cînd învățau la școală în comună —, a unei munci continue de educație și propagandă desfășurată de bibliotecă, sub forma de consfătuiri, lecturi în grup, prezentări de cărți, concursuri, expoziții etc. organizate în intenția cititorilor din diferite sectoare de producție. Lectura acestora și-a găsit o eficiență materializată în rezultatele obținute prin intermediul cunoștințelor dobîndite din cărțile agrotehnice și științifice. Astfel, sectoarele zootehnic, pomicol și cultura mare ale C.A.P., participînd la diverse expoziții agricole cu produse selecționate obținute pe loturile lor,

Bibliotecarul Nicolae Oancea, cel care de peste 24 de ani se ocupă de propagandă cărții la Vinători-Neamț

Tabelul nr. 1

Anul	Ideologie	Știință	Tehnică	Agro- tehnică	Literatură	Literatură pentru copii	Alte materii	Totalul fondului
1952	732	59	55	135	548	208	278	2 015
1957	1 026	159	124	842	2 111	661	397	5 620
1962	1 566	383	203	1 438	4 445	1 117	675	9 827
1967	1 807	379	157	892	5 231	917	781	10 164
1972*)	2 117	403	169	860	6 404	920	1 044	11 917

Tabelul nr. 2

Anul	Numărul total al cititorilor	Munci- tori	Tărani	Funcțio- nari-teh- nicieni	Elevi	Stu- denți	Alții	Pină la 14 ani	Peste 14 ani	Băr- bați	Femei	Frec- vența
1952	357	10	180	20	145	—	2	139	218	208	149	1 520
1957	925	14	633	51	225	2	—	314	611	541	384	5 690
1962	2 662	162	1 478	122	892	8	—	873	1 789	1 444	1 218	25 505
1967	2 166	280	883	136	843	12	12	587	1 579	1 134	1 032	9 846
1972*)	1 039	139	170	101	607	13	9	377	662	509	530	3 613

Tabelul nr. 3

Anul	Ideologie	Știință	Tehnică	Agro- tehnică	Literatură	Literatură pentru copii	Alte materii	Total cărți citite
1952	72	37	42	170	830	396	140	1 647
1957	237	76	44	1 090	3 719	1 750	103	7 019
1962	3 621	1 822	674	9 203	14 562	2 752	724	33 358
1967	1 170	903	312	2 488	11 966	2 592	580	20 011
1972*)	949	120	75	102	3 807	1 675	248	6 971

*) Pină la 1 Iunie, în realitate numai patru luni, de la 24 aprilie la 24 mai biblioteca fiind închisă pentru renovare.

au prezentat, — alături de exponate și de indicatoarele conținând cifre grăitoare cu privire la producția planificată și realizată pe brigăzi și pe ansamblul cooperativei —, și cărțile și broșurile consultate în vederea realizării lor.

Dintre cititorii lucrători în industria locală trebuie să fie citat cel puțin exemplul lui Vasile Ungureanu din Vinători, angajat la Tg. Neamț, care, documentându-se în bibliotecă, a făcut o inovație (capace de cauciuc pentru sticle și bidoane de lapte) brevetată și premiată cu 24 000 de lei.

O altă formă de largire a interesului oamenilor pentru lectură o constituie cercurile de citit create din inițiativa

Comitetului județean Neamț al P.C.R. în circumscripțiile electorale din comună, în scopul popularizării literaturii politice de actualitate, a sondării gusturilor și intereselor de lectură a membrilor cercurilor și a servirii cărților solicitate în apropierea domiciliului acestora. De o funcționare eficientă a cercurilor se îngrijește un cadru didactic, un agitator și deputatul circumscripției. Se pot sublinia rezultate bune în cel puțin 20 de asemenea cercuri.

Se mai adaugă la toate acestea buna dotare a bibliotecii cu un local încăpător (o sală de lectură, un cabinet de studii sociale și o sală de lectură pentru vară, în total o suprafață utilă de 100 m²),

foarte bine înzestrată, încă din 1965—1966, cu mobilier funcțional, totul într-o ordine și curățenie desăvârșită.

Un aparat de radio și un televizor, cumpărate de comună din fonduri alocate de comitetul local sindical, împreună cu un magnetofon și un picup, trimise de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Neamț, fac ca această bibliotecă veche de 75 de ani să se poată folosi de mijloace moderne de informare, integrându-le în munca sa educativă și axînd — la rîndul său — propaganda cărții pe interesul trezit de radio-televiziune pentru diferite probleme.

În mijlocul cărților și a aparatelor instalate în sălile de împrumut și de lectură, bibliotecarul Constantin Oancea care îndeplinește această funcție de peste 24 de ani și — prin muncă perseverentă și experiență îndelungată a ajuns să cunoască nevoile, gusturile și receptivitatea cititorilor săi —, reprezintă, de fapt, nucleul viu, perseverent, al întregii activități desfășurate de bibliotecă. El este și un activist neobosit pe tărîmul muncii obștești.

În contextul condițiilor materiale — din ce în ce mai bune — create de regimul nostru socialist, biblioteca din Vinători, bucurîndu-se de sprijinul permanent al organelor de partid și de stat, a crescut în ultimul sfert de secol de la cele 300 de volume, rămase din risipa războiului în 1947, la un fond de aproape 12 000 de volume, de la 150 la 2 000 de cititori înscriși anual, iar numărul abonaamentelor la publicații periodice a sporit într-un singur an cu 10, de la 26 în 1971 la 36 în 1972.

Dar, pentru că cifrele, cu tot caracterul lor arid oglindesc mai clar rezultatele obținute de bibliotecă în cele două decenii și jumătate, le vom urmări pe etape de cîte cinci ani în tabelele statistice în care se cuprind: creșterea fondurilor (tabelul nr. 1), numărul cititorilor (tabelul nr. 2) și al cărților citite (tabelul nr. 3). De menționat că între anii 1962 și 1967 s-au desfășurat concursurile pe tema *Biblioteca în slujba construcției socialiste* în cadrul cărora, datorită unei activități neîntrerupte a lui Constantin Oancea, bibliotecă a obținut rezultate ce i-au adus premiul I (1962), respectiv, II (1964), pe țară (vezi tabelele nr. 1, 2 și 3).

Dincolo de cifre și date

Datele statistice înscrise în tabele concretizează cifric cantitatea și calitatea lecturii, ca rezultat al instaurării unei tradiții de lectură datorată străduințelor bibliotecarului și sprijinului acordat bibliotecii de organele locale și județene. Am

vrut însă, ca — dincolo de cifre — să urmărîm cum se reflectă lectura în conștiința cititorilor din Vinători, ce efect produce cartea asupra comportamentului lor social, într-un cuvînt, să cunoaștem cît de întinsă este acțiunea culturală a bibliotecii din comună.

În acest scop am stat de vorbă mai întîi cu Constantin Oancea, bibliotecarul comunal, apoi cu Constantin Plăcintă, cel mai vechi cititor, după aceea cu Nicolae Florian, directorul Căminului cultural și, în sfîrșit, cu Constantin Ticu, secretar al Comitetului comunal de partid Vinători și primar al comunei.

★

La bibliotecă unde expozițiile de cărți pentru copii, de cărți vechi din fondurile ei inițiale, de cărți cu autografe ale unor personalități, organizate în cinstea aniversării nu se desfășuraseră încă, sălile de lectură și de împrumut mai păstrau încă atmosfera festivă a recentei sărbătoriri. În timp ce răsfoiam fișele cititorilor, C. OANCEA povestea despre munca lui, despre acțiunile bibliotecii cu cartea agro-tehnică pe care le planifică, pornind de la planul de producție al C.A.P., pe teme ce prezintă cel mai mare interes la un moment dat, în funcție de calendarul muncilor agricole. Căutînd să vină și în sprijinul învățămîntului agrozootehnic el întocmește listele bibliografice și organizează standuri tematice cu împrumut la locul de desfășurare a cursurilor din toate satele. S-a preocupat și se preocupă în mod stăruitor de îndrumarea lecturii copiilor care și-au manifestat dorința de a urma o școală tehnico-profesională, una de cultură generală sau un liceu de specialitate. Este bucuros că biblioteca a fost înzestrată cu cîteva mijloace audio-vizuale de care leagă proiecte care-l entuziasmează. Va face înregistrări după emisiunile literare și științifice de la radio și televiziune, va organiza audiții, seri literare, dimineți de basm, cu fragmente de opere citite de autori sau de actori, va continua și amplifica vizionarea în grup a lecțiilor organizate de televiziune pentru sectoarele de producție specifice C.A.P.-ului din Vinători.

Face aprecieri asupra utilității pentru bibliotecă a clubului de amatori care a luat naștere în jurul televizorului. Este util deoarece toți cei ce vin să împrumute cărți se opresc să vizioneze și programul TV și invers, cei atrași de acest program nu pleacă niciodată fără să ia cu dîșii o carte-două, alese din rafturi. Cu oarecare umbră de regret mărturisește însă că apariția televizoarelor în comună începe să-i îndeparteze de la lectură pe unii cititori care preferă să pri-

mească informațiile direct, comod, fără efort.

Iată însă că găesc, între cele 1039 de fișe de cititori, o bună parte menită parcă să infirme acest aspect. Aleg câteva pe care le văd mai bogate, căutând să reprezinte vârste diferite. În fișa Mariei Gămănuț, elevă de 17 ani, în anul 1972 sînt înscrise 14 cărți, în majoritatea lor de fizică și medicină, apoi de istorie și unele cu note de călătorie. Mihai Gh. Ursachi, muncitor agricol de 36 de ani, citește, în schimb, cărți de literatură și aventură (32 în 1970, 27 în 1971, 9 pînă la 1 iunie 1972). Neculai Schiopoia de 51 de ani are înscrise în fișă: Dante, *Divina Comedie*, Ch. Diehl, *Figuri bizantine*; N. Ceaușescu. *Programul...* 3—5 nov. 1971. Constantin Plăcintă de 70 de ani a citit 28 de cărți în 1971 și 18 cărți în 1972. Pe lângă multe scrieri ale lui Sadoveanu am găsit trecute în fișa lui: C. C. Giurescu. *Ioan Vodă cel Cumplit*; C. Daicoviciu. *Dacii*; M. Neagoe. *Ștefan cel Mare*; N. Bălcescu. *Românii supt Mihai Vodă Viteazul*, S. Dragomir. *Avram Iancu*; *Manuscrisele de la Marea Moartă*, ca să spicim doar câteva din ele.

Cu CONSTANTIN PLĂCINTĂ, aflînd că este și cel mai vechi cititor al bibliotecii, am dorit să stau de vorbă pentru a

mă convinge personal de cit și cum a citit din aceste cărți. Am avut în fața mea un bătrîn, sătean cu un orizont larg, care, vorbind frumos și colorat, mi-a arătat ce a însemnat cartea și biblioteca în viața lui. Omul fără carte nu știe să se orienteze, este lipsit de busolă pe drumul vieții. Nu știe să se conducă, nu știe să se ferească de lene, să întrebunțeze bine timpul, să nu trîndăvească. El citește de mult. Prima lui lectură a fost revista *Albina*. Ii place să citească istorie, să cunoască trecutul, îi plac povestirile scriitorilor. „Cartea să o întrebunțezi, zice el, cînd îți apare memoria pentru ea. Eu am avut o supărare (a pierdut pe unul din copii, n.n.) și am cerut cartea cu Constantin Brîncoveanu. O viață ca a lui trebuie întrebunțată. Cine nu citește nu știe să trăiască în lume, n-are judecată. Eu am învățat legile, am învățat să nu beau, să-l respect pe ceățean”. Pentru moș Plăcintă cartea înseamnă „mai puțin cu o vorbă rea și mai mult cu un om. Biblioteca este ca o grădină de flori, toate de folos. Comuna fără bibliotecă ar fi oarbă sau ca o fîntină fără apă”. Nu poate să-i mulțumească îndeajuns bibliotecarului care știe gîndul lui și al fiecăruia și le dă ceea ce vor ei să citească.

Clădirea Bibliotecii comunale din Vinători-Neamț

NICOLAE FLORIAN, directorul Căminului cultural, subliniază colaborarea dintre cămin și bibliotecă: „nu există sector de activitate al căminului cultural în care să nu se folosească cu bune rezultate cartea și nici prilej mai potrivit pentru a face o bună propagandă cărții, decât prin acțiunile organizate de căminul cultural“. Biblioteca a sprijinit acțiunile pentru răspândirea concepției marxist-leniniste și pentru popularizarea tuturor documentelor de partid și de stat apărute, ca de ex.: prezentarea volumelor: *România pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate*, sintezele teoretice asupra activității partidului și statului nostru sau expozițiile de carte: *File din lupta Partidului Comunist Român* sau *File din istoria Uniunii Tineretului Comunist*.

Munca de propagandă desfășurată de bibliotecă pentru dezvoltarea gustului lecturii își arată roadele și în constituirea de biblioteci personale al căror număr este în continuă creștere. De altcund, în activitatea de difuzare a cărții în comună prin difuzorii procentuali și prin cooperativa de consum s-au înregistrat cifre din ce în ce mai ridicate. Dacă în 1965 s-au cumpărat cărți de 26.500 de lei, în 1970 s-a ajuns la suma de 36.600 de lei, iar în 1971 la 41.007 lei. Dar, cu toate că oamenii caută să aibă acasă, la îndemână cărțile cele mai necesare, cele mai dragi, interesul pentru bibliotecă din comună a rămas același.

Căminul cultural a inițiat câteva excursii imaginare pe urmele eroilor din cărți, pe baza cărora bibliotecă a organizat apoi excursii cu cititorii în nordul Moldovei și în alte județe precum și o deplasare cu autocarul la București (42 de cititori) cu care ocazie s-au vizitat Muzeul de istorie a partidului, Muzeul de artă, Muzeul de științe naturale Gr. Antipa, s-a făcut turul Capitalei iar la întoarcere s-au oprit la Muzeul Doftanei și la Castelul Peleş.

Legătura strânsă dintre activitatea căminului, a bibliotecii și a celorlalte organizații și instituții a adus bune rezultate și în dezvoltarea conștiinței juridice a populației, urmărindu-se să se dezvolte la cetățeni preocuparea pentru cunoașterea și respectarea legilor țării, pentru formarea unui comportament civilizată, să ajungă cu toții să înțeleagă că necunoașterea legilor nu-i absolvă de răspunderea ce le revine pentru încălcarea prevederilor normelor de drept.

Nicolae Florian încheie arătând că „biblioteca trebuie și poate să devină împreună cu filialele sale o instituție indispensabilă desfășurării activității tuturor categoriilor de cetățeni, o instituție

care să-și aducă tot mai mult contribuția la rezolvarea sarcinilor puse în fața noastră de partid“.

CONSTANTIN TICU secretarul Comitetului comunal de partid Vinători și primarul comunei, rezumă în câteva cuvinte: „biblioteca în prezent este sufletul activității cu cartea în comuna noastră, iar Constantin Oancea a știut, timp de 24 de ani de când se află la conducerea acestei instituții, să-și consacre întreaga activitate misiunii nobile de luminare prin intermediul cărții a oamenilor muncii din acest minunat colț de țară“.

În viitorul cincinal, consiliul popular prevede o largire a activității culturale în comună, prin construirea unui cămin cultural modern, în cuprinsul căruia bibliotecă să-și aibă locul convenit.

Astăzi există un colectiv de sprijin al bibliotecii și al căminului cultural, compus din 12 cetățeni. La apelul nostru adresat locuitorilor comunei aceștia au venit să contribuie prin muncă patriotică la renovarea localului bibliotecii. De altfel, pregătirile pentru sărbătorirea celor 75 de ani de existență a bibliotecii au creat în comună și o atmosferă favorabilă căutării de cărți vechi și procurării de cărți noi.

Apreciază metoda de lucru a bibliotecarului ca foarte bună și necesară, deoarece recomandă cărți bune cititorilor, urmărește apoi dacă au citit cartea, dacă le-a plăcut și ce și-au însușit din lectura ei. Amintește cazul lui Nicolae Schiopăria care a recomandat *Biblia hazlie* pe care a restituit-o, refuzând s-o ceară. După o vreme recomandându-i-se *Biblia pentru necredincioși* și citind-o, a venit să o ceară și pe prima. Astfel, perseverența bibliotecarului i-a lărgit orizontul cultural, fenomen pe care primarul C. Ticu îl consideră general la nivelul comunei. Mentalitatea oamenilor s-a schimbat vizibil. Dacă până acum 17-18 ani posturile se respectau cu strictețe, ne spune el, azi e o raritate când cineva mai postește. Sint aspecte care subliniază rolul important al lecturii și al acțiunilor de educație și propagandă desfășurate de bibliotecă și de celelalte instituții culturale din comună.

Oamenii din Vinători-Neamț se pregătesc să sărbătorească cea de-a XXV-a aniversare a Republicii Socialiste România cu noi angajamente de a depăși planurile inițiale în toate sectoarele de activitate. La realizarea acestui obiectiv va contribui, desigur, și bibliotecă din comună care, la cei 75 de ani împliniți, dovedește — sub conducerea destoinică a bibliotecarului Constantin Oancea — o tinerețe activă, o neobosită străduință de a-și pune munca în slujba făuririi societății socialiste în patria noastră.

PROFESORUL ȘERBAN CIOCULESCU LA 70 DE ANI

CITEVA ORE ÎN BIBLIOTECA LUI ȘERBAN CIOCULESCU

prof. dr. docent Dan SIMONESCU

De cînd eram amîndoi studenți, prin 1921—1925, auzisem că Șerban Cioculescu, cititor zilnic în Biblioteca Academiei Române, îndrăgise cărțile rare, vechi și noi. Simțea plăcere a le avea în biblioteca proprie. O dată intrată în biblioteca personală, cartea primea o fișă de identitate, în care noul posesor transcria inscripțiile vechi chirilice, traducea însemnările din limbi străine, slavă, greacă. Mici vedete erau așezate apoi la paginile cu gravuri interesante, cu pasaje despre români scrise de străini. Cartea, dacă era stricată, era legată după indicațiile pasionalului bibliofil. Era cercetată cu minuție, răsfoită cu interes și în scurt timp căpăta suflul din suflul posesorului ei, bibliofil de genul aceloră pe care-i definește atât de pregnant Anatole France: „Un bibliophile n'achète pas des livres pour les lire, il les achète parce qu'il les a lus”. În convorbiri și reuniuni cu prietenii, profesorul Cioculescu împărțea apoi cu vervă din aceste particularități interesante ale tezaurului bibliofil din biblioteca sa care creștea neîncetat din sacrificiul plăcerilor și nevoilor cotidiene.

Interesul științific început pentru cartea rară din țară, l-a continuat, în timpul studiilor sale la Paris, și pentru cărțile bibliofile străine pe care le urmărea metodic și cu pricepere pe la buchișiștii de pe malurile Senei. Astfel și-a dezvoltat biblioteca de rarități (cărți, stampe, hărți, atlase ș.a.) în continuare, pînă azi, pe două planuri: cartea rară românească și cartea rară străină. Cinci ore petrecute în compania volumelor de preț și a explicațiilor erudite ale profesorului bibliofil abia au fost suficiente pentru cercetarea parțială a fondului românesc, eu rămîind dator, iar colegul Cioculescu creditor, și pentru cercetarea fondului bibliofil străin.

Una din particularitățile bibliotecii este vechimea cărților. Reamintind conceptul apartenenței la bibliografia românească a cărților tipărite în străinătate cu necesara condiție să fie scrise de autori români și sub patronaj cultural determinant românesc, subliniez că în colecție există două cărți din categoria *addenda* la *Bibliografia românească veche* (1508—1830): *Mărturisirea ortodoxă a lui Petru Movilă*, — tipărită în limba latină și greacă în Bratislava, în anul 1751, — și *Apologhia* grecească a profesorului român macedonean Iosif Misiodax, tipărită la Viena, în 1780.

Printre cărțile românești vechi sînt prezente mai multe opere ale lui Dimitrie Cantemir, apoi opt opere fundamentale pentru limba literară din secolul al XVIII-lea și trei din secolul al XVIII-lea. Astfel sînt: *Cazania* mitropolitului Varlaam al Moldovei (Iași, 1643); *Biblia* zisă a lui Șerban Cantacuzino, imprimată în București, în 1688. Tirajul de tipul B, mai redus față de tipul A, are pe ultima pagină cîteva rînduri care arată că unul din izvoarele model a fost *Biblia* reformată de la Frankfurt-am-Main, (1597). Exemplarul din colecția Cioculescu este chiar acesta, cel complet și rar. Volumul are urme de arsură și fum din incendiul de la 1847 care a mistuit o parte din clădirile Bucureștilor. El a aparținut lui Gavril Drugănescu, unchiul spătarului Toma Cantacuzino, și are o însemnare autografă a acestuia pe care a transcris-o Ștefan Greceanu în ediția *Cronicii brîncovenesti* a lui Radu Greceanu îngrijită de el.

Alte două cărți, opere ale cărturarului moldovean Dosoftei, *Psaltirea în versuri* (1673) și *Acatistul* din același an, rare astăzi în bibliotecile de stat, stau alături de un *Apostol* (București, 1683), primul în limba română așezat liturgic (pentru slujbă, iar nu pentru citire, ca în Biblie), de o *Evanghelie* îngrijită de Antim Ivireanu (Snagov, 1697), de *Mărgăritarele* lui Ioan Zlateaust (București,

1699), de tipăritura grecească și latinească *Despre datorii* (Lipsca, 1722) și de *Evanghelia* (București, 1775). Din biblioteca stolnicului Constantin Cantacuzino și a lui Constantin Brâncoveanu provin două prețioase tomuri *Panoptia dogmatică* (Tirgoviște, 1712) și *Carte sau lumină* (Snagov, 1699), ambele având ex libris-ul vechilor posesori.

Un exemplar din opera lui D. Cantemir *Beschreibung der Moldau*, Frankfurt-Leipzig, 1771 are ex libris-ul autograf, în chirilică, al lui Samuil Micu (Clain), ceea ce confirmă documentarea cărturarului transilvănean din operele principelui moldovean. *Histoire de l'Empire ottoman* a lui D. Cantemir (ed. Jonquières, Paris, 1743), poartă ex libris-ul domnitorului „Constantin Mauvrocordato”, iar *Divanul* (Iași, 1689) are însemnări autografe ale lui Dionisie Eclesiarhul care semnează „Cozțianul”. Nu lipsesc nici cele două volume din *Hronicul vechimei romano-moldo-vlahilor*, (Iași, 1835—1836) cu prima ediție îngrijită de G. Săulescu, dar în tiraj tipărit pe hirtie pergament.

A doua categorie bibliofilă cuprinde cărți de literatură modernă. Un studiu textologic comparativ asupra edițiilor poeziilor lui M. Eminescu, de exemplu, se poate face pe loc, în birou, pentru că biblioteca Cioculescu posedă toate edițiile maiore scene rare: 1884, 1885, 1888, prima ediție postumă din 1889, precum și edițiile V—X din care s-au tras câte 1 000 de exemplare; apoi edițiile din Iași, cea din 1891 îngrijită de Morțun, în exemplar de lux (1892), iar cea din 1893 editată de frații Șaraga, cu prefata de A. D. Xenopol.

Mai posedă și operele lui Vasile Alecsandri în prima ediție scoasă de editura Socec, cu celebra introducere a autorului, atât de importantă pentru începuturile spectacolelor de teatru le române. Pe exemplarul piesei *Fintina Blanduziei*, dăruit cu dedicație lui Ionel Brătianu de Paulina Alecsandri în 1884, se mai află o banderolă cu un catren autograf, în limba franceză, de V. Alecsandri, pus la dispoziția studenților români din Paris, pentru coroana depusă de ei în 1885, la moartea lui Victor Hugo, ca expresie a durerii lor. Volumul *Doine și lăcrămioare* (Iași, 1862) are trei autografe ale lui Alexandru Hașdeu dintre care unul scris în limba rusă: „Am citit și m-am desfătat cu versuri românești. 1864 iulie 20”. Un volum, al treilea din *Poezii*, ed. Socec (1880) poartă dedicația lui Alecsandri către Elena Cuza. *Les Doïnas* în traducerea (franceză) a lui J. E. Voinesco (al II-lea) ed. 1855, păstrează dedicația traducătorului „A. Mr. J. Michelet, hommage d'estime et de reconnaissance. Voinesco”.

De o mare valoare este volumul lui Grigore Alexandrescu *Meditații* (1863), apărut după prima criză a bolii autorului, care, totuși lucid, face corecturi ale greșelilor tipografice și scrie o dedicație lui D. Gusti din Iași. Volumul lui Cezar Bolliac, *Colecții de poezii vechi și noi (...)* are în satirele finale ale exemplarului completări autografe ale locurile cenzurate.

Într-un coligat cu opere ale lui Ion Ghica se găsește și rarissima publicație *România viitoare* (1851), scrisă de emigranții români din Paris, din inițiativa lui N. Bălcescu. Dintre numeroasele cărți cu materiale documentare istorico-literare prețioase voi mai cita ediția originală din *Peregrinul tranșilvan*, nesemnat, al lui Ion Codru Drăgușanu și *Rudimenta de gramatică română* a aceluiași, sub numele „Ioan Gherman Codru” (București, 1848); *Gramatica* lui Heliade Rădulescu (Sibiu, 1828) cu o însemnare a scriitorului cimpulungean N. Rucăreanu despre funeraliile domnitorului Grigore Dimitrie Ghica (1834); celebrul fals *Fragment istoric* cunoscut și sub numele de *Izvodul lui Clăndu* sau *Cronica lui Huru* (1856); almanahuri literare vechi (1839) ș.a.

Alta categorie, a treia, din colecție excellează prin cărți străine, care însă au circulat prin țările române, având chiar însemnări cu numele cititorilor respectivi, ceea ce este semnificativ pentru sociologia și receptarea lecturii de atunci. Aș începe cu semnătura lui C. Negri pusă pe volumul *Lettres sur le Nord* (ed. a V. Paris, 1857), ceea ce este important pentru preocupările lui ca lector al legenedelor apocrife și mitologice scandinave. *Makrobiotica* d-rului Hufeland (Berlin, 1823) cu dedicația către „prințul” Mihail Sturdza din 1836, deoarece fiii săi și Mihail Kogălniceanu au stat în gazdă la fiul autorului; ne gândim la o posibilă recomandare dată de M. Kogălniceanu ca să citească această carte. Biblioteca Cioculescu mai posedă *Discours et mélanges littéraires* (Paris, 1823) ale lui

Profesorul Șerban Cioculescu.

Villemain, provenite din biblioteca domnitorului Mihail Gr. Sturdza, apoi *Oeuvres de Jean Racine* (ed. 1861), cu legătură de lux, din biblioteca domnitorului Alex. Cuza și o carte din biblioteca lui Alexandru Dimitrie Ghica Voevod, avind însemnarea lui I. C. Filitti că a fost „găsită la moșia sa (a lui Vodă Ghica) Căciulați-Ilfov“. Opera *Rusia seu Moscovia itemque Tartaria* (Leyda, 1630) tipărită în officina Elzevirilor este interesantă pentru noi, ca una ce i-a servit ca izvor lui Nicolae Milescu pentru jurnalul călătoriei sale în China; Șerban Cioculescu posedă două tiraje distincte din același an, cu o paginație diferită. Pe o carte de poezii, *Pisma Adama Michiewiczza* (Paris, 1844), își semnează numele „Georgius Asaky Moldo-rumanu“, atestare în plus pentru receptarea ideilor de libertate națională, la noi. Pe linia lecturii poeziei moderne franceze amintim și *Iambes et poèmes par Auguste Barbier* (Paris, 1845) cu autograful „Marie Cantacuzène“, admiratoarea istoricului revoluționar Nicolae Bălcescu. Din biblioteca lui I. Heliade Rădulescu provine volumul *Poésies gaéliques* (f.a.) în traducerea franceză a lui Pierre Baour-Lormian, ilustrat cu gravuri romantice potrivite cu stilul autorului imaginar Ossian.

Profesorul bibliofil Șerban Cioculescu citește cu plăcere cărțile de istorie, genealogiile scriitorilor și oamenilor politici; a strâns în bibliotecă sa numeroase materiale referitoare la istoria veche și modernă a românilor. Un asemenea grupaj — ca să dau numai două exemple — este cel referitor la sud-estul Europei: *Geschichte der östlichen Europas Völker* (Leipzig, 1774) a lui Johann Thunman în care, ca în multe alte cărți citate, profesorul Cioculescu își notează o pagină (178), unde autorul scrie despre Kavalliotis, a cărui *Protoperie* a folosit-o în această lucrare, și opera extrem de rară *Les Grecs, les Valaques, les Albanais et l'Empire ottoman* (1886) scrisă de „Un valaque de Pinde“, care nu este altul decât Apostol Mărgărit.

Biblioteca Cioculescu posedă numeroase manuscrise și pergamente. Sumara mea cercetare se oprește asupra unui manuscris grecesc (sec. XIX) din biblioteca lui Kodricas, secretarul domnitorului Mavrogheni, pentru că citesc în el vorbe românești scrise cu litere grecești. Citez și două documente slave, unul din 1574, de la Ioan Vodă cel Cumplit și fiul său Petre — document dat în anexă de Hasdeu în monografia consacrată domnitorului viteaz —, al doilea, un act de dănie de la Gheorghe Ghica (1659), ca domn al Moldovei.

(Continuare la p. 480)

Contribuții la bibliografia scrierilor lui

ȘERBAN CIOCULESCU

Bibliografie selectivă

Sevastia BĂLAȘESCU

În fiecare săptămână căutam cu febrilitate în paginile revistelor și ziarelor acele coloane ce ne desfată prin scintila toarea gândire și erudiție a veșnic tinărului cărturar, dedicate nouă cititorilor, de-a lungul a cinci decenii. Neasemuita salbă continuă să lumineze imensa frescă a literaturii contemporane — naționale și universale — dezvăluind fără încetare noi valori ale culturii umane.

Dacă sutele de articole și studii oferite nouă cu dărnice timp de o jumătate de secol, publicate în cele mai reprezentative periodice românești, ar fi adunate într-o ediție completă, alt cercetătorul cît și profesorul, literatul, studentul sau cititorul avizat ar avea în față o monumentală operă literară. Criticul și-a mărturisit întotdeauna profesia de credință, dorința de a sluji adevărata artă, fără părtinire. „...Am năzuit, din primul ceas, către acea obiectivitate a judecății care garantează înțelegerea operelor literare de cît mai variată fizionomie... mi-am rezervat bucuriile pasiunii pentru frumosul realizat de scriitorii propriu-ziși... În consecință, am crezut că rolul criticu-

lui este de a surprinde frumosul unde se află ascuns, de a-l explica în măsura în care este definisabil și de a comunica cititorilor cultivați, entuziasmul pentru literatura cea bună, în sensul estetic al cuvântului..." (Ecou, Buc., nr. 3, dec. 21, 1943, p. 2).

În perioada dintre cele două războaie mondiale scrierile sale au apărut în nenumărate periodice care militau pentru o literatură și artă sănătoasă, modernă și progresistă, contribuind la răspîndirea ideilor înaintate. Dintre acestea încercăm să le amintim pe acelea la care colaborarea criticului a fost mai îndelungată: Facla literară — condusă de N. D. Cocea în care își publică cele dintii cronici literare; Viața literară — fondată de Gh. Murnu, în coloanele căreia îi apar primele articole de largă respirație, consacrate scrierilor argheziene precum și studiilor și cronicilor asupra literaturii române contemporane și curentelor literare; Vărsă și comportă, adică după felul în care ține cartea în mână... Bibliofilia comportă prin definiție riscurile și deliciale explorării, răscolirea, ceasuri întregi, a grămezilor de cărți și broșuri, printre care s-au rătăcit, adeseori exemplare unicate..." (Ecou, nr. 12, 1 ian 1944, p. 2).

— Bibliotecii, ca instituție cu caracter social ce informează colectivitatea, conservă valorile culturii naționale și universale și furnizează documentația teoretică în munca de cercetare științifică, profesorul Șerban Cioculescu i-a acordat întotdeauna o atenție deosebită, relevîndu-i rolul, subliniînd avîntul pe care biblioteca l-a luat în anii construirii socialismului în România. De altcîm, ca o consecință firească a îndelungatei sale preocupări în acest domeniu, eruditul istoric și critic literar împletește culmea activității sale științifice și publicistice cu responsabilitatea conducerii celei mai mari biblioteci a țării noastre, îndeplinind funcția de director general al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România.

Cronicile și studiile sale magistrale apăreau alături de lucrările ce purtau semnătura celor mai reprezentative personalități ale istoriei și culturii românești.

În anii construirii socialismului în țara noastră, vasta operă de critică și istorie literară a profesorului Șerban Cioculescu este prezentă în toate publicațiile de la noi și în foarte multe din cele de peste hotare. Aceeași fervoare, aceeași putere obiectivă în judecarea operelor literare a fost păstrată de condeii veșnic tînăr de-a lungul acestor numeroși ani.

Rîndurile de față nu au menirea să prezinte cititorilor înalta și multilaterală personalitate a profesorului ci numai să amintească, pe lingă operele sale apărute în volume, și cîteva din călduroasele articole și note consacrate cărții în gene-

ral, bibliofiliei și bibliotecii în special.

Iubitor al cărții, eruditul cititor, în articolul intitulat Arta de a citi (Ecou, nr. 18, 8 ian 1944, p. 2) sublinia: "...Prima condiție e răbdarea, adică acea dispoziție de spirit îngăduitoare, cînd primele impresii de lectură sînt neplăcute... O lectură este un produs de interferență care nu reușește dintr-odată cînd cartea e oarecum rebarbativă și cititorul, oarecum expeditiv... Răsplata răbdării, adică a lecturii încete, cu un dram de sceptică bunăvoință, poate fi, pînă la urmă, revelația unei savori nebănuite..."

Admirator și nobil colecționar de documente, manuscrise și cărți rare, într-un articol în care releva „deliciile” pe care le oferă bibliofililor descoperirea exemplarelor rarissime, remarca: "... Bibliofilia e în primul rînd o pasiune, și în al doilea rînd, este o pricepere... Pe bibliofil îl cunoști printre cărțile lui, cum se comportă, adică după felul în care ține cartea în mînă... Bibliofilia comportă prin definiție riscurile și deliciale explorării, răscolirea, ceasuri întregi, a grămezilor de cărți și broșuri, printre care s-au rătăcit, adeseori exemplare unicate..." (Ecou, nr. 12, 1 ian 1944, p. 2).

Bibliotecii, ca instituție cu caracter social ce informează colectivitatea, conservă valorile culturii naționale și universale și furnizează documentația teoretică în munca de cercetare științifică, profesorul Șerban Cioculescu i-a acordat întotdeauna o atenție deosebită, relevîndu-i rolul, subliniînd avîntul pe care biblioteca l-a luat în anii construirii socialismului în România. De altcîm, ca o consecință firească a îndelungatei sale preocupări în acest domeniu, eruditul istoric și critic literar împletește culmea activității sale științifice și publicistice cu responsabilitatea conducerii celei mai mari biblioteci a țării noastre, îndeplinind funcția de director general al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România.

Prospectînd zeci de ziare și reviste din perioada anilor 1923—1972 am adunat aproape 3 000 de fișe bibliografice (pentru tot atîtea titluri) asupra articolelor, studiilor, cronicilor literare etc., apărute sub semnătura profesorului Șerban Ciocules-

cu, fără a avea însă certitudinea că le-am cuprins pe toate.

Din acest imens tezaur am selectat acele câteva lucrări referitoare la cărți, lectură, bibliotecă și la istoria acestora pe care le prezentăm aici. Cred că este o datorie de onoare pentru editurile și cercetătorii din țară de a publica în volum imensa operă a criticului și istoricului nostru literar, scrieri a căror cantitate nu a împietrit niciodată asupra calității.

Lucrări în volum

Correspondența dintre I. L. Caragiale și Paul Zarișopol (1905—1912). Buc., 1935. 85 p. (Fundăția pentru literatură și artă „Regele Carol II”. Scriitori români contemporani).

Viața lui I. L. Caragiale. Buc., 1940. 469 p. + 13 f. pl. (Fundăția pentru literatură și artă „Regele Carol II”. Scriitori români contemporani).

Aspecte lirice contemporane. Buc., 1942. 279 p.

Dimitrie Anghel. Viața și opera. Buc., „Publicom”, 1945. 168 p. + 1 pl.

Introducere în poezia lui Tudor Arghezi. Buc., „Fundăția Regele Mihai”, 1946. 207 p. (Natură și cultură).

Curs de istoria literaturii române moderne. Literatura militantă. Partea a 2-a. Iași, 1947. 66 p. (Litografiat). (Universitatea „Cuza Vodă” din Iași. Facultatea de Filozofie și Litere).

Camil Petrescu. Sinaia, 1966. 18 p. (Universitatea București. Cursurile de vară și colocviile științifice).

Camil Petrescu. Buc., 1966. 20 p. (Université de Bucarest. Cours d'été et colloques scientifiques. Sinaia, 25 juillet-25 août 1966).

Varietăți critice. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 463 p.

I. L. Caragiale. Buc., Editura tinerețului, 1967. 153 p. + 8 f. portr.

Viața lui I. L. Caragiale. Ediția a 2-a revăzută. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 376 p. + 8 f. portr. și facs. (Monografii).

Tudor Arghezi. Ediția a 2-a, revizuită și adăugită. Buc., „Minerva”, 1971. 235 p. (Introducere în poezia lui...)

Caragiale. Leben und Werke. Deutsche Übertragung von Eva Marschang. Buc., „Albatros”, 1971. 192 p. + 8 f. pl.

Medalioane franceze. Buc., „Univers”, 1971. 360 p.

Viața lui I. L. Caragiale. Ediția a 3-a, Buc., „Minerva”, 1972. 458 p. (Biblioteca pentru toți, nr. 687).

Lucrări în colaborare

Anonymus Notarius (=Eugen Lovinescu)* Cioculescu, Șerban, Constantinescu,

Pompiliu, E. Lovinescu. (Biografie).

Buc., Vremea, 1942. 221 p. + 4 f. pl. Cioculescu, Șerban, Streinu, Vladimir, Vianu, Tudor. *Istoria literaturii române moderne*. Vol. I. Buc., „Casa Școalelor”, 1944. 394 p. + 21 pl. (1).

România. Ghid turistic. [La elaborare au colaborat: Șerban Cioculescu, Ion Marin Sadoveanu, Sebastian Bonifaciu...]. Buc., „Meridiane”, 1967. 226 p. cu h. și planuri + 1 f. pl.

Cioproaga, Constantin, Dogaru, Constantin, Cioculescu, Șerban... *Literatura română*. Clasa a XI-a liceu și anul III licee de specialitate. Coordonator Șerban Cioculescu. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1967. 423 p. cu ilustr.;

1968, 424 p. cu ilustr.;

1969, 423 p. cu ilustr.;

1970, 368 p. cu ilustr.

Cioculescu, Șerban, Vladimir, Streinu, Vianu, Tudor. *Istoria literaturii române*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1971. 352 p. cu portr.

Traduceri

Stendhal: *Lucien Leuwen. Roșu și alb*. Roman. În românește de Șerban Cioculescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1962. 663 p. (Opere alese 3). (Clasici literaturii universale).

Stendhal: *Lucien Leuwen. Roșu și alb*. Roman. Traducere și prefață de Șerban Cioculescu. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 2 vol. 370 p. (1); 393 p. (2). (Biblioteca pentru toți. Serie nouă. 529—530).

Stendhal: *Lucien Leuwen. Roșu și alb*. Roman. Traducere și prefață de Șerban Cioculescu. Buc., Editura Cartea Românească, 1972. 656 p.

Ediții îngrijite

Caragiale, Ion Luca. *Opere*. Ediție îngrijită de Paul Zarișopol***) și Șerban Cioculescu****). Tomul 1—7. Buc., Cultura Națională****). 1930—1942. 7 vol.

Codru Drăgușanu, I. *Peregrinul transilvan (1835—1844)*. Ediție îngrijită de Șerban Cioculescu. Buc., 1942. XXXIX + 249 p.

Iosif (Șt. O.). *Poezii*. Ediție definitivă îngrijită de Șerban Cioculescu. A doua ediție revizuită. Buc., 1944. XVIII + 382 p. (Fundăția regală pentru literatură și artă. Scriitori români contemporani. Ediții definitive).

Caragiale, Ion Luca. *Scrisori și acte*. Ediție îngrijită, prefață și note de Șerban Cioculescu. Buc., Editura pentru literatură, 1963. XXVIII + 292 p + 9 f. pl. (Studii și documente).

*) Partea I n-a apărut.

**) Vezi: Luceafărul, 13 apr 1967.

***) Vol. 1—3.

****) Vol. 4—7.

*****) De la vol. 4—7 Fundăția pentru literatură și artă „Regele Carol II”.

Caragiale, Ion Luca. *O scrisoare pierdută*. Teatru. Prefață și tabel cronologic de Șerban Cioculescu. Buc., „Minerva”, 1971. XLV + 306 p. (Biblioteca pentru toți. Serie nouă nr. 2). Ediția a 2-a. (Biblioteca pentru toți).

Ediții îngrijite în colaborare

Caragiale, Ion Luca. *Opere*. [Ediție critică de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu, Liviu Călin. Cu o introducere de Silviu Iosifescu]. Vol. 1—4. Buc., Editura de stat pentru literatură și artă, 1959—1965. 4 vol. Vol. 1. — Teatru. (1959); Vol. 2. Momente, schițe, notițe critice (1960); Vol. 3. Nuvele, povestiri, amintiri, versuri, parodii, varia (1962); Vol. 4. Publicistică (1965).

Caragiale, Ion Luca. *Schițe și amintiri*. [Prefață de Șt. Cazimir. Tabel cronologic de Șerban Cioculescu]. Vol. 1. Căldură mare; vol. 2. Lanțul slăbiciunilor. Buc., Editura pentru literatură, 1964. LI + 332 p. + 1 f. portr. (1); 368 p. (2) (Biblioteca pentru toți. 216—217).

Caragiale, Ion Luca. *Momente, schițe*. Ediția a 2-a. Text stabilit și note de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu și Liviu Călin. Prefața de Cornelia Ștefănescu. Buc., Editura tineretului, 1965. 266 p. (Biblioteca școlară, 16).

Caragiale, Ion Luca. *Momente și schițe*. Text stabilit și note de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu și Liviu Călin. Prefața de Cornelia Ștefănescu. Buc., Editura tineretului, 1966. 272 p. cu portr. (Biblioteca școlară pentru clasele V—VIII, 133).

Caragiale, Ion Luca. *Nuvele și povestiri*. Textul stabilit de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu și Liviu Călin. Prefața de Vicu Mîndra. Ediția a 2-a. Buc., Editura tineretului, 1966. 279 p. cu portr. (Biblioteca școlară, 56).

Caragiale, Ion Luca. *Teatru*. Ediție îngrijită de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu, Liviu Călin. Prefață și note finale de Liviu Călin. Buc., Editura tineretului, 1967. 288 p. (Lyceum, 7).

Articole din periodice

Bibliografie românească. În: Adevărul. Buc., 41, nr. 13656, 28, iun 1928, p. 1, 2. (Cronica literară).

Despre Gh. Adamescu: *Contribuțiune la Bibliografia românească*. Fascicola a 3-a. Buc., Casa Școalelor, 1928.

Insemnări bibliofile. În: Adevărul. Buc., 49, nr. 15735, mai 1935, p. 1, 2.

Despre biblioteca străveche cu rarități bibliofile a lui Scarlatt Callimachi, adorator al cărții și coleg de redacție cu prof. Șerban Cioculescu.

Destinul unui periodic. „Epoca literară”. În: Adevărul. Buc., 50, nr. 16167, 8, oct. 1936, p. 1, 2. (Cronica literară).

Printre altele despre colaborarea lui I. L. Caragiale la „Epoca literară”. Despre dispariția și inexistența colecției acestui periodic în bibliotecile mari din țară. Colecția de la Biblioteca

Academiei R.S.R. este donată de către colonelul C. Georgescu.

Bibliofiliile și anticăriile. În: Viața. Buc., 1, nr. 56, 26, mai 1941, p. 1. (Cronica literară).

Material scris cu ocazia inaugurării magazinului „Bibliofilia”, din str. Domnița Anastasia 8.

Arta de a citi. În: Ecoul. Buc., 2, nr. 18, 8, ian 1944, p. 2.

Considerații asupra metodei cititului.

Bibliofiliile. În: Ecoul. Buc., 1, nr. 12, 1 ian, 1944, p. 2.

Citeva considerații asupra definiției bibliofiliilor și rostului ei.

Scriptum. În: Ecoul. Buc., 2, nr. 162, 3, iun 1944, p. 2. (Cronica literară).

Buletin bibliografic. (1943). Director N. Georgescu-Tistu, Institutul de arte grafice „Astra”, Brașov, 1944. Se face prezentarea buletinului.

Bucurii bibliografice. (Note). În: Revista fundațiilor, 12, nr. 2, seria nouă, oct 1945, p. 455—456.

Cu privire la apariția tomului 4 din *Bibliografia românească veche* (1598—1830). Prezentarea volumului apărut sub îngrijirea lui Dan Simonescu, continuator asiduu al operii începute de Ioan Bianu — al cărui nume este păstrat pe copertă.

Reflecțiuni bibliografice. În: Adevărul. Buc., 60, nr. 16594, 23 iun 1946, p. 2. (Cronica literară).

Despre cărțile de artă, știință, despre bibliofiliile și anticării. Cu ocazia deschiderii unei case noi a anticarilor, în spatele Ministerului Comunicațiilor, la Podul Mihai Vodă (iunie 1946).

Expoziția cărții franceze. În: Adevărul. Buc., 61, nr. 16773, 28 ian 1947, p. 2.

Despre expoziția deschisă, în sala „Dalies”.

Prietenii mei, anticarii... În: Adevărul. Buc., 61, nr. 16772, 26 ian 1947, p. 2.

Un articol călduros dedicat anticarilor. Despre dorința cronicarului de a se găsi o soluție pentru rezolvarea situației celor ce au încă găntare neacoperite și nu pot feri cărțile de intemperii.

Centenarul Academiei Republicii Socialiste România. În: Luceafărul. Buc., 9, nr. 39, 24 sept 1966, p. 1.

Sărbătorirea Centenarului 1866—1966. Despre începuturile Bibliotecii Academiei Române.

Biblioteca la o sută de ani. În: Analele Academiei R.S.R. Anul 101. Seria a 4-a. Vol. 17, 1967, p. 437—445.

Sărbătorirea centenarului Bibliotecii Academiei R.S.R.

Biblioteca Academiei la o sută de ani. În: Studii și cercetări de documentare. 9, nr. 2—3, iun-sept, 1967, p. 137—145.

Cartea și bibliotecarul în anii socialismului. În: Revista bibliotecilor, 20, nr. 8, aug 1967, p. 449—450.

Centenarul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România. În: Revista bibliotecilor, 20, nr. 9, sept 1967, p. 513—514.

Centenarul Bibliotecii Academiei. În: Scinteia 37, nr. 7443, 25 sept 1967, p. 1, 2.

Despre cărți și cititori. (Interviu). În: Astra. Brașov, 2, nr. 11, nov 1967, p. 8.

Interviu luat de către Emil Zălog.

Georgescu-Tistu N. *Cintarea cărții*. Buc., Editura tineretului, 1967. În: *Gazeta literară*, 4, nr. 51, 21 dec 1967, p. 1. (Recenzie).

La Centenarul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România. În: *România liberă*, 25, nr. 7132, 24 sept 1967, p. 1, 3.

Pentru bunul mers al Bibliotecii Academiei. Interviu cu directorul general Șerban Cioculescu. În: *Contemporanul*, nr. 10, 10 mart 1967, p. 1, 8. Realizat de George Munteanu.

Tacita. În: *Gazeta literară*, 14, nr. 39, 28 sept 1967, p. 1.

Despre Biblioteca Academiei la centenarul ei. *Biblioteca Stolnicului [Constantin Cantacuzino]*. Breviar. În: *Gazeta literară*, 15, nr. 4, 25 ian, 1968, p. 1.

Centenarul Bibliotecii Academiei Române. Septembrie 1967. [Text integral și în limba franceză]. În: *Buletinul Comisiei naționale a R. S. România pentru UNESCO*, 10, nr. 1, ian-mart 1968, p. 87—92.

„Să învățăm oamenii cum să citească”. Convorbire cu Șerban Cioculescu, membru corespondent al Academiei R.S.R.

În: *Munca*. Buc., 24, nr. 6315, 2 mart 1968, p. 8.

Convorbire consenmată de Octavian Nica. *Cărți vechi cu însemnări*. Breviar. În: *România literară*, 3, nr. 50, 10 dec 1970, p. 5.

O pagină curioasă din istoria cărții. Breviar. În: *România literară*, 3, nr. 48, 26 nov 1970, p. 5.

N. Iorga și cartea. În: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 6, iun 1971, p. 356—358.

„Eu nu colecționez orice autograf”. În: *Manuscriptum* 2, nr. 1 (2), 1971, p. 35—40.

Mărturisiri despre carte. În: *Revista bibliotecilor*, 25, nr. 1, ian 1972, p. 4—6. Convorbire consenmată de L. Bacăru.

(Urmare de la p. 476)

Am întreprins această cercetare în biblioteca Cioculescu într-o zi de aprilie. Am venit devreme, pe lumină, și m-a prins acolo întinericul nopții. Orele au trecut fără să le simt. Explicațiile colegului Cioculescu abundă în amănunte interesante și inedite, asociate de glume și anecdote. Colecția, din care am văzut numai o parte, vădește o bibliofilie activă grație pasionatului și eruditului ei posesor, care însuflețește toate volumele. Fiecare carte arătată are o microbiografie comunicată cu voinție și generozitate. Dacă toate acestea ar lua ființă prin pana bibliofilului învățat, am putea citi o antrenantă carte despre cărți, unică în felul ei.

Indicii auxiliari nou introduși în clasificarea zecimală universală (I)

ing. Alex. C. ANDRIAN

consilier la Institutul de
cercetări tehnologice pentru
construcția de mașini —
București

Indicii auxiliari au fost concepuți de unul din realizatorii versiunii europene a clasificării zecimale — Paul Otlet — pentru a nu mări excesiv de mult numărul indicilor principali, repetind, de zeci de ori și în nenumărate locuri din tabele, anumite detalii care se pot regăsi în toate sau la anumite subdiviziuni ale clasificării zecimale. Prin introducerea indicilor auxiliari s-a obținut, de fapt, nu numai o simplificare a indicilor principali și o economie de cifre, ci și o mult mai sintetică vedere de ansamblu.

Avantajele introducerii lor au apărut evidente încă din anul 1899, când *Manualul pentru folosirea Repertoriului bibliografic al științelor fizice* prevede „procedee pentru unificarea sau combinarea notațiilor” procedee perfecționate și extinse apoi în cadrul variantei de la Bruxelles a clasificării zecimale, ediția apărută între anii 1905 și 1907.

Într-adevăr, în practică, subiectul sau conținutul unui document nu este întodeauna simplu și clar delimitat; el prezintă unele particularități caracteristice numai lui, care-l deosebesc de alte documente tratând același subiect sau având același conținut. Pentru a-l caracteriza, clasificatorul are nevoie de ceva mai mult decât un indice principal simplu de clasificare din tabelele c. z. Documentul poate să prezinte, de asemenea, o întrepătrundere de discipline, o suită de subiecte sau cunoștințe din două ori mai multe domenii. În cazul redării aspectelor particulare, se întrebunțează indicii auxiliari; în cazul necesității codificării mai multor discipline sau noțiuni, intrate într-o anumite relație, se întrebunțează doi sau mai mulți indici principali, legați prin diverse semne (simboluri) de conexiune (legătură).

Indicii auxiliari generali redau aspecte sau fațete ale subiectelor principale, aspecte care pot fi întâlnite în toate domeniile de cunoștințe: formă materială și intelectuală, limbă, loc, timp etc. Indicii

auxiliari speciali redau detalii valabile numai pentru anumite părți ale tabelelor c. z. și anume pentru cifrele în dreptul cărora sint trecute în tabele. Ei sint, din această cauză, cuprinși în tabela principală, la începutul subîmpărțirii c. z. în care pot fi folosiți; în sînga lor, textul este marcat printr-o linie verticală groasă¹⁾.

Un principiu de bază al clasificării zecimale cere ca semnele de legătură și indicii auxiliari să nu fie folosiți atunci cînd, pentru clasificarea noțiunii respective, există un indice principal. Ordinea de preferință este: întii indicii principali simpli, apoi indicii principali cu semne de conexiune, apoi indicii auxiliari speciali și numai în final — cînd orice posibilități de exprimare prin indicii principali simpli ori complecși sau prin indicii principali însoțiți de auxiliari speciali sint epuizate — indicii auxiliari generali.

Reprezentarea schematică de mai jos dă o imagine clară asupra organizării c.z.u. în tabele, la nivelul lui *Extensions and Corrections 7:6**, adică la 30.06.1971.

A. TABELELE AUXILIARE CUPRIND:

Partea I. Semne de legătură și indicii auxiliari generali

Tabela a. Semne de adăugire și extindere

Tabela b. Semne de relație, subgrupare și fixare a ordinii

Tabela c. Indicii de limbă

Tabela d. Indicii de formă (0...)

Tabela e. Indicii de loc (1/9)

Tabela f. Indicii de rasă și popor (= 0/9)

Tabela g. Indicii de timp "..."

Tabela h. Indicii de divizare specială (alfabetică, numerică etc.) A/Z, nr.

Tabela i. Indicii de punct de vedere 000. Exemple:

.000.1/9 *Punctul de vedere al autorului*

.001/009 *Din punct de vedere al...*

Tabela j. Liberă

Tabela k. Indicii generali cu —

—3 *Materiale*

—5 *Persoane, persoana interesată*

Partea a II-a. Semne și indicii auxiliari speciali

— Explicație pentru indicii auxiliari speciali cu — și cu .0 (indicii se găsesc menționați în cuprinsul tabelii principale, la domeniile pentru care sint valabili)

— Semnul de sinteză ' (apostrof)

B. TABELA PRINCIPALĂ CUPRINDE:

— indicii principali

— indicii auxiliari speciali (în dreptul

indicilor principali în cuprinsul cărora au valabilitate)

Să examinăm în cele ce urmează modificările survenite în ultimii 15 ani în tabelele de indici auxiliari generali și în semnele de legătură, adică cele reflectate în *Extensions and Corrections to the UDC* seriile 3 pînă la 7, adică între 1.01.1956 și 30.06.1971.

Reamintim, și cu această ocazie²⁾, regula de bază în munca de revizuire a c.z.u., așa-zisa „lege a celor 10 ani”: semnificația unui indice de clasificare zecimală poate fi extinsă sau restrînsă, însă nu modificată complet. Dacă semnificația unui indice c.z. (cu subdiviziunile lui) s-a învechit, el poate fi anulat, o codificare mai bună fiind făcută doar la un indice rămas încă neutilizat, adică „liber”. Indicii deveniți „liberi” prin golire de conținut pot fi încărcăți cu o nouă semnificație, complet diferită de cea anulată, doar după o perioadă de 10 ani, considerată ca un minim timp necesar pentru a permite utilizatorilor să-și revadă indexările și cataloagele, evitînd o confuzie prea frecventă între semnificații vechi și noi.

1. SEMNELE GENERALE DE LEGĂTURĂ (CONEXIUNE)

Semnele de adăugire + (plus), de extindere (pînă la) și de relație: (două puncte) nu au suferit modificări în acest răstimp; totuși, se observă o tendință accentrată de abandonare a semnului de adăugire +, preferîndu-se specificarea indicilor principali ca indici simpli.

Recent, prin EC7 au fost introduse:

a) Parantezele pătrate [], ca simbol al subgrupării de tip algebric, cînd doi sau mai mulți indici principali c.z. sint legați prin + (plus) sau: (două puncte), pentru a semnifica notarea unei noțiuni, care este fie legată ca un tot cu o alta prin două puncte, fie precizată cu ajutorul unui indice auxiliar general sau special. Aici, ca și în continuare, exemplele aparțin explicației oficiale F.I.D. din diferite EC.

(1) 061.1(100):[54+66] *Asociația internațională a chimiștilor*

(2) 622+669] (485) *Minele și metalurgia în Suedia*

(3) 622+669] (485):31 *Statistica de mine și metalurgie în Suedia*

(4) 31: [622+669] (485) *Idem*

De observat permisiunea de a elimina paranteza pătrată la începutul indicelui în exemplele (2) și (3).

b) Dublul semn de relație (două puncte duble) ::, semn de fixare a ordinii la doi sau mai mulți indici principali care intră în componența unui număr c.z. complex, în special când acest mod de indexare este utilizat într-un sistem de informare mecanizat sau pe mașini de calculat. Exemple :

061.2 (100):: 002 FID Federația Internațională de Documentare
575 :: 576.3 Citogenetică
77.044 :: 355 Fotografii de război

2. INDICI AUXILIARI GENERALI

2.1. Indici auxiliari generali de limbă

a) Cu ocazia desființării clasei 4 și a trecerii conținutului ei la grupa 80, a fost publicată în EC5 și lista completă a indicilor auxiliari de limbă =2/=9, corespunzând foștilor indici 42/49 (cu câțiva indici suplimentari la =08). Acești indici auxiliari devin baza subdivizării în paralel a grupelor 802/809 *Lingvistică. Filologie* și 82/89 *Literatură*. Exemple :

=20 *Lucrare în limba engleză*
802.0 *Studiul limbii engleze*
820 *Literatură engleză*
=30 *Lucrare în limba germană*
803.0 *Studiul limbii germane*
830 *Literatură germană*
=82 *Lucrare în limba rusă*
808.2 *Studiul limbii ruse*
882 *Literatură rusă*

De remarcat modificarea introdusă de EC2 (în 1954), prin notația obligatorie =20 și nu =2, =30 și nu =3, =40 și nu =4; prin EC7, indicilor =3, =4 etc. li se conferă un înțeles diferit : =3 *Limbi germanice în general*; =4 *Limbi române în general* (cuprinzând deci =40/=699).

b) Prin EC6, semnul = nu se mai dublează și este plasat întotdeauna înaintea indicelui auxiliar. Când indicele auxiliar de limbă este întrebuințat la începutul indicelui principal, atunci se leagă de acesta prin : (două puncte). Exemplu :
=20:61 *Documente în engleză privind medicina*

Când indicele auxiliar de limbă este urmat de un alt indice auxiliar c.z., se folosește direct semnul distinctiv al aceluși indice. Exemplu :

=20 (021) *Documente în engleză, manuale*

c) Prin EC6, păstrarea indicelui auxiliar de limbă =00 pentru documentele multilingve este obligatorie. Exemplu :

53(021)=00=20=30 *Manual de fizică în engleză și germană*

d) Prin EC6 se introduce indicele = 03.2/9 marcând faptul că un document se prezintă sub formă de traducere. Auxiliarul se subdivide ca și =2/=9 și se întrebuințează în cataloagele în care există necesitatea de a stringe la un loc toate traducerea dintr-o anumită limbă. Exemple :

61=03.82 *Documente medicale traduse din limba rusă*
61=40=03.82
sau

61=03.82=40 *Documente în franceză traduse din rusă*

e) Prin EC6 este anulat indicele =919.886 *Macedoneană veche*, rămânând valabil numai =866 *Macedoneană*. Pentru macedoneana veche se poate utiliza =866-022 (auxiliarul special -022 marcând, după cum vom vedea mai jos, faza veche a oricărei limbi).

f) Prin EC7 sînt introduse unele revizuiți la lista indicilor auxiliari de limbă, fără mari modificări la marile familii lingvistice.

Astfel, este lansat indicele =092 *Limbaje ale mașinilor de calcul* (Algol, Cobol, Fortran etc.); în paralel, studiul unui astfel de limbaj se codifică la 800.92.

g) Sînt prevăzuți indici speciali cu -... pentru fazele de dezvoltare ale unor limbi (engleză, germană, franceză etc.). Exemple :

=20-022 *Engleza veche*
=20-023 *Engleza - faza medie*
=20-024 *Engleza modernă*

h) De asemenea, se fac unele revizuiți sau se introduc indici noi la =9 *Alte limbi*.

2.2. Indici auxiliari generali de formă

Prin EC3/EC7 sînt prevăzute unele revizuiți sau introduceri de indici noi, dar schimbările nu sînt importante.

2.3 Indici auxiliari generali de loc

Acești indici au suferit, de-a lungul timpului, mari modificări în general, dată fiind necesitatea de a fi puși în acord cu noile realități politico-geografice existente în lume. Indicii de loc pentru marile state nu au suferit totuși decât mici modificări parțiale. Vom enumera mai jos cele mai importante schimbări operate, în ordinea de enumerare a indicilor de loc în tabele :

a) Prin EC6 se precizează că (...) (asteriscul) este un semn special al locului, care marchează locul astronomic, spațiul cosmic, în cadrul lui 52 *Astronomie*, dar poate fi folosit și pentru a arăta împărțiri administrative și altele, care nu sînt în conformitate cu tabelele c.z.

b) Prin EC6 este introdus indicele (1-05) *Suprafețe ale pămîntului după formă* (cu subdiviziuni).

c) Prin EC7 este anulat indicele (1-06); *Determinarea locului după latitudini și longitudini*, conținutul fiind transferat la (16), cu noi diviziuni.

e) Prin EC4 și EC6 sînt introduse modificări de amănunt la (1-2/1-8) *Unități politico-administrative. Sfere și loc de activitate*.

f) Prin EC6 este introdus (1-92) *Împărțirea regională a pămîntului după spații naturale* (cu subdiviziuni).

g) Prin EC7 este revizuit indicele (15) *Spațiu*.

h) Prin EC6 și EC7 este introdus indicele (16) *Locuri și regiuni ale pămîntului după longitudine și latitudine* (cu subdiviziuni).

i) Prin EC6 este introdus indicele (18) *Dimensiuni în spațiu*. În cadrul acestui indice de loc, pentru indicarea dimensiunilor se întrebuintează unități de măsură scrise literal.

j) Prin EC4 este revizuit indicele (21) *Suprafața pămîntului în general*.

k) Prin EC6 și EC7 este revizuit indicele (26) *Oceane și mări*.

l) Prin EC7 este revizuit indicele (28) *Ape interioare*, în special în ceea ce privește apele U.R.S.S.

m) Prin EC6 și EC7 Marea Britanie primește indicele (410); indicele (42) este anulat (dar subdiviziunile rămîn în vigoare), iar (41) primește semnificația de „Insulele Britanice în general”.

n) Prin EC4 și EC6 este anulat indicele (43) *Germania* și este introdus indicele (430) *Germania*, cu (430.1) *R. F. a Germaniei* și (430.2) *R. D. Germană*.

o) Prin EC6 și EC7 este modernizată împărțirea administrativă pentru (437) *Cehoslovacia*.

p) Prin EC5 este modernizată împărțirea administrativă pentru (438) *Polonia*.

q) Prin EC3 este modernizată împărțirea administrativă pentru (469) *Portugalia*.

r) Prin EC4 și EC6 este modernizată împărțirea administrativă a U.R.S.S. Exemple: (47+57) *U.R.S.S.*; (47) *Partea europeană a U.R.S.S.*; (479) *Caucaz*; (57) *Partea asiatică a U.R.S.S.*; (571.1/5) *Siberia*.

s) Prin EC6 este modernizată împărțirea administrativă pentru (481) *Norvegia*; sînt anulați indicii (482/484).

t) Prin EC7 este modernizată împărțirea administrativă pentru (492) *Olanda*.

u) Prin EC6 sînt introduși indicii (519.3) *Coreea de Nord*, (519.5) *Coreea de Sud*.

v) Prin EC6 este modernizată împărțirea administrativă pentru (520) *Japonia*.

w) Prin EC6 este modernizată împărțirea administrativă pentru (569.4) *Israel*.

x) Prin EC6 se precizează: (597.3) *Vietnam de Sud*, (597.7) *Vietnam de Nord*.

y) Prin EC3 și EC6 se precizează: (620) *Egipt*.

z) Prin EC4 este modernizată împărțirea administrativă pentru (81) *Brazilia*.

za) Prin EC6 este modernizată împărțirea administrativă pentru (82) *Argentina*.

zb) În EC6 este publicată o întreagă listă recapitulativă, cu indicii de loc ai tuturor țărilor actuale.

2.4 Indici auxiliari generali de popor și de rasă

În EC3 sînt publicate unele modificări, puține la număr și neesențiale. În orice caz, indicele adoptă modificările survenite în indicele de limbă din care este compus.

În partea a doua a articolului vom continua lista modificărilor și a schimbărilor de conținut pentru ceilalți indici auxiliari generali din clasificarea zecimală universală.

1) Pentru detalii și precizări asupra indicilor auxiliari, vezi: Andrian, Alexandru C. *Indrumător pentru utilizarea clasificării zecimale universale (CZU)*. Buc., I.D.T., 1969, p. 23-36. — Senciu, Maria și Corvătescu, Antoaneta. *Clasificarea zecimală și organizarea catalogului pe materii*. În: *Consultații de biblioteconomie*. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 145-158.

*) Publicația F.I.D. *Extensions and Corrections to the U D C* (Completări și modificări la CZU) — prescurtat EC — apare biunar și reflectă Notele P oficiale (notele de propuneri) aprobate și Notele PC (propuneri de corecturi) cu intrare imediată în vigoare publicate într-un interval de 6 luni; numerele apărute într-o perioadă de 3 ani formează o serie și fiecare număr cuprinde toate modificările publicate în numărul anterior, inclusiv modificările aprobate în timp, astfel că numărul 6 din fiecare serie reflectă toate schimbările survenite în perioada respectivă. Au apărut pînă în prezent: Seria 1 (1.08.1949-31.12.1952); Seria 2 (1.01.1953-31.12.1955); Seria 3 (1.01.1956-31.12.1958); Seria 4 (1.01.1959-31.12.1961); Seria 5 (1.01.1962-31.12.1964); Seria 6 (1.01.1965-31.07.1968); Seria 7 (1.01.1968-1.06.1971); Seria 8 (de la 1.07.1971); nr. 1 a apărut în martie 1972, nr. 2 apare în septembrie 1972). În practică, trimiterea la această publicație se face sub forma: EC 4:6 adică *Extensions and Corrections* seria 4, nr. 6 din această serie, adăugînd, atunci cînd este necesar, anii de aprobare ai *Notelor P* și *PC* — de exemplu EC4 „1959/61” —, care arată clar perioada în care au fost făcute modificările.

2) Vezi și: Senciu, Maria și Corvătescu-Tofan, Antoaneta. *Noi puncte de vedere în dezvoltarea c.z.u.* În: *Revista bibliotecilor*, 23, nr. 10, oct 1970, p. 605-608 și nr. 11-12, nov-dec 1970, p. 707-711.

CRONICA

NICOLAE BALCESCU — REVOLUȚIONAR PATRIOT-SCRITOR

Este tema unei serii literare organizate de Biblioteca Clubului muncitoresc Industria Sirmei, Cîmpia Turzii, cu care ocazie au fost prezentate fragmente din lucrarea acestuia **Românii sub Mihai Vodă Viteazul** precum și fragmente din poemul **Bălcescu** — de E. Jbebeleanu, din plesa lui Camil Petrescu, a cărei figură centrală este marele revoluționar pașoptist, și din romanul ce i-a fost închinat de același Camil Petrescu sub titlul **Un om între oameni**. Manifestarea, care s-a bucurat de un viu interes din partea cititorilor bibliotecii, a fost organizată cu concursul unui grup de studenți clujești care-și efectuează practica la Cîmpia Turzii și care s-au dovedit colaboratori tot atât de entuziaști și cu prilejul altor acțiuni ale bibliotecii. Menționăm doar câteva dintre numele lor — Carmen Lucașu, Margareta Alexandrescu, Cora Juganaru, Alexandru Bugariu, Rodica Comboșaru și Elvira Dascălu-Buzdugan.

Horia SIMIONESCU
bibliotecar

IN CADRUL PROGRAMULUI DE MANIFESTĂRI CONSACRATE ANULUI INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII

Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Brașov a organizat la 16 iunie 1972 un simpozion cu tema „Cartea, lectura și timpul liber”.

La simpozion au participat bibliotecari din bibliotecile orașenești și comunale din județ, din învățământul superior, de la bibliotecile școlare, catedrelor, lucrătorii de la Centrul de librării din Brașov. Au prezentat comunicări: Ilie Moruș — **Bibliotecile „Astreii” în despărțimintele Brașov și Bran**; Dan Mihăilescu — **Psihologia lecturii**; Melania Pitea și Ion Popa — **Cartea și timpul liber al tineretului**; Alexandru Codaglio — **Bibliotecile județului Brașov**. După susținerea comunicărilor au urmat discuții.

S. G.

IN COMUNA VAȚA DE JOS, JUDEȚUL HUNEDOARA

a fost organizată de către biblioteca din localitate (bibliotecară Maria Baniciu) prezentarea romanului lui Marian Preda Marele singuratec. Participanții au manifestat interes față de această acțiune, condusă de profesorul de limba și literatura română de la școala generală din localitate, Liviu Lucașu, ceea ce a făcut ca discuțiile să fie vii, interesante.

Ioan COȚOI

O ZI DE SĂRBĂTOARE

pentru membrii clubului literar „M. Eminescu” de pe lângă Biblioteca municipală pentru copii „Ion Creangă” din București, pentru micii cititori ai Bibliotecii municipale din Buzău și al Bibliotecii comunale din Cîlogria.

O duminică de la sfîrșitul lunii mai din Anul internațional al cărții. Nu este vorba de un schimb de experiență. Alături de scriitorii Alexandru Mitru, Viniciu Gafița, Constantin Mateescu, Ion Crînguleanu, de redactorul șef al Editurii „Ion Creangă”, Veronica Mihăileanu, alături de profesori, bibliotecari, pedagogi, copiii din

orașul gazdă și oaspeții lor au cunoscut ceva din adevăratul sens al poeziei, al artei. Scriitorii le-au împărtășit aspecte din munca lor, le-au vorbit de mesajul operelor lor; copiii au citit din lucrările lor originale, au recitat versuri, au cîntat, au ascultat muzică.

Acest gen de manifestări constituie o formă de sensibilizare a copilului la adevăratele valori ale artei, o încercare de orientare a gustului lor estetic spre opere perene, o tentativă de adîncire a înțelegerii artistice.

Căci, unde altundeva, mai bine ai putea învăța copilul ce este arta, ce este poezia, unde și-ar putea manifesta mai plener personalitatea și interesele de cultivare, decît în mijlocul cărților prietene, alături de cei care îi călăuzesc pașii spre lectură — scriitori, dascăli, bibliotecari?

Aceasta este prima vizită organizată în grup a unor elevi din țară într-o bibliotecă publică pentru copii din București. Să avem grijă ca ea să inaugureze un lung șir de acțiuni asemănătoare. Anul internațional al cărții ne oferă un bun prilej pentru aceasta.

Alex. OPROESCU

directorul Bibliotecii municipale din Buzău

Febronia COSTACHE

șefa Bibliotecii municipale pentru copii „Ion Creangă” București

O EXPOZIȚIE PERMANENTĂ DE CĂRȚI EDIȚATE DE EDITURA ACADEMIEI

R. S. ROMANIA

a fost deschisă, la 26 iunie a.c., la Biblioteca municipală din Brașov. Exponatele, înlocuite lunar cu noile apariții ale sus-numitei edituri, intră, în mod gratuit, în colecțiile bibliotecii. Dintre primele cărți expuse amintim: **Bibliografia istorică a României**, Vol. 2; I. C. Chițimia — **Probleme de bază ale literaturii române vechi**; Al. Dușu. **Cărțile de înțelepciune în cultura românească**; Ch. Geleuciu. **Teoria mecanismelor spațiale**; M. Gălățescu. **Electronica nucleară**; Al. Georgescu. **Idelle politice și iluminismul în Principatele Române**; V. E. Mașek. **Marturia artei, Succesiunea statelor la tratatele internaționale ș.a.** Editura Academiei R. S. României a organizat și în alte centre importante culturale și industriale ale țării expoziții asemănătoare.

prof. Petru ISTRATE

În cadrul ședinței pe luna iunie a Cercului de referate și comunicări al bibliotecarilor și documentaristilor din București s-au prezentat două comunicări. Ioana Manasiu a ținut o comunicare intitulată **Edituri și tipografii de muzică din România**. Lucrarea a înfățișat succint câteva probleme ale domeniului, modalități de identificare a tipăriturilor etc. fiind în totalitate el o invitație la cercetarea în profunzime a acestui capitol de cultură prea puțin cunoscut. Comunicarea Experimentul MARC, prezentată de Filba Mitrică, s-a ocupat de structura proiectului, a adîncit, scopul experimentului, tehnica de codificare, avantajele, subliniind baza de cooperare pe care o oferă pentru bibliotecile din toată lumea.

Au participat la discuții: dr. Tr. Prodan (necesitatea cooperării în domeniul biblioteconomiei muzicale; MARC și automatizarea bibliotecilor). Radu Stan (integrarea automatizării bibliotecilor în programul de automatizare; istoria muzicii românești, teren deschis de cercetare), Ion Stoica (necesitatea studierii istoriei editurilor muzicale în relație cu viața politică și culturală a țării; ar fi util un studiu despre posibilitatea adoptării MARC în țara noastră). Lucrările ședinței, la care au participat 22 de bibliotecari și documentariști, au fost conduse de Ion Stoica, director adjunct al Bibliotecii centrale universitare din București.

I. S.

Între preocupările definitorii ale românilor transilvăneni în secolul al XIX-lea, epocă de luminare și deopotrivă de desțreptare și afirmare a conștiinței naționale, se înscrie și interesul, în continuă creștere, pentru știință și cultură. Cartea devine, alături de presă, principalul mijloc de răspândire a cunoștințelor și a ideilor vremii, iar bibliotecile, focare de lumină, instituții de iradiere a culturii în mijlocul unor cercuri din ce în ce mai largi de oameni.

Cum este și firesc, numeroși cercetători au acordat bibliotecilor, care au avut un rol atât de important în viața spirituală a românilor transilvăneni, cu repercusiuni și în cea materială, atenția cuvenită (I. Mușlea, I. Lupaș, V. Curticăpeanu, E. Glodariu și alții). Totuși, au rămas încă foarte multe biblioteci necunoscute. E adevărat, poate dintre cele mai modeste; deși o bibliotecă de 3000 de volume, ca aceea a lui Grigore Viteaz din Teaca, dacă informația nu este eronată¹⁾, nu este lipsită de importanță. În articolul nostru semnalăm câteva biblioteci românești, întemeiate în secolul al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea pe teritoriul județului Mureș. Numărul lor este desigur mai mare, după cum vor atesta cu certitudine alte informații.

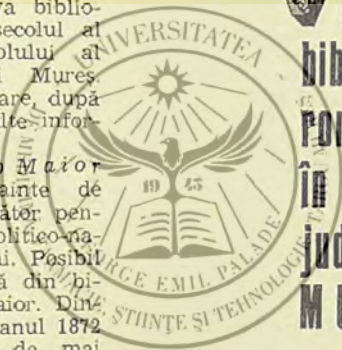
*Biblioteca lui Ioan Pop Maior din Reghin, întemeiată înainte de 1848, de către I. P. Maior, luptător pentru emanciparea culturală și politico-națională a românilor transilvăneni. Posibil ca o parte din cărți să provină din biblioteca unchiului său Petru Maior. Dintr-o corespondență publicată în anul 1872 în *Gazeta Transilvaniei*, semnată de „mai mulți” din protopopiatul Reghinului, aflăm că: „Acest venerand domn (I. P. Maior — n.n.) văzînd luptele mai multor preuți ai acestui tract protopopesic cu lipsele materiale, și cunoscîndu-le dorul fierbinte de perfecționare și înaintare în știință și cultură, dispunînd de una bibliotecă stătătoare din vreo 200 bucăți de cărți (sic) — de cuprins foarte instructiv — cea mai mare parte în limba română — (i) și manifestă generozitatea animei, oferînd toate opurile dimpreună cu stelagiul necesar pre seama preuților tractului doritori de cultură, apromițîndu-se a mai procura și alte opuri mai noi eșite în limba română — ma ce e mai mult a ne prenumera și jurnalele române” (I. P. Maior fusese abonat la *Gazeta de Transilvania, Organul luminării, Familia* și la alte publicații)²⁾. Prin testamentul redactat înainte de 1877, anul morții sale, I. P. Maior și-a destinat cărțile formării unei biblioteci în ținutul Gurghiului. Biblioteca a fost preluată, împreună cu o sumă de bani pentru spo-*

istoria cărții
și a
bibliotecilor

Vechi
biblioteci
românești
în
județul
MUREȘ

(Secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea)

Grigore PLOEȘTEANU

rirea ei, devenind din 1886 biblioteca despărțământului Reghin al „Astrei”³⁾.

Biblioteca lui Partenie Trombițaș din Tîrgu-Mureș, întemeiată înainte de 1848, de către P. Trombițaș, protopopul ortodox al Tîrgu-Mureșului. Acest cărturar a strîns tipărituri din secolul al XVIII-lea, posedă o parte din prețiosul *Dicționar românesc-latin-unguresc* întocmit de S. Crișan (Körösi), cele două volume ale *Istoriei românilor din Dacia Superioară* scrisă de Al. Papiu Ilarian, colecții incomplete de periodice, a fost abonat și colaborator al *Gazetei de Transilvania*, apoi al *Telegrafului român*, pe care în 1875 le oferă Astrei, conținu unei remunerații⁴⁾. Un manuscris referitor la „Învățul popă Petru din Hidac”, scris în limba maghiară în 15 iunie 1704, îl comunică lui Ilarion Pușcariu care, socotindu-l interesant, îl publică în *Documente pentru limbă și istorie*⁵⁾. Trombițaș s-a îngrijit și de cărțile bisericii de lemn, care în 1872 erau în număr de 10, cea mai veche fiind din 1720, ca și de inventarierea tipăriturilor și manuscriselor celor 19 parohii care formau protopopiatul ortodox al Tîrgu-Mureșului. Acestea posedau la acea dată 341 de cărți, majoritatea românești, tipărite nu numai la Blaj, Sibiu și Alba Iulia, ci și la București, Rîmnic, Tîrgoviște, Buzău și Iași, ceea ce ilustrează unul din multiplele aspecte ale relațiilor interromânești în secolele trecute⁶⁾.

Biblioteca parohiei greco-catolice din Tîrgu-Mureș, întemeiată înainte de 1848. Cercetînd procesul verbal de licitație a bunurilor protopopului unit Ilie Farago (abonat și colaborator al *Organului luminării*) întocmit la 26 martie 1849, găsim figurînd la numărul 199 o „ladă”, în care se găseau 101 cărți „legate” și 45 „nelegate”⁷⁾. Poate că această bibliotecă este aceea care își continuă existența și este menționată, mai târziu, ca „biblioteca bisericească” din Tîrgu-Mureș⁸⁾.

Biblioteca școlii greco-catolice din Reghin, întemeiată în anul 1789. În acel an, comitetul Astrei a distribuit școlii din Reghin un set de 15 cărți, dintre cele donate de I. M. Rîureanu din București⁹⁾. În noiembrie 1879, *Foaia școlastică* din Blaj publică „mulțumita publică” a învățătorului reghinean George Maior¹⁰⁾.

Biblioteca Reuniunii învățătorilor români greco-ortodocși din districtul VIII de învățămînt al Reghinului. În 1890 exista. În acel an, în adunarea generală a Reuniunii ținută la Jabențița (în 5—7 august), s-a „exprimat mulțumită protocolară ace-

lor preestimați Domni autori, care au donat opuri de ale D-lor pe seama bibliotecii”. Tot în 1890 aduc mulțumiri, prin intermediul *Gazetei Transilvaniei*, I. Duma, vicepreședinte, și T. Morariu, secretarul Reuniunii. Între donații sînt indicate zeci de titluri de cărți, broșuri, periodice, primite de la mai multe persoane, între care și cunoscute personalități din România¹¹⁾. Astfel, de la scriitorul George Sion s-au primit 24 de titluri, între care: *Suvenirii contemporane*, *Dramatice*, traduceri *Mizantropul* de Molière, *Phedra* și *Athalia* de Racine, *Socrate și femeia sa* de Th. de Banville, *Istoria generală a Daciei* de Dionisie Fotino, *Istoria Țării Românești* de frații Tunusli, suvenirii de călătorie, conferințe și alte traduceri de G. Sion, lucrări de economie semnate de P. S. Aurelian și D. Sion, *Apărarea de distrugere a monumentelor naționale*, *Buciumul* și altele. De la N. F. Negruțiu din Gherla s-au primit: *Istoria pentru începutul românilor în Dacia* de Petru Maior, *Renășterea limbii române* de Gr. Silași, *Poezii* de V. R. Buticescu, *Merinde de la școală* de G. Popa, *Cărțile săteanului român* (1884). Mihail Kogălniceanu a donat *Cronicele României sau Letopiseștele Moldaviei și Valahiei*. Alecsandru Pop, arhivar la Academia Română, „care ne-a înlesnit corespondența, dîndu-ne deslușirile de lipsă, precum și expedindu-ne opurile donate pe seama bibliotecii noastre”, cum mărturisesc conducătorii Reuniunii, a donat *Tetraevangeliul* lui Coresi (ediția nouă). Zaharia Boiu a donat *Cuvîntările funerale și memoriale*. De la profesorul dr. Danil P. Barcianu s-a primit *Istoria naturală în școala populară*, iar de la concipistul I. Popescu lucrările lui Simion Bărnuțiu: *Dreptul natural public*, *Pedagogia și Psihologia empirică și Logica*. Ioan Branea, paroh în Măierău, a donat 12 cărți vechi.

Biblioteca populară din Luduș, întemeiată în 1895. Pentru crearea acestei biblioteci populare, una din multele care vor fi întemeiate de „Astra”, T. Liviu Albini din Sibiu a dăruit un set complet din *Biblioteca populară a Tri-bunei*, Mihail Străjanu, profesor din Craiova (ardelean de origine), a donat 20 de broșuri (lucrările sale), zelosul proprietar Aron Boaca din Velcheriu (azi Răzoare) a dăruit 100 de cărți „toate de mare valoare pentru o bibliotecă populară”. Au mai donat Ioan Olteanu, teolog în Blaj, din partea seminariștilor și studenților și din partea sa, 42 de cărți și o sumă de bani; medicul Hosanu din Grefenberg o sumă de bani și Romul Luca, docent în Luduș și bibliotecar, 15 cărți și bani colectați. În anul 1910 această bibliotecă posedă 300 de volume¹²⁾.

Biblioteca învățătorilor din tractul Iernutului. În 1904 exista. În acel an (la 12 aprilie), tinerimea din Iernut aranjează o „petrecere” în comună, destinând beneficiul „jumătate pentru procurarea de cărți elevilor români, iar cealaltă jumătate pentru biblioteca învățătorilor din ținut”¹³).

Un adevărat reviriment în acțiunea de întemeiere de biblioteci are loc pe teritoriul județului Mureș, ca și în alte părți ale Transilvaniei, în primii ani ai secolului al XX-lea. Este perioada în care se înregistrează o activitate deosebită în cadrul despărțămintelor mureșene ale „Astrei”. Sînt înființate zeci de agenții, de biblioteci, se țin numeroase prelegeri, cu o tematică variată, se răspîndesc cărți, broșuri și publicații în cele mai îndepărtate așezări. În privința bibliotecilor, potrivit datelor publicate în revista *Transilvania*, în anul 1910, de exemplu, situația se prezenta astfel: în despărțămîntul Tîrgu-Mureș (Mureș Oșorhei) existau 3 biblioteci centrale populare (pentru mai multe comune) — la Nazna, Rîciu, Săbed cu cite 129 de volume fiecare — și o bibliotecă „bisericească”; în despărțămîntul Reghin două biblioteci populare — la Săcalu de Pădure cu 240 de volume și la Reghin cu 265 de volume — alte 8 biblioteci bisericesti la Potoc, Idicel, Ibăneștii, Reghin, Toplița, Ripa de Sus, Hodae, Cuișed — și una școlară, la Deda; în despărțămîntul Luduș, 4 biblioteci — la Șăușu cu 45 de volume, la Lechința cu 45 de volume, la Velcheriu cu 200 de volume, la Luduș cu 300 de volume — și 33 de biblioteci bisericesti și școlare; în despărțămîntul Sighișoarei o singură bibliotecă cu 16 volume și o bibliotecă școlară; în despărțămîntul Tîrnăveni (Dicioșinmartin) 6 biblioteci populare — pe teritoriul de azi al județului Mureș —, la Tîrnăveni cu 118 volume, la Boziaș cu 127 de volume, la Căpîlna de Jos cu 85 de volume, 4 biblioteci bisericesti — la Tîrnăveni, Ogra, Cerghizel — și 3 biblioteci școlare, la Boziaș, Căpîlna de Jos și Cerghid. Peste trei ani, în 1913, numărul bibliotecilor crește, în despărțămîntul Tîrnăveni, la 42, în despărțămîntul Luduș la 14 și în despărțămîntul Tîrgu-Mureș la 6 (numai biblioteca din Tîrgu-Mureș avea 280 de volume)¹⁴.

În preajma izbucnirii primului război mondial situația bibliotecilor pe teritoriul județului Mureș era, în primul rînd datorită sprijinului intens al Astrei și strădaniilor inimoase ale cărturarilor locali, relativ bună pentru acele vremuri, ele deservind un număr tot mai mare de cititori și aducîndu-și contribuția prin intermediul cuvîntului scris, la pregătirea culturală și morală a celor care alături de toți românii transilvăneni, își vor

exprima voința neclintită de a se uni pentru totdeauna cu Patria mamă, cu țara de unde venise de-a lungul veacurilor, cartea aducătoare de lumină, încredere și speranță.

Note

- 1) *Gazeta Transilvaniei*, 25, nr. 71, 8 sept 1862. În anul 1862 „la acest Domn (Grigore Viteaz-n.n.) au ars și frumoasa bibliotecă în care erau aproape de 3 000 tomuri”.
- 2) *Ibidem*, 35, nr. 22, 27 feb/15 mar 1872.
- 3) *Transilvania*, 27, nr. 19—20, 1—15 oct 1866, p. 170.
- 4) *Vezi și Lectori români la Tg. Mureș înainte de 1848*. In: *Vatra*, 1, nr. 3, iun 1971.
- 5) *Pușcariu II. Documente pentru limbă și istorie*. Tom. I. Sibiu, 1889, p. 35.
- 6) *Vezi: Sulică N., Contribuții la istoria vechimii elementului românesc...* Tg. Mureș, 1937.
- 7) *Arhivele Statului din Tg. Mureș*. Fond: Primăria, nr. 3587/1849.
- 8) *Transilvania*, 43, nr. 5, sep 1912, p. 400.
- 9) *Observatorul*, 2, nr. 62, 4/16 aug 1879.
- 10) *Foala școlastică*, 7, nr. 21, 1/13 nov 1879.
- 11) *Gazeta Transilvaniei*, 53, nr. 211, 21 sep/3 oct 1890.
- 12) *Tribuna*, 12, nr. 139, 20 iun/2 iul 1895 și *Transilvania*, 41, nr. 4, iul—aug 1911, p. 564.
- 13) *Gazeta Transilvaniei*, 47, nr. 70, 28 mar/10 apr 1904.
- 14) *Transilvania*, nr. cit. și 45, 1914, p. 293—294.

Ex libris de H. Weiss

biblioteci
de peste
hotare

MANIFESTUL UNESCO CU PRIVIRE LA BIBLIOTECA PUBLICĂ

În anul 1949, UNESCO a publicat primul manifest cu privire la rolul bibliotecii publice. Având în vedere evoluția ce s-a produs în cei aproape 25 de ani care au trecut de atunci, UNESCO, pentru a marca Anul internațional al cărții, a cerut Secției bibliotecii publice din cadrul F.I.A.B. să redacteze un nou manifest.

Textul noului manifest, urmând a fi tradus în toate limbile principale ale lumii, va fi prezentat la Conferința F.I.A.B., ținută în acest an la Budapesta.

Este de datoria administrațiilor naționale și locale să creeze biblioteci publice și să le asigure funcționarea.

UNESCO speră că, acolo unde bibliotecile publice nu satisfac nevoile menționate în manifest, educatorii, activiștii sociali și cei culturali vor mobiliza atenția publicului și vor facilita prin toate mijloacele crearea unui serviciu de biblioteci publice care să constituie o forță vie, esențială în cadrul unei comunități active și tot mai numeroase.

Reproducem mai jos, în traducere, textul noului manifest, publicat în Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques, nr. 3, mai-juin 1972, p. 138-140.

BIBLIOTECA PUBLICĂ

UNESCO ȘI BIBLIOTECILE PUBLICE

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură a fost întemeiată pentru a sluji pacea și progresul spiritual, acționând asupra spiritului bărbatilor și femeilor.

Prezentul manifest proclamă încrederea pe care UNESCO o acordă bibliotecilor, în calitatea lor de forță vie în slujba educației, culturii și informației și în calitatea lor de instrument indispensabil al dezvoltării păcii și înțelegerii internaționale.

BIBLIOTECA PUBLICĂ

O instituție democratică de învățămînt, cultură și informare

Biblioteca publică este o probă a încrederii acordate de democrațiile educației pentru toți și la toate vîrstele, ca și capacității fiecăruia de a aprecia realizările umanității în domeniul științei și culturii.

Biblioteca publică este principalul mijloc de a da tuturor liber acces la tezaurul de gândire și de idei umane și la creațiile imaginației omenеști.

Biblioteca publică are menirea de a odihni spiritul omului furnizîndu-i cărți pentru destindere și pentru plăcerea sa, de a-i veni în ajutor celui ce studiază și de a face cunoscute progresele tehnicii, științei și ale sociologiei.

Biblioteca publică trebuie să fie constituită în virtutea unor texte legislative precis concepute astfel încît să permită întregii populații să beneficieze de serviciile sale. Este esențial ca bibliotecile să coopereze între ele pentru ca resursele naționale să poată fi utilizate și puse în slujba cititorilor, în totalitatea lor.

Biblioteca publică trebuie să fie în întregime finanțată de stat sau de colectivitățile locale; serviciile sale nu trebuie să necesite nici un fel de plată din partea uzagerilor.

Pentru a-și atinge obiectivele, biblioteca publică trebuie să fie ușor accesibilă, iar porțile sale să fie deschise în mod egal tuturor membrilor comunității, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, vîrstă, sex, religie, limbă, situație socială și nivel de instruire.

RESURSELE ȘI SERVICIILE PE CARE TREBUIE SĂ LE OFERE BIBLIOTECA PUBLICĂ

Biblioteca publică trebuie să ofere adulților și copiilor posibilitatea de a merge în pas cu epoca lor, de a nu înceta niciodată să se instruiască și să se țină

la curent cu progresul realizat în științe și în arte.

Prezentate de o manieră atrăgătoare și aduse la zi în permanență, colecțiile ei trebuie să fie o ilustrare vie a evoluției științei și culturii. Ea va putea astfel să-i ajute pe cititori să-și facă ei înșiși o opinie și să-și dezvolte gustul și facultățile critice și creatoare. Este de datoria bibliotecii publice de a le transmite cunoștințele și ideile, indiferent de forma sub care sînt acestea exprimate.

Pagina tipărită este acceptată de secole, în mod universal, ca instrument al difuzării științei, ideilor și informației; cărțile, revistele, ziarele rămîn deci principalele resurse de care trebuie să dispună bibliotecile publice.

Totodată, știința a creat noi tipuri de materiale purtătoare de informații care vor ocupa un loc din ce în ce mai mare în fondurile bibliotecilor. Adulți și copii trebuie să poată să găsească opere reproduse într-un format redus care facilitează depozitarea și transportul lor, filme, diapozitive, discuri, benzi de magnetofon și casete video, precum și materialul necesar pentru folosirea acestora în mod individual sau în cadrul activităților culturale.

Biblioteca publică trebuie să aibă opere și documentație asupra tuturor subiectelor, pentru a putea satisface gusturile tuturor cititorilor, indiferent de gradul lor de instruire și de cultură.

Toate limbile folosite de o anumită comunitate trebuie să fie reprezentate și biblioteca trebuie să posedă în limba originală cărțile de importanță mondială.

Biblioteca publică trebuie să fie situată într-un loc central, să fie accesibilă persoanelor handicapate fizic și să fie deschisă la ore convenabile. Localurile și mobilierul trebuie să aibă un aspect agreabil, familiar și primitiv. Este esențial ca cititorii să aibă acces liber la rafturi.

Biblioteca publică este în mod firesc centrul cultural al comunității, unde se întîlnesc oameni cu interese asemănătoare. Ea trebuie deci să dispună de localuri și de materialul necesar pentru a organiza, pentru adulți și pentru copii, expoziții, discuții, conferințe, concerte și proiecții de filme.

Zonele rurale și periferiile trebuie să fie deservite prin filiale și biblioteci itinerante [bibliobuze].

Pentru a-și constitui colecțiile și a-și ajuta cititorii, este indispensabil ca bibliotecile să dispună, în număr suficient, de un personal competent și corespunzător pregătit. Acest personal va trebui să primească o pregătire specială pentru anumite sarcini, cum ar fi servirea copiilor sau a persoanelor handicapate, manipularea materialului audio-vizual, organizarea activităților culturale.

BIBLIOTECA PUBLICĂ ȘI COPIII

Copilăria este perioada în care se dobindesc mai ușor gustul pentru lectură și obișnuința de a frecventa bibliotecile.

Trebuie deci ca biblioteca publică să se străduiască să dea fiecărui copil posibilitatea de a alege liber cartea sau documentul care îl interesează. Este bine să se constituie colecții de lucrări destinate tinerilor cititori și, dacă e posibil, să li se rezerve localuri speciale. Biblioteca poate astfel deveni pentru ei un loc viu și stimulator, unde, în activități variate, pot afla un izvor de inspirație culturală.

BIBLIOTECA PUBLICĂ ȘI CEI CE STUDIAZĂ

Cei ce studiază, indiferent de vîrstă, trebuie să se poată bizui pe biblioteca publică pentru completarea posibilităților de studiu oferite de instituțiile de învățămînt. Persoanele care studiază pe cont propriu sînt uneori în întregime tributare bibliotecii publice pentru satisfacerea nevoilor de cărți și de documentație.

CITITORII HANDICAPAȚI

Există o preocupare din ce în ce mai mare pentru bunăstarea persoanelor vîrstnice și handicapate. Or, biblioteca publică oferă un excelent paliativ singurătății și dificultăților de ordin mental și fizic de orice fel.

O mai bună accesibilitate a localurilor, furnizarea de auxiliare mecanice și de opere imprimare cu caractere mari sau înregistrate pe benzi, distribuirea cărților în spitale și în ospicii sau la domiciliu — iată cîteva din mijloacele prin care biblioteca publică poate să-i facă să beneficieze de serviciile sale pe cei care au mai mult decît oricine nevoie.

BIBLIOTECA PUBLICĂ ÎN SLUJBA COMUNITĂȚII

Activă și constructivă în metodele sale, așa trebuie să fie biblioteca publică. Ea trebuie să-și dovedească utilitatea și să înceteze populația să facă apel la serviciile ei.

Ea trebuie să-și coordoneze eforturile cu cele ale altor organisme de educație, cultură și acțiune socială — școli, grupe de educare a adulților, organizații de activități de loisir etc. — și cu cele ale instituțiilor cu vocație artistică.

Ea trebuie să fie atentă la noile interese și nevoi ce se ivesc în comunitatea deservită, la noile categorii de cititori cărora le sînt necesare lucrări de un tip special sau la evoluția concepției asupra activităților de loisir, pe care colecțiile și serviciile bibliotecii trebuie să le aibă în vedere.

Biblioteca Unională de Stat pentru literatură străină din Moscova la o jumătate de secol de existență

CHEMAREA UNUI GRUP DE SCRIITORI DIN R.F. A GERMANIEI, ADRESATĂ BIBLIOTECARILOR

În luna mai a acestui an, Biblioteca Unională de Stat pentru literatură străină din Moscova a împlinit 50 de ani de la înființare.

După o jumătate de secol de existență, acest centru al științei și culturii în limbile popoarelor lumii se prezintă cu un bilanț rodnic al activității. Pe cînd în 1922, anul înființării, circulația zilnică era de 10—12 volume și personalul era alcătuit doar din 3 salariați, astăzi sînt servite zilnic peste 4 000 de volume iar numărul salariaților ajunge la aproape 700. Fondul total de publicații al bibliotecii, găzduit în prezent de o clădire modernă, impunătoare, se ridică la circa 4 milioane de volume, în 128 de limbi. Creșterea anuală a colecțiilor cunoaște valori ca 50 000 de volume și 6 000 de reviste și ziare selectate din cele mai importante periodice din 60 de țări. Numărul cititorilor deserviți anual se cifrează la 50 000. Parte a activității bibliografice privind literatura străină, producția editorială a bibliotecii — elaborarea de indexuri și buletine bibliografice, lucrări de referință, cataloage colective, monografii bibliografice etc. — se ridică anual la peste 1 000 de coli de tipar.

Activitatea Bibliotecii Unionale de Stat pentru literatură străină din Moscova s-a dezvoltat treptat, de la munca de început, desfășurată sub lozincă „Limbile străine pentru publicul larg” și restrînsă la organizarea de seminarii, de colective de traducători și de mici grupe de studiu al limbilor și literaturilor străine, la un sistem complex, axat pe cercetare, pe studiul sistematic al limbilor străine și pe răspîndirea largă a literaturii străine în rîndul popoarelor sovietice. Pe lîngă aceasta, profilul instituției semicentenare este întregit de numeroasele ei relații internaționale.

Un grup de 29 de scriitori din R. F. a Germaniei, printre care Heinrich Böll, Elisabeth Borchers, Hartmut Lange, Paul Schallück, Johannes Schenk, Konrad Wünsché ș.a., au adresat Conferinței anuale a asociațiilor de bibliotecari și de biblioteci publice din R. F. a Germaniei, care a avut loc în luna aprilie la Osnabrück, următorul mesaj :

„În scurtă vreme, piața cărții și a presei va fi dominată de un mic număr de edituri. Dominației acestor edituri-mamut îi vor fi supuși nu numai scriitorii și ziaristii, dar și bibliotecarii, pentru că la capătul acestui fenomen ei se vor găsi în situația de a nu putea mijloci alte cărți și ziare decît cele apărute în aceste monopoli editoriale.

Noi vedem ca unică posibilitate pentru a frînge puterea economică și ideologică a acestor mari edituri organizarea unei alianțe cu cea mai puternică organizație a celor ce trăiesc din salariu, în cadrul Confederației Sindicatelor Germane. Lupta noastră nu va fi însă incununată de succes dacă nu ne vom bucura de sprijinul tuturor celor ce lucrează în alte domenii ale producției și mijlocirii informației.

Bibliotecarii nu trebuie să accepte ca bibliotecile să devină agenturi ale marelui capital, ale intereselor și ideologiilor sale. Ei trebuie să înțeleagă că revendicările lor pentru abolirea ierarhiei instituționale, pentru un salariu corespunzător, pentru orientarea activității bibliotecilor spre interesele majorității populației nu pot fi obținute doar prin organizații profesionale închise, ci prin unirea forțelor într-o mișcare generală a sindicatelor.

De aceea noi îi chemăm pe bibliotecari :

Uniți-vă cu toți cei ce trăiesc din salariu, în lupta pentru interesele voastre !

Părăsiți izolarea profesională și organizați-vă în Confederația Generală a Sindicatelor !”.

(După Buch und Bibliothek. 24, nr. 6, juni 1972, p. 635).

R. B.

CRONICA ANULUI INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII — 1972

Oferim cititorilor, pe baza datelor comunicate pînă la data de 20 mai a.c. Secretariatului UNESCO, un tablou al acțiunilor întreprinse de diverse state și organizații în cadrul Anului internațional al cărții.

Din cele 108 state care au trimis în formări asupra programelor Anului internațional al cărții, în 57 au fost constituite comitete speciale ale A.I.C. iar în celelalte state de această acțiune se ocupă comisiile naționale pentru UNESCO. De asemenea, în numeroase state, programul A.I.C. se află sub patronajul șefului statului sau al primului ministru.

Dintre acțiunile întreprinse, pe primul loc, ca frecvență, se află expozițiile de cărți. Aproximativ în șaiszeci de țări expozițiile de cărți organizate în școli, biblioteci, în librării și în alte locuri au purtat emblema Anului internațional al cărții; de asemenea, și târgurile naționale și internaționale de carte. Multe țări folosesc Anul internațional al cărții drept un bun prilej de a mări producția de carte sau de a edita diverse lucrări.

Treizeci și nouă de state au emis sau au anunțat că vor emite în cursul acestui an timbre ce poartă însemnul A.I.C. (creat de graficianul belgian Michel Olyff). Acest simbol a apărut reprodus

pe afișe, pe insigne, pe pachete de țigări, pe supracoperți de cărți, pe pungi din hirtie sau din material plastic etc.

La reușita acțiunilor legate de A.I.C., o contribuție de seamă au avut mijloacele de informare de masă. Programe referitoare la acest eveniment au fost radiodifuzate și televizate, în multe țări emblema A.I.C. apărind în fiecare seară pe micile ecrane. Un film de scurt metraj, în culori, intitulat „Cartea deschisă”, consacrat de către Secretariatul UNESCO, Anului internațional al cărții, a fost prezentat pe multe canale de televiziune sau cu ocazia diverselor reuniuni organizate în numeroase țări.

Paralel cu inițiativele pe plan național, de remarcat sînt și cele aparținind organizațiilor internaționale neguvernamentale care întrețin relații de informare, consultare sau sînt asociate pe lîngă UNESCO; dintre acestea, organizațiile profesionale care grupează reprezentanții ai diverselor medii ale cărții — autori, editori, librari, bibliotecari — sînt foarte active.

Cartea a constituit obiectul unui studiu profund din partea multor organizații internaționale neguvernamentale, care au reprodus în publicațiile lor textul *Chartei* și și-au propus să-l adopte. Acest text a fost de asemenea publicat în multe reviste destinate cărții, iar o versiune prescurtată este pregătită pentru edițiile de buzunar care apar în acest an.

Este remarcabil faptul că mulți șefi de stat au consacrat Anului internațional al cărții un mesaj special în care au subliniat rolul important pe care-l joacă cartea în zilele noastre atît în viața fiecărui individ cit și în viața întregii națiuni.

Este remarcabil și încurajator faptul că Anul internațional al cărții a stimulat nu numai inițiativa organismelor naționale și internaționale dar și a persoanelor particulare și, în special, a părinților și copiilor. Într-un cuvînt, A.I.C. face dovada, din nou, a importanței perene a cărții în viața societății, fiecare iubitor al cărții dorind ca deviza „Cărți pentru toți” să devină o realitate vie.

George SEBASTIAN

DE PESTE HOTARE

În luna iulie a.c., UNESCO a dat publicității

...Lista asociațiilor de bibliotecari și de documentariști (document UNESCO COM/MD/12, Paris, 14 ianuarie 1972). Documentul cuprinde, după o listă alfabetică a țărilor, două părți: prima — lista asociațiilor internaționale, în care sînt înregistrate 18 asociații internaționale de bibliotecare sau din domeniul documentării, cu denumirile oficiale și cu adresele sediilor; a doua — lista asociațiilor naționale, în care sînt consemnate, în ordinea alfabetică a țărilor, 427 de asociații de bibliotecare sau ale documentariștilor din 85 de țări ale lumii, menționându-se denumirea asociației în limba țării respective (însoțită de traducerea denumirii în franceză sau în engleză) și adresa sediului.

Bilanțul activității Bibliotecii publice din Toronto (Canada) pe anul 1971

... oferă cifre deosebit de interesante asupra sistemului de bibliotecii publice din metropola canadiană. Cele 25 de unități de bibliotecare din Toronto dispuneau la sfîrșitul anului 1971 de un fond total de publicații de 786 217 volume (cărți) și 2 459 de titluri de periodice. Creșterea reală a fondului de cărți în 1971 față de 1970 a fost de 28 444 de volume (achiziții noi: 116 184 de volume; scoateri din fond: 87 740 de volume). Fondul total de 786 217 volume a circulat în 1971 de 4,8 ori, numărul împrumuturilor ridicîndu-se la 3 889 514 volume. Din populația orașului Toronto, de circa 700 000 de locuitori, în anul 1971 s-au înscris la bibliotecă publică 89 721 de cititori (frecvența anuală: 243 270), ceea ce reprezintă un indice de atragere a populației de 12 la sută. Potrivit acestor date, reiese că în 1971 fiecare cititor a împrumutat în medie 43 de cărți (indice de lectură: 43), iar indicele de lectură al populației a fost de 5,5. (Reading in Toronto, 1971. 88th Annual Re-

port of the Toronto Public Libraries).

The Best of the Best [Cele mai bune dintre cele mai bune]

... se intitulează catalogul expoziției cărților pentru copii pînă la vîrsta de 9 ani, catalog pregătit pentru a fi distribuit participanților la Sesiunea de la Budapesta a Federației Internaționale a Asociațiilor de Bibliotecari. Catalogul a fost redactat de E. N. Anse Bredsdorff (Danemarca), ex-concursul Bibliotecii Internaționale a Tineretului (organizarea expoziției), la rugămintea Subsecției bibliotecii pentru copii din cadrul I.F.A.B. În catalog sînt incluse cărți primite din 45 de țări ale lumii, cite 5—10 titluri din fiecare țară, într-o descriere simplificată care conține însă și traducerea titlului în limba engleză. Catalogul — ca și expoziția deschisă în cadrul Academiei de Științe din Budapesta, sediul Sesiunii I.F.A.B. — reprezintă încă o contribuție notabilă a Subsecției bibliotecii pentru copii la cunoașterea reciprocă a literaturilor naționale adresate micilor cititori.

Bibliographie de la France

... a absorbit, începînd cu anul 1972, revista similară *Biblio*, ca urmare a unui acord intervenit între ea și Librăria „Hachette”. Contopirea celor două publicații reprezintă un pas important spre constituirea unui instrument de cercetare bibliografică complet, eficient și ușor de consultat.

Un curs consacrat surselor de informare în științele privind mediul înconjurător

... va avea loc, între 12 și 15 noiembrie a.c., la Școala superioară de biblioteconomie a Universității din Champaign (Illinois, S.U.A.), Tematica cursului este structurată în 4 capitole principale: natura problemei, modalitățile de lu-

cru ale factorilor interesați, sursele accesibile (materialele de bibliotecă și informațiile produse de centrele de documentare); materialele audiovizuale. Cu prilejul acestui curs, va fi organizată o expoziție de lucrări de informare din domeniul științelor privind mediul înconjurător.

O reuniune pe tema studiilor de biblioteconomie internațională și comparată și a științei informației

... a fost organizată, între 31 iulie și 11 august 1972 de Școala de bibliotecari și de documentariști a Universității din Maryland (Statele Unite). Scopul: determinarea principalelor tendințe ce apar în acest domeniu în speță, următoarele subiecte: Rolul și aportul organismelor internaționale — FID, FIAB, OCDE, UNESCO; Transferul internațional al informației științifice; UNISIST-istorie, scopuri și perspective; Structura bibliotecilor și serviciilor de documentare străine, regionale și naționale; Țările în curs de dezvoltare — probleme și chestiuni esențiale; Influența programului și a principiilor aplicate în Statele Unite pe arena internațională; Metodologia comparată, din punct de vedere al calificării; Tendințele tehnicilor internaționale; Probleme de ordin politic, economic și cultural. (Bull. Unesco Bibl., 26, nr. 3, mai-iunie 1972).

Sub emblema Anului internațional al cărții

... Biblioteca publică din Denver și-a propus să organizeze, lunar, expoziții de cărți de actualitate editate în cite o țară. Pentru procurarea exponatelor și asigurarea reprezentativității lor, conducerea bibliotecii s-a adresat bibliotecarilor din 10 țări, prin intermediul Asociației Internaționale a bibliotecarilor din orașele metropolitane. (Bull. Unesco Bibl., 26, nr. 3, mai-iunie 1972).

... și-a propus, în cadrul Anului internațional al cărții, să se asocieze cu Sierra Leone (sau o altă țară a Africii occidentale) pentru a face schimburi de informații, de resurse și de documente.

A fost aleasă pentru aceste contacte rețeaua de biblioteci din Sierra Leone, pentru că populația acestei țări este egală cu cea din Cleveland (5 milioane de locuitori). (Bull. Unesco Bibl., 26, nr. 3, mai-iunie 1972).

Animatorii Mișcării naționale pentru lectură din Ungaria

... se întâlnesc pentru prima oară în acest an într-o reuniune de lucru pe plan național, pentru a dezbate problemele acestei mișcări și metodele de dezvoltare a sa.

Lansată în anul 1969, din inițiativa Uniunii scriitorilor maghiari și cu sprijinul tuturor organismelor guvernamentale și locale interesate, și concepută pe termen lung, Mișcarea națională pentru lectură din Ungaria, avind drept scop generalizarea obișnuințelor de lectură în toate păturile sociale, înscrie printre primele activități și realizări: ancheta Consiliului național al sindicatelor cu privire la comportamentul muncitorilor față de lectură; un concurs național pentru tineret de citire a ziarelui; concursurile „A spune bine lucruri frumoase” organizate pe plan național în cooperare cu Radioteleviziunea maghiară; crearea de clase speciale de literatură; organizarea de către Ministerul Culturii a unei conferințe cu privire la pedagogia lecturii; un studiu sociologic care a constatat că promovarea lecturii presupune ameliorarea situației sociale, morale și materiale a bibliotecarilor și a formulat necesitatea ca bibliotecile să funcționeze ca centre operaționale și nu ca simple depozite de cărți etc. (Bull. Unesco Bibl., 26, nr. 3, mai-iunie 1972).

Cumpărați cartea cu ochii închiși

... este denumirea sub care este cunoscută acțiunea — declanșată la început în câteva mari magazine din New York și apoi extinsă în multe alte localități din S.U.A. — pentru reînnoirea comerțului cu carte. Ea constă din lansarea unui aparat special, format dintr-o cască de audiție care, conectată la un magnetofon, transmite părerile autorului sau ale criticului literar asupra cărții pe care vizitatorul unei librării intenționează să o cumpere. (Giornale della libreria, 85, nr. 2, 1972).

GEORGE BAICULESCU

1 aprilie 1900 —
7 septembrie 1972

Asociația bibliotecarilor din R. S. România anunță cu adîncă durere încetarea din viață, în ziua de 7 septembrie a.c.*), a eminentului reprezentant al bibliologiei românești, cercetător de seamă în domeniul bibliografiei și al istoriei literaturii române, GEORGE BAICULESCU, vicepreședinte al Asociației bibliotecarilor, membru în colegiul de redacție al Revistei bibliotecilor și unul din fondatorii acestei publicații.

Născut la 1 aprilie 1900, George Baiculescu și-a luat licența în litere și filozofie la Universitatea din București în anul 1925. Încă din 1922 s-a angajat la Biblioteca Academiei Române, unde a lucrat în toate etapele acesteia. Din 1951 și pînă la pensionarea sa, în 1964, a condus Secția Bibliografică din cadrul Bibliotecii Academiei. După pensionare, a continuat să lucreze în cadrul aceleiași instituții în funcția de consultant științific al bibliotecii, fiind și redactor șef adjunct la publicația de specialitate Studii și cercetări de bibliologie. George Baiculescu a fost o personalitate marcantă a culturii și științei românești, fiind un cercetător de prestigiu al literaturii române și un pasionat editor al clasicii literaturii noastre. A fost membru al Uniunii scriitorilor.

Pentru meritele sale deosebite în promovarea culturii și științei românești, George Baiculescu a fost distins cu Ordinul Muncii.

Prin dispariția lui George Baiculescu, cultura și știința românească suferă o grea pierdere. Bibliologia pierde una dintre figurile sale proeminente, un exemplu nobil de savant și lucrător neobosit, a cărui amintire va rămîne neștersă în conștiința și inimile celor care l-au cunoscut.

Asociația
bibliotecarilor
din R. S. România

*) Știrea tristă a morții lui George Baiculescu ne-a fost anunțată în timpul apariției numărului pe august al revistei.

Bolintineanu

Mireea ANGHELESCU

Ca poet, Bolintineanu s-a bucurat de o reputație deosebită încă de tânăr și prețuirea contemporanilor era generală; Filimon, în *Excursiuni în Germania meridională* (1860), îl numește „dulcele bard al României”, „poetul cel mare și iubit” spune Eminescu în 1870, „bardul națiunii întregi” (I. Vulcan), iar Al. Pelimon, făcând o călătorie prin țară, găsește un volum cu versurile sale pînă și la hangul de la poșta din Livezeni (Al. Pelimon, *Impresiuni de călătorie în România*, 1858, p. 22). Chiar dacă astăzi opera sa nu se mai bucură de aceleași aprecieri entuziaste, poezia sa continuă să semnifice un moment caracteristic și important în istoria literaturii noastre. Însă Bolintineanu nu a fost doar un creator de literatură, ci și o personalitate politică, a cărei evoluție a fost determinantă pentru o serie de acțiuni culturale cu larg ecou și cu urmări din cele mai pozitive. Atît în timpul revoluției de la 1848, cît și mai tîrziu, în timpul guvernării lui Alexandru Ioan Cuza, activitatea sa a însemnat un lanț de inițiative meritorii care, toate, tindeau către ridicarea culturală a poporului său într-un spirit caracteristic pașoptist, spirit generos și patriotic de care poetul a fost însuflețit întreaga sa viață.

Membreu, din 1843, al Asociației literare (înființate de Iancu Văcărescu, Ghica, Bolliac, Bălcescu, Voinescu II, C. A. Rosetti etc.), în umbra căreia își

desfășura activitatea gruparea conspirativă a „Fraților”, Bolintineanu aduce o contribuție importantă la întreținerea unui climat cultural efervescent, citind versuri, participînd asiduu la ședințele societății și discutînd proiectele importante care se dezbăteau aici: de reformă a ortografiei, de tipărire a unei „istorii universale”, de înființare a unui teatru național, iar primul său volum de versuri (*Colecție din poeziile domnului D. Bolintineanu*) este tipărit în 1847 cu fondurile Asociației, ca o recunoaștere a meritelor literare ale tînărului poet, dar și pentru activitatea sa susținută în cadrul societății. În anul 1846, cu sprijinul acelorăși viitori pașoptiști (Ștefan Golescu, Al. G. Golescu-Albu etc.), poetul este trimis pentru studii la Paris, unde se numără printre membrii Societății studenților români, cu o orientare patriotică și progresistă; el este, desigur, și printre cei care frecventează asiduu „Biblioteca română din Paris” condusă de Scarlat Vîrnăv, unul din locurile predilecte de întîlnire ale studenților români. Prieten apropiat al lui N. Bălcescu, Bolintineanu participă și el, alături de Iancu Alecsandri, Al. Golescu-Negru, V. Mălineanu, la întîlnirea în care se pun bazele programului revoluționar care va deveni apoi „proclamația de la Islaz” și cînd tinerii hotărîsc să se întoarcă grabnic în patrie pentru a sprijini cauza revoluției. Ajuns în țară, Bolintineanu este numit — tot la propunerea lui

N. Bălcescu — în comisia de îndrumare a propagandei revoluționare, face parte din Clubul regenerațiunii și este ales în comitetul electoral, semn de mare încredere și simpatie. Activitatea sa de propagandist în slujba revoluției va fi încununată de sarcina de redactor responsabil al ziarului *Popolul suveran*, apărut între 19 iunie și 11 septembrie 1848. Aici, alături de N. Bălcescu, A. Zane, Cezar Bolliac și Gr. Alexandrescu, Bolintineanu întreprinde o largă campanie de sprijinire și explicare a țelurilor revoluției, atât prin articole (nesemnate în general și greu de identificat astăzi), cât și prin versuri (*Cintec de libertate*, *O noapte pe malul Dunării*). Unul din idealurile cele mai scumpe pentru care milita ziarul *Popolul suveran* va rămâne constant între obiectivele de frunte ale activității politice ale poetului: ideea unirii, la materializarea căreia va avea ocazie să aducă o contribuție de seamă abia peste un deceniu.

Prieten apropiat și dezinteresat al lui Cuza, Bolintineanu va fi de două ori ministru după 1859: întâi, ministru de externe în guvernul Țării Românești, înaintea de unirea definitivă, în 1861, și apoi în 1863, în guvernul condus de Mihail Kogălniceanu, ca ministru al cultelor și al instrucțiunii publice. Contribuția sa la unul dintre actele esențiale ale acestui guvern — secularizarea averilor mănăstirești — este nemijlocită, ca ministru răspunzător al departamentului de culte, însă scurta sa perioadă de ministerești (și va da demisia la 19 iulie, 1864) este marcată și de alte acte nu mai puțin importante pe planul culturii. Trebuie menționată înainte de toate preocuparea sa constantă pentru îmbunătățirea și lărgirea rețelei de școli elementare, îndeosebi sătești, a căror nobilă misiune era de a răspîndi cultura în cele mai largi medii „în interesul progresului societății”. La inițiativa și prin eforturile sale se înființează, la 4 iulie 1864, Universitatea din București, a cărei solemnitate oficială de inaugurare este prezidată de poet. Fostul bursier de la Paris este un sprijinitor constant al tinerilor dornici de învățură, organizând concursuri pentru tinerii merituosi care urmau să fie trimiși la studii în străinătate; el inițiază, de asemenea, un concurs pentru redactarea unei gramatici a limbii române, a unui dicționar, a publicării documentelor privitoare la istoria românilor, o arheologie a României, el hotărăște publicarea scrierilor lui Bălcescu precum și organizarea primei expoziții oficiale de pictură de la București. Aceste activități din perioada de când era ministru sînt de fapt concretizarea unor vechi preocupări și inițiative culturale enciclopedice,

căci gramatica, istoria și dicționarul sînt deziderate încă ale programului Asociației literare din 1843. Între timp, chiar dacă poetul nu s-a manifestat prea asiduă ca traducător (a tradus, puțin, din clasicii elini — Anacreon, Theocrit, Sapho și Herodot — și din Hugo), el are ideea unei vaste acțiuni de traduceri care să cuprindă nu numai cele mai importante opere literare ale omenirii, dar și de istorie, de filozofie, de științe. Planul său, anunțat în ziarul *Dimbovița* din 1858, amintește prin vastitate de cel al lui Heliade, elaborat cu numai doisprezece ani în urmă, autorii fiind aleși atât dintre antici cât și dintre moderni: Homer și Herodot, Platon, Anacreon și Sapho, Virgiliu, Ovidiu și Juvenal, Shakespeare, Byron, Rousseau, La Bruyère, Hugo, Lamartine, Goethe, Schiller, Dante, Tasso, Manzoni etc. Spre deosebire însă de Heliade, Bolintineanu preconiza publicarea în această *Biblioteca clasică universală* și a literaturii originale, a unor scrieri istorice sau documente privitoare la istoria românilor etc.

Ca un autentic om de cultură, poetul este și un iubitor al cărții și al lăcășurilor care de păstrează. Volumele sale de călătorii nu sînt numai pline de poezie nostalgică sau de referințe savante la istoria locurilor vizitate, ci și de impresii directe și semnalări ale bibliotecilor văzute; vizitînd de pildă Ierusalimul, el se oprește pentru a vedea „o tipografie și biblioteca Patriarhiei”, iar trecînd pe la mănăstirea Neamțului (*Călătorii în Moldova*) se arată indignat de paragina în care este lăsată biblioteca: „...biblioteca este neglijată. Camera de citire este întunecoasă și cărțile suite într-un pod și lăsate la dispoziția șoarecilor”.

Bolnav și sărac, poetul moare în spital la 20 august 1872. Poetul care îmbogățise literatura cu armonii neinstruate încă, omul politic care lăsase în urma sa un întreg program cultural și instituțiile menite să-l servească, moare în indiferența oficialităților. Ca și Heliade, Bolintineanu nu mai era omul momentului. Moștenirea sa, în întreaga ei complexitate, poate fi înțeleasă și pusă în valoare abia astăzi.

*) Pentru biografia lui D. Bolintineanu, în general, vezi: Vărgolici, T., *Dimitrie Bolintineanu și epoca sa*, București, 1972; amănunte necunoscute în Cornea, P. și Piru, Elena, *Documente și manuscrise literare*, vol. I, București, 1957, p. 95-137 (corespondență inedită și comentarii prețioase) și în Costinescu, P., *Completări la biografia lui D. Bolintineanu*, în *Studia et acta Musei Nicolae Bălcescu*, vol. I, 1969, p. 261-277. Priviri de ansamblu în Popovici, D., *Dimitrie Bolintineanu*, în vol. *Cercetări de literatură română*, Sibiu, 1944, p. 65-103, și Păcurariu, D. *Dimitrie Bolintineanu*, București, 1969.

lucrări de specialitate

standardelor naționale (STAS), putând compara rezolvările din țara noastră cu nivelul oficial al rezolvării pe plan mondial; în această categorie intră ISO 4—1953 (corespunzând STAS-ului 6074—59), ISO 8—1954 (STAS 6073—59), ISO 9—1968 (STAS 5309—70), ISO 18—1955 (STAS 6072—59), ISO 30—1956 (STAS 6075—59), ISO 77—1958 (STAS 6158—60, urmat de STAS 6158—70, v. infra), ISO 214—1961 (STAS 6442—69), ISO 215—1961 (STAS 6443—61), ISO 690—1968 (STAS 6158—70), ISO 832—1968 (STAS 8330—69), ISO 833—1968 (STAS 8471—69), ISO 999—1969 (STAS 8254—68 și STAS 8255—68), ISO 1086—1969 (STAS 8396—69).

În volum se întâlnesc însă și recomandări ISO fără corespondent în țara noastră, recomandări care constituie un unic îndreptar pentru respectivele materii: ISO 233—1961 (Sisteme internaționale pentru transliterația din limba arabă), ISO 259—1962 (Transliterația din ebraică), ISO 639—1967 (Indicative de limbi, de țări și de autorități), ISO 704—1968 (Principii de denumire), ISO 834—1968 (Sisteme internaționale pentru transliterația caracterelor grecești în caractere latine), ISO 860—1968 (Unificarea internațională a noțiunilor și termenilor), ISO 919—1969 (Ghid pentru elaborarea de vocabulare sistematice [exemple de metode]), ISO 1149—1969 (Prezentarea vocabulelor sistematice multilingve) și ISO 1087—1969 (Vocabularul de terminologie).

În volumul în care vor fi adunate recomandările de standardizare privind industria poligrafică vom întâlni, desigur, și alte categorii de standarde utile bibliotecarilor și documentariștilor.

Cîteva observații: recomandarea ISO 9 se află la a doua ediție, singura reprodusă; recomandările ISO 77—1958 și ISO 690—1968, reprezentînd, parțial, două ediții succesive, sînt reproduse deopotrivă. Ținînd seama că recomandarea cea mai nouă ce a fost reprodusă în volum este ISO 1149—1969 (de acum trei ani), ne exprimăm părerea de rău fie că volumul n-a apărut mai de mult, fie că volumul n-a apărut mai adus la zi.

Culegerea e precedată de o prezentare a Organizației Internaționale de Standardizare (p. 7—8), de lista instituțiilor de standardizare din țările membre ale ISO, cu indicativele lor (p. 11—12), de informații asupra Comitetului tehnic ISO (p. 13—18), iar fiecare volum — după cum sîntem obișnuți de indicatorul anual al standardelor românești — de indexul sistematic al recomandărilor, „pe subiecte și comitete” (p. 19—23), și de indexul numeric al recomandărilor (p. 24).

RECOMANDĂRI ALE ORGANIZAȚIEI INTERNAȚIONALE DE STANDARDIZARE ISO. Vol. 1. Buc., Editura tehnică, 1971. 839 p. (Biblioteca standardizării, Seria tehnică A 76a).

Cu acest volum se începe culegerea de reproduceri integrale (în facsimile, limba de prezentare originală fiind franceza sau engleza) și fără comentarii ale recomandărilor de standardizare ale Organizației Internaționale de Standardizare (ISO), în ultima lor ediție (cea în vigoare), prin grija Institutului român de standardizare, afiliat la organizație.

Standardele sînt clasificate pe materii, în ordinea clasificării zecimale, iar materiile care preocupă direct pe bibliotecari, pe editori și pe documentariști sînt tocmai cele de la începutul volumului prezentat, anume: terminologia (6 recomandări: p. 25—98) și documentarea (16 recomandări: p. 99—224).

Cercetătorul român al volumului întâlnește recomandări ISO corespunzătoare

B. B. BERCEANU

ÎN SPRIJINUL PROPAGANDEI AGRICOLE ÎN BIBLIOTECI. Materiale bibliografice. Iași, 1972. 52 p. (Comitetul județean de cultură și educație socialistă. Biblioteca municipală „Gheorghe Asachi” — Iași).

În cuvîntarea ținută la cel de-al II-lea Congres al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia ca pe o necesitate absolută a actualului stadiu de dezvoltare a agriculturii, ridicarea nivelului de cunoștințe al țărănimii, al tuturor lucrătorilor din agricultură: „Trebuie să se înțeleagă bine faptul că cultivarea plantelor și creșterea animalelor cer cunoștințe temeinice.

Lucrătorii din agricultură trebuie să posede cunoștințe necesare pentru a ști să aplice diferențiat cuceririle științei. Producția agricolă reclamă o înaltă pricepere, cunoștințe științifice tot mai dezvoltate”. Cunoscut fiind rolul deosebit pe care bibliotecile de la sate îl au în pregătirea profesională și de specialitate a lucrătorilor din agricultură, pentru a veni în sprijinul bibliotecarilor comunali în activitatea ce o desfășoară în acest sens, Comitetul județean de cultură și educație socialistă, în colaborare cu Biblioteca municipală „Gh. Asachi” din Iași au elaborat o culegere de bibliografii, înscrisă, după cum emblema Anului internațional al cărții de pe copertă o indică, sub semnul dezideratului „Cărți pentru toți”. Lucrarea este închinată aniversării unui deceniu de la încheierea cooperativizării agriculturii, prilej de intensificare a propagandei literaturii agricole. Sumarul culegerii cuprinde trei bibliografii cu caracter recomandat:

— Pentru creșterea și modernizarea agriculturii Cărți [și broșuri] de agricultură pentru cadrele de conducere, specialiști, cooperatori, lucrători din unitățile socialiste agricole. Indice bibliografic selectiv 1970—1971. Capitole: Lucrări generale; Economie agrară; Mecanizarea agriculturii; Cultura plantelor. Folosirea terenurilor. Irigații îngrășăminte; Cultura cerealelor; Cultura plantelor de nutreț; Cultura plantelor leguminoase, rădăcinoase, tehnice; Pomicultura. Viticultura; Zootehnie.

Sînt semnalate, în total, 121 de titluri. Motouri semnificative din diferite documente de partid și de stat preced fiecare subcapitol.

— Pentru maximum de randament de pe fiecare palmă de pămînt, pentru sporirea rodniceii ogoarelor! Bibliografie de recomandare adnotată. Sub 18 poziții sînt înregistrate unele din cele mai semnifi-

cative publicații ale ultimilor ani privind lucrările de îmbunătățiri funciare, gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și de combatere a eroziunii solului, în primul rînd fiind recomandate materialele de partid cu caracter de directivă în acest sens.

— Probleme ale dezvoltării agriculturii județului Iași în anul 1971. Bibliografie selectivă. Adresîndu-se în primul rînd specialiștilor, prin tema sa, această bibliografie se situează în continuarea marilor lucrări editate de Biblioteca municipală în anul 1959 și 1966, privind dezvoltarea agriculturii în județul, respectiv regiunea, Iași, în perioada 1944—1965 (în seria „Contribuții la bibliografia regiunii Iași”). Sînt înregistrate în această secțiune a lucrării 257 de referințe bibliografice ale unor articole apărute în presa centrală și în cea locală și în diferitele publicații de specialitate (*Știința, Satul socialist, Probleme economice, Flacăra Iașului, Cronica, Mecanizarea și electrificarea agriculturii, Fermă și întreprinderea agricolă de stat, Cercetări agronomice în Moldova*). Materialul bibliografiat este organizat în următoarele capitole: Conferințe și consfătuiri privind dezvoltarea agriculturii (Conducerea agriculturii. Organizarea muncii; Venituri, Cheltuieli. Creșterea nivelului de trai; U.J.C.A.P. Complexe intercooperatiste; Propaganda agricolă. Învățămînt agrozootehnic; S.M.A.; I.A.S.; Stațiuni experimentale); Fitotehnie generală. Agro-tehnică. Pedologie (Lucrările solului; Lucrări de îmbunătățiri a terenurilor agricole. Irigații. Desteleniri. Asanări; Construcții agricole; Îngrășăminte; Bolile și dăunătorii plantelor. Combaterea lor); Fitotehnie specială (Cultura cerealelor; Plante furajere, Plante industriale; Legumicultura; Pomicultura; Viticultura); Silvicultura; Zootehnie; Sericultură. Apicultură. Vinătoare. Pescuit; Fabrica de nutrețuri combinate.

Bibliografiile din culegerea pe care o prezentăm au fost întocmite, în cadrul serviciului de informare bibliografică al Bibliotecii „Gheorghe Asachi”, de Liviu Moscovici și Elidia Agrigoroaiei.

Cuvîntul introductiv — Realizări și perspective privind propaganda cărții agricole în județul Iași — semnat de Cicerone Medeleanu, inspector cu bibliotecile la Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Iași, și nota autorilor. În sprijinul propagandei agricole în bibliotecă, tot cu valoare introductivă, aduc pe lîngă prezentarea generală a lucrării și prețioase indicații metodologice privind organizarea activității de propagandă a cărții agricole, cerințe, forme, metode.

Ioana TAUTU

În condițiile grafice deosebită elegantă cu care Biblioteca „Astra” ne-a obișnuit (tipar executat la Întreprinderea poligrafică Sibiu), a fost editată, în redacția Elenei Dunăreanu, sub emblema Anului internațional al cărții (de remarcat ingeniozitatea de bun gust a copertei!), o nouă lucrare bibliografică, de o mare originalitate tematică, încadrată în categoria bibliografiilor de recomandare.

Cartea deceniului VII înregistrează lucrările care, în perioada 1961—1971, întrunind premiile criticii, au fost încununete cu premii de stat, premii ale Uniunii Scriitorilor, precum și cu premiile acordate, în 1971, de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, cu prilejul sărbătoririi Semicentenarului Partidului Comunist Român. Consemnând nu numai titlurile ca atare, ci și cronicile apărute pe marginea lor în revistele *România literară*, *Contemporanul* și *Viața Românească*, lucrarea oferă o panoramă bibliografică cuprinzătoare și elocventă asupra realităților scrisului românesc din ultimul deceniu, constituind totodată și un prețios ghid pentru lectorul aflat în dificultate de selecție în fața multitudinii de titluri editate an de an în țara noastră.

Cele 135 de volume distinse cu unul din premiile amintite sînt organizate în cadrul mai multor secțiuni: critică și istorie literară, poezie, dramaturgie, proză, literatură pentru copii și tineret, reportaj și publicistică, traduceri din literatura română, literatura naționalităților conlocuitoare, debutanți sau scriitorii debutînd în alt gen literar, premii speciale. Ordinea dată lucrărilor în cadrul fiecărei secțiuni este cea alfabetică. Sînt înscrise, într-o ultimă secțiune, și premiile pentru activitatea literară. Am reproșa ca pe o scăpare de redactare faptul că pentru titlurile înregistrate nu s-au inclus note cu indicarea distincției primite. Această lipsă este suplinită în parte prin inserarea în cea de-a doua parte a lucrării a unei liste cronologice a premiilor literare decernate în perioada 1961—1971. Aparatul auxiliar mai cuprinde și un indice de opere și un altul de nume.

I. T.

Făităr, Ion și Călinescu, Constanța. **REVISTE DOBROGENE. Analele Dobrogei. Arhiva Dobrogei.** Bibliografie analitică selectivă cu un studiu monografic. Constanța, 1971 [pe copertă: 1972]. LI + 195 p. cu fac. (Biblioteca municipală Constanța. Contribuții la bibliografia Dobrogei).

Continuînd seria bibliografiilor locale — gen bibliografic în care, alături de bibliotecile municipale din Galați, Iași, Sibiu, prin activitatea desfășurată, se situează pe primul plan — Biblioteca municipală din Constanța a editat recent indicele selectiv al revistelor *Arhiva Dobrogei* (1916, 1919—1920) și *Analele Dobrogei* (1920—1938). Așa după cum se subliniază în *Cuvîntul introductiv*, lucrarea se înscrie într-un program mai amplu al bibliotecii, de valorificare a fondurilor locale și de sprijinire a cercetărilor monografice referitoare la orașele și comunele dobrogene. Contribuția este cu atît mai valoroasă, cu cît cele două publicații indexate sînt din cele mai reprezentative apărute în Dobrogea înainte de 23 August 1944 și acoperă o perioadă de peste două decenii bogate în cercetări cu caracter local.

Studiul introductiv, de peste 40 de pagini, reprezintă un merit al lucrării, fiind de altfel și unul din puținele studii care însoțesc indicii de periodice publicații pînă în prezent. După o succintă prezentare a dezvoltării presei dobrogene pînă în anii primului război mondial, autorii prezintă condițiile în care au apărut cele două reviste, schema bibliografică a apariției *Analelor Dobrogei* și cercul princi-

LIBRIS

EX

LIB

EX LIBRIS

Ex libris de Ef. Modilcă.

palilor colaboratori — istoricul și numismatul Constantin Moisil, geograful Constantin Brătutescu și avocatul publicist Ioan N. Roman, cărora li s-au adăugat scriitori și oameni de știință recunoscuți pe plan național: Emanoil Bucuță, Raul Călinescu, Mihail Dragomirescu, N. Iorga, Simion Mehedinți, Constantin Motaș, Dimitrie Onciul, Vasile Părvan, Ion Marin Sadoveanu, Theodor D. Speranția, Oreste Tafrales, George Vilsan, George Olieru, K. H. Zambaccian, precum și diferiți publiciști și cercetători locali: Al. P. Arbore, M. D. Ionescu-Dobrogeanu, Mihail I. Pricopie, Grigore Sălceanu, Petru Vulcan, G. Coatu-Cerna, I. Dumitrescu-Frasin, D. Stoicescu ș.a.

În continuare, sînt prezentate realizările obținute de cele două publicații în diferite sectoare: istorie și geografie locală, folclor dobrogean, literatură originală și traduceri ș.a., indicînd de asemenea și limitele ce s-au manifestat în fiecare sector. De un interes deosebit sînt paragrafele referitoare la dezvoltarea preocupărilor pentru o bibliografie a Dobrogei și la materialul iconografic apărut în revista *Analele Dobrogei*.

Indicele bibliografic propriu-zis conține 56 de referințe pentru prima publicație (p. 1—12) și 1140 referințe pentru cea de-a doua, la care se adaugă, ca extras, 27 de referințe asupra tabelelor și notelor statistice incluse în diferite articole (p. 13—140).

Așa după cum e oportun în cadrul indicilor publicațiilor cu un profil variat, referințele au fost organizate după criteriul tematic: filozofie, probleme sociale, istorie, geografie, științele naturii și științe aplicate, filologie, literatură română și universală, folclor, artă ș.a., precum și iconografie și note statistice. În capitolul *Iconografie* au fost incluse aproape 300 de ilustrații (portrete, hărți, planșe, schițe grafice, fotografii), în cea mai mare parte cu conținut dobrogean.

Fiecare capitol cuprinde de obicei cîteva puncte (spre exemplu: *Probleme sociale*: Generalități, Informații despre populația din Dobrogea, Administrație publică, Justiție, Învățămînt, Educație, Presă) precum și semnalarea recenziilor; iar materialele cu un conținut tematic larg sînt indicate prin trimiterea „vezi” la celelalte grupe la care se referă. Descrierile sînt însoțite în repetate rînduri de adnotări, constituite mai ales din transcrierea integrală sau selectivă a diviziunilor și subdiviziunilor studiului ori materialului literar bibliografiat. De menționat că în bibliografie s-a indicat — cu unele mici inconsecvențe — numele autorilor în forma în care a apărut în revistă, iar în cadrul pseudonimelor depistate (Rozmarin, Sulcină, Salsovia), descrierea s-a

făcut la numele autorului, între paranteze drepte semnalîndu-se pseudonimul. De asemenea, la recenzii, în marea lor majoritate, pe baza informațiilor oferite în reviste sau prin consultarea cataloagelor bibliotecilor, s-au menționat și locul și anul apariției publicațiilor recenzate.

Indexul de persoane (p. 141—156) constituie de asemenea o realizare reușită atît prin faptul că numele autorilor, traducătorilor șau altor persoane a fost stabilit, în marea majoritate, ca vedete, în formă completă, indiferent de prescurtările sub care au apărut în corpul bibliografiei, cit și prin faptul că, încercînd să ofere informații ample, contribuția recenzițiilor și a traducătorilor a fost marcată prin siglele (R) și (T). Depășînd cadrul strict bibliografic, autorii au elaborat un valoros indice toponimic pentru localitățile din județele Constanța și Tulcea în care au inclus nu numai referințele în titlul cărora se menționau nume de orașe, comune și sate dobrogene, ci toate referințele în care au întîlnit informații istorice, etnografice, geografice etc. despre fiecare localitate. Mai mult, autorii au depistat toate denumirile pe care le-au purtat localitățile de-a lungul timpurilor și variațiile sub care au fost găsite în corpul articolelor, de multe ori semnalînd și simplele diferențe de grafie sau erori de tipar. Pentru a sublinia marea valoare informativă a acestui index, cităm formele sub care a fost inclus în index numele orașului Constanța: Constantiana, Constanținea, Constantia, Constansa, Constanța, Costanza, Kiustenge, Kustendje, Kustendje, Kustendji, Kustendje, Kiustendje, Kiustendjé, Kustangi, Tomis, Tomi, Tomisvara, Tomisvoara, Tomitana, Tamtana, Tritonicek (!). Față de denumirea actuală, luată ca bază de alcătuire a indexului, la fiecare oraș sau comună s-au indicat 10—20 variante, derivate, denumiri dispărute din uz, ale localității propriu-zise precum și ale satelor componente după noua organizare teritorial-administrativă.

După cum a reieșit din prezentarea de mai sus, sub raportul informativ, indicele editat de Biblioteca municipală din Constanța este una din lucrările cele mai bune elaborate de bibliotecile publice. Fără intenția de a umbrî meritele autorilor, pentru a oferi unele puncte de discuție celor care vor efectua lucrări similare și pentru a face unele completări, se impun și unele observații critice.

În ceea ce privește descrierea, o remarcă trebuie făcută asupra adnotărilor traducerilor, uniformizate prin expresia „În românește de”, inclusă între paranteze rotunde în corpul descrierii, fapt ce ar putea să deruteze pe cel care consultă

indicele; având în vedere meticulozitatea cu care au înregistrat numele autorilor, ar fi fost de așteptat ca, ținând seama totuși de forma frecventă sub care apare numele traducătorului în textul revistei — în final ca autor propriu-zis —, să se folosească parantezele drepte și acolo unde — ca excepție — în revistă există mențiunea de traducere — să se adopte forma reală din publicație. Sau, cel puțin în nota introductivă, cititorii să fie avizați asupra acestor intervenții, care modifică forma autentică, expunându-se și cauzele care au condus la această soluție.

Indexul de persoane, deși e minuțios întocmit, prezintă unele inconsecvențe sau omisiuni, datorate probabil tiparului [lipsa unor nume (Al. Marcu, Demetriad ș.a.) și numere de ordine (la Ion Conea, B. P. Hasdeu)] sau bibliograful [vedete stabilite defectuos sau incomplet (Omar Kaiam, Radu Demetriu, I. P. Voitești, Abeéth Moreau, Constantin Giurescu)].

Lipsa din exemplarele consultate a *Tablei materiilor pe anii I—IV (1920—1923)*, întocmită de C. Brătescu și plasată la finele volumului pe anii 1924—1925 al *Analelor Dobrogei*, a produs omiterea unei lucrări la capitolul *Referințe bibliografice* și — respectiv — la autor, dar a cauzat și câteva greșeli ca: atribuirea unei recenzii semnată J. B. lui Jean Bart, în loc de Ion Bentoiu, și a traducerii efectuate de Florica Mihăilescu lui Vințila Mihăilescu, semnatarul notei finale.

Cu toate acestea, lucrarea *Reviste dobrogene* rămâne o realizare izbitivă a Bibliotecii municipale din Constanța, un instrument indispensabil pentru cercetătorii istoriei, geografiei, culturii și etnografiei dobrogene.

Mirocea IONESCU

EGYETEMES TIZEDES OSZTALYOZÁS. Teljes kiadás. [Clasificarea zecimală internațională. Ediție completă]. Készült a FID Magyar Nemzeti Bizottságának gondozásában. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1968—1969. 15 kötet. (Magyar Szabványügyi Hivatal. MSZ 16501—67, 16511—67, 16525—67, 16526—67, 16527—67, 16529—69, 16533—67, 16536—68, 16540—68, 16541—68, 16544—68, 16547—68, 16548—68, 16560—68, 16598—69). (FID Publ. No. 390).

Prin grija Bibliotecii Naționale „Széchenyi” din Budapesta, căreia și pe această cale îi mulțumim, ne-au parvenit la redacție primele 15 fascicule apărute până în prezent dintr-o ediție completă a clasificării zecimale universale, publicată de

Oficiul maghiar de standardizare și înscrisă în rindul edițiilor oficiale de către Federația Internațională de Documentare sub numărul 390.

Ediția urmează să apară într-un total de 40 de fascicule. Fiecare fascicul cuprinde: schema clasei (grupe, subgrupe); tabelele propriu-zise; bibliografia edițiilor oficiale F.I.D., complete, prescurtate sau pe ramură.

Până în prezent au apărut: 0 *Lucrări generale* (tabele aduse la nivelul lui *Extensions and Corrections* 6:3, 31.12.1966); 37 *Învățământ și educație* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:3, 31.12.1966); 50 *Opere generale ale științelor naturii*. 51 *Matematică* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:3, 31.12.1966); 52 *Astronomie. Geodezie* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:3, 31.12.1966); 53 *Fizică* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:2, 30.06.1966); 55 *Știința pământului. Geologie etc. Meteorologie* (tabele aduse la nivelul lui EC 7:2, 30.06.1969); 56 *Paleontologie*. 57 *Biologie*. 58 *Botanică*. 59 *Zoologie* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:2, 30.06.1966); 62 *Științe inginerești. Tehnică în general*. 620 *Incerări de materiale. Merceologie. Energetică. Economia energiei* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:6, 30.06.1968); 621.0 *Mecanică aplicată. Energie nucleară*. 621.1 *Producerea, distribuția și folosirea aburilor. Mașini cu abur. Cazane de abur* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:6, 30.06.1968); 621.3 *Electrotehnică* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:4, 30.06.1967); 621.4 *Motoare termice*. 621.5 *Producerea, distribuția și folosirea energiei pneumatice*. 621.6 *Mașini și dispozitive pentru deplasarea, transportul și depozitarea gazelor și lichidelor* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:4, 30.06.1967); 621.7 *Uzine și ateliere de prelucrare, în special a metalelor*. 621.8 *Organe de mașini. Transmisii. Manutențiune. Organe de fixare. Ungere*. 621.9 *Unelte. Mașini-unelte. Procedee de prelucrare* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:4, 30.06.1967); 622 *Tehnică minieră*. 623 *Tehnică militară. Fabricarea armamentului* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:4, 30.06.1967); 63 *Agricultură. Silvicultură. Zootehnie. Vinătoare. Pescuit* (tabele aduse la nivelul lui EC 6:4, 30.06.1967); 8 *Lingvistică. Literatură* (tabele aduse la nivelul lui EC 7:2, 30.06.1969).

Ediția completă a fost precedată, cum era și firesc, de o ediție prescurtată *) apărută în anul 1966 (tot o publicație oficială F.I.D.), cu o prefață foarte inteli-

*) *Egyetemes tizedes osztályozás*. Rövidített kiadás. 1—2. kötet. Budapest. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1966. 2. kötet. (Magyar Szabványügyi Hivatal. MSZ 4000—66 B). (FID. Publ. No. 389).

FIȘIER

ISTORIA ROMÂNIEI ÎN DATE.
Buc., Editura enciclopedică română,
1971. 524 p.

Istoria României în date este un instrument de lucru destinat deopotrivă specialiștilor și marelui public în scopul de a le permite informarea asupra datelor privind principalele evenimente și personalități ale istoriei naționale.

Lucrarea se întemeiază pe o foarte largă informație, care merge de la rezultatele ultimelor săpături arheologice și de la cele mai noi ediții de texte — documente și cronici — până la cercetările recente privind istoria României. Ea prezintă, așadar, „ultimul cuvânt” al istoriografiei românești în toate problemele fundamentale ale istoriei societății omenestre din spațiul carpato-dunărean de la apa-

riția omului în această zonă și până în zilele noastre (1 ianuarie 1970).

Colectivul de autori s-a străduit să ofere o imagine multilaterală a istoriei României, acordând atenția cuvenită fiecărui sector al vieții publice: economie, raporturi sociale, politică, cultură. Lucrarea constituie astfel o mică enciclopedie a istoriei României, al cărei criteriu de prezentare a materialului este cel cronologic. O preocupare constantă a autorilor a fost integrarea istoriei românești în istoria europeană, relevarea episoadelor de istorie națională care au căpătat o semnificație europeană, sublinierea legăturilor multiple și variate care au legat poporul român de celelalte popoare ale lumii. În aceeași perspectivă se înscrie și atenția acordată celor mai de seamă realizări ale literaturii, artei și științei românești, care constituie contri-

gentă și bogată în informații privind tehnica procesului de indexare. Cele două volume ale acestei ediții prescurtate — primul cuprinzând tabelele, al doilea cuprinzând indicii alfabetici — sînt însoțite de o anexă multigrafiată, în care sînt date corespondențele de indici dintre vechile tabele naționale și noile tabele internaționale.

Ambele ediții — cea prescurtată și cea completă, în curs de apariție — reflectă indicii așa cum au fost ei elaborați în edițiile internaționale, conform modificărilor survenite ca urmare a activității diferitelor subcomisii internaționale pe ramură din Comisia centrală de clasificare a Federației Internaționale de Documentare (FID/CCC).

Din scurta prezentare tipărită în primul fascicul, aflăm că în Ungaria clasificarea zecimală, ca instrument de indexare a publicațiilor, are tradiții tot atât de bogate ca și în țara noastră: c.z.u. a fost introdusă în 1913, ca din 1949 ea să fie adoptată de majoritatea bibliotecilor și centrelor documentare din țară. Colectivul de redacție al

ediției complete, care a activat în cadrul Oficiului maghiar de standardizare, a folosit manuscrisele lucrute de Biblioteca națională tehnică și de Centrul de documentare; textul definitiv astfel elaborat a fost aprobat de Federația Internațională de Documentare.

Prin apariția celor două ediții internaționale cu tabelele c.z.u. — cea prescurtată mai întâi, cea completă ulterior —, în Ungaria au fost puse la dispoziția bibliotecarilor și a documentariștilor, instrumentele de lucru indispensabile pentru organizarea evidenței după conținut a documentelor de orice natură. A fost creată deci baza materială, fără de care orice aspirații către instituirea, pe plan național, a unui limbaj comun în indexarea documentelor pare o adevărată utopie.

Din punct de vedere al acurateței științifice și al prezentării grafice, tabelele ediției maghiare complete stau cu deplin succes alături de cele mai exigente ediții internaționale.

Val. ALEXANDRU

buții de valoare sau — în cazul invențiilor și descoperirilor — adevărate „premiere” în cadrul civilizației universale. Fiecare dată este însoțită de explicații și caracterizări care oferă esențialul despre evenimente, personalitatea sau opera tratată, închizând adesea, într-o formulare concisă, rezultatele unei întinse literaturi de specialitate.

În anexa lucrării sînt cuprinse liste ale domnilor Țării Românești, Moldovei, voievozilor, principilor și guvernatorilor Transilvaniei, ale suveranilor, președinților și primilor miniștri ai României.

Istoria României în date oferă o documentare rapidă și exactă despre istoria poporului român și este o lucrare de informare de primă importanță, care nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă.

Alexandru STĂNCIULESCU

Petulescu, C. CREAREA UNIUNII TINERETULUI COMUNIST.
Buc., Editura politică, 1972. 320 p.

Cartea înfățișează cititorilor un veac din generoasa istorie de muncă și luptă a tineretului progresist din România, interval temporal circumscris de anii experiențelor socialiștilor utopici români și momentul făuririi Uniunii Tineretului Comunist. Investigând activitatea celor ce-au trăit și înfăptuit revoluția pașoptistă, unirea și independența patriei, autorul stăruie mai ales asupra epocii de început a dezvoltării capitaliste a României. Pagini care încorporează adesea fapte, știri și documente, acum valorificate pentru întâia oară, dezvăluie exploatarea nemiloasă a muncii tinerilor, ceea ce explică, de altfel, rapida lor integrare în lupta împotriva orînduirii burgheze. Urmărind momentele principale ale complexului și îndelungatului proces al organizării tineretului revoluționar, în strînsă corespondență cu înșăși evoluția mișcării noastre socialiste și muncitorești, autorul trece în revistă organizațiile profesionale ale tineretului muncitor, cercurile democratice studențești cu accentuate influențe socialiste, marile acțiuni declanșate de tineretul studios în apărarea țărânimii răsculate în primăvara lui 1907, activitatea „Cercului ucenicilor” și a „Cercului tineretului muncitor” în anii ce au premerși și au cunoscut întâia conflagrație mondială.

C. Petulescu analizează noile condiții social-economice și politice în România de după primul război mondial, conturează imaginea grevelor, demonstrațiilor și întrunirilor muncitorești unde tinerii s-au aflat în primele rînduri, detașează rolul ziarelor *Foiaia tînarului* și *Tineretul*

socialist, revîvie atmosfera de muncă asiduă de refacere și consolidare organizatorică a cercurilor tineretului socialist. Autorul prezintă procesul de clarificare politică și ideologică din interiorul mișcării de tineret ce a însoțit în chip firesc căutările similare din partidul socialist în perioada dinaintea creării partidului marxist-leninist al proletariatului din țara noastră. Relevînd atenția cu care P.C.R., imediat după înființare, a urmărit și îndrumat mișcarea revoluționară a tineretului, preocuparea sa pentru unificarea organizațiilor de tineret din România, C. Petulescu stăruie asupra perioadei începutului de an 1922, cînd la lucrările Conferinței generale a tineretului socialist din 19 martie 1922, s-a făurit practic organizația unică de tineret din România. Acest capitol ca și cel consacrat accentuării caracterului comunist al organizației de tineret, ocupînd o pondere însemnată în economia lucrării, realizează, în același timp, prin bogăția datelor și faptelor expuse, valoroase fișe biografice a numeroși militanți comuniști, care au crescut și s-au maturizat activînd în cadrul mișcării tineretului revoluționar.

Cea dintîi sinteză monografică asupra mișcării progresiste de tineret din România se înscrie ca o apariție editorială extrem de interesantă în perimetrul literaturii istorice românești.

Silviu ACHIM

Nicolau, Edmond. OMUL ÎNTRE DOUĂ INFINITURI. Buc., Editura politică, 1972. 191 p.

Omul între două infinituri este o carte scrisă de un specialist care nu se adresează numai colegilor de breaslă, ci unor categorii largi de cititori în scopul de a-i familiariza cu teoriile mai recente ale științei. Într-adevăr, cunoștințele căpătate în liceu fac accesibilă lectura acestui volum ce încorporează nenumărate date din fizică, astronomie, matematică, biologie etc. Edmond Nicolau nu concepe un tratat doct, închinat unei anumite teme pe care rivnește s-o epuizeze, ci gîndește asupra unor achiziții ale științei contemporane și dintr-o perspectivă filozofică le iscodește efectul asupra destinului omenirii. Frazele autorului se înălțuie clare și precise, urmărind cu stăruință să lumineze locul omului în cadrul universului, nobila sa investitură de unic posesor al rațiunii. „De o parte, infinitul mare al Cosmosului; de cealaltă, infinitul mic al particulelor elementare. Omul — măsura tuturor lucrurilor omenești — se află undeva la mijloc, între aceste două infinituri avînd, față de întregul Univers

cunoscut, avantajul rațiunii. Este o obligație pentru fiecare om să reflecteze la condiția lui umană".

Cartea lui Edmond Nicolau adună eseuri care răspund unor întrebări ce frământă civilizația modernă. Autorul remarcă rolul tot mai important ocupat de mașinile cibernetice în viața noastră, dar nu împărtășește teama celor care văd în ele un pericol pentru umanitate și este convins că oamenii le vor stăpîni întotdeauna cu înțelepciune și le vor pune în slujba intereselor lor.

După ce recapitulează câteva teorii în legătură cu structura Universului și legile care îl guvernează, Edmond Nicolau își afirmă credința că prin perfecționarea instrumentelor de cunoaștere și prin călătoriile extra-terestre se vor dobindi noi date care vor dezvălui istoria Cosmosului.

De un interes deosebit este discuția despre devenirea omului și posibilitățile sale de a trece în continuare într-o nouă fază de evoluție. Autorul se referă și la perceperea extrasenzorială (detectări de culori și citirea cu ajutorul degetelor, telepatia) și rezultatele căreia personal se îndoiește. Totodată, el semnaleză profliturile ce le poate obține medicina din studierea ansamblului de practici yoga. Acestea nu sînt decît câteva din problemele multe și ispititoare, cu mare putere de sugestie, asupra cărora cartea lui Edmond Nicolau ne invită să medităm.

G. M.

Petrescu, Radu. PROZE. DIDACTICA NOVA. SINUCIDAREA DIN GRĂDINA BOTANICĂ. JURNAL IN EFES. Buc., Editura Eminescu, 1971. 392 p. + portr. aut.

Cartea lui Radu Petrescu trebuie privită ca un întreg, cele patru proze întilnindu-se într-o construcție desăvîrșită. A judeca deci fiecare text desprins din ansamblu înseamnă a-l sărăci de semnificațiile și implicațiile sale. Volumul cuprinde două proze cu caracter memorialistic, prima și a treia, avînd deci un suport real, și două și a patra, de ficțiune pură, de fapt proiecții ale realului într-o lume inventată. Am putea spune că avem de a face cu o autobiografie spirituală, a cărei lectură integrală oferă plăcerea descoperirii în cele din urmă a autoportretului complex nuanțat al autorului: experiență de viață, cultură literară și artistică, afinități, sensibilitate, gusturi, vocație, ambiții literare, stil de lucru (= laborator artistic) și chiar mostre de opere literare finite.

Didactica este definită de autor drept un modest *catalog* doar pentru el însuși. Ea

este totodată o *trecere în revistă* necesară a forțelor sale exacte și un *plan operativ*, implicit un *catalog* de personaje, teme etc. (În *Jurnal* se spune, de pildă, că esența capitolelor V-IX din *Didactică*, altfel explicate, vor sta la baza lui *Matei Iliescu*: „De acolo voi lua volumele, culorile, drama, fraza însăși“.)

Radu Petrescu desfășoară în *Didactică* și o întregă teorie cu privire la memoria afectivă. Ceea ce se reține — locuri, oameni, obiecte — nu se imprimă în memorie, prin ele însele, ci datorită unei anumite stări interioare ce reverberază asupra locului și camenilor clipei, stare generată de mii de circumstanțe uitate în chiar momentul următor. *Timpul nu poate fi regăsit*, „stările noastre de suflet fiind aparate optice defectate imediat după întrebuițare“, astfel încît nimic din ce a fost consemnat — lucruri și oameni — nu ar putea fi identificat vreodată în lume, fiind doar imagini ale scriitorului, părți ale corpului său aerian. Dacă *Didactica* este o carte a cunoașterii primare, a acumulării de imagini, de senzații (predominînd cele vizuale), de stări de spirit, de deprinderi (inclusiv cele de lectură și de reflexie), *Jurnalul* este o carte a trăirii conștiente. Asistăm în primul rînd la procesul cunoașterii intelectuale și artistice, conștiente și selective, la precizarea unor criterii estetice, la evaluarea propriilor potențe artistice și la cultivarea lor sistematică. Între Tacit și Dante am citit Laforgue, Mallarmé, Proust, Rimbaud, Valéry, Villiers de l'Isle-Adam, Huysmans, Renard, Barbu, Arghezi). De aici urmează o foarte curioasă formație și ambiția mea este ca o dată să se spună despre mine că am tratat pagina cu severitatea compo-nistică a lui Sallustius, pe a cărei schelă de fier am crescut plantele decadente, spumoase“. Asistăm apoi la acumularea unor noi experiențe de viață și, în virtutea acestor acumulări treptate, la adoptarea unei atitudini conștiente față de viață.

Modest, sau poate nerealizînd toate semnificațiile propriului *Jurnal*, Radu Petrescu notează: „... senzația curioasă pe care o am observînd cite rîmin pe dinafară acestor note care îmi fac impresia unui grilaj în fața soarelui, cu valurile lui. Jurnalul, ca istorie a vieții, e o iluzie. Rămîne un mic exercițiu pur de compo-nistică“. De fapt *Jurnalul* (ca de altfel fiecare „proză“ în parte și cartea în ansamblu) reține în egală măsură nu numai prin ce se spune, ci și prin cum se spune, relevîndu-ne un stilist de mare finețe și un maestru al compoziției. Dincolo de o aparentă monotonie (dar fără aceasta, exclamă autorul, jurnalul se transformă în ziaristică de senzație), se pot distinge

nuanțe, treceri de culoare, îngroșări și subțieri ale materiei, iar cititorul poate afla în urmărirea acestor fine succesiuni rafinate plăceri estetice, pe care doar lectura tăcută a versului, în singurătate, și-o mai poate da. (E una din ambițiile lui Radu Petrescu, realizată pe deplin!). *Sinuciderea din Grădina Botanică și în Efes*, proze, cum arătam, de ficțiune, echilibrează volumul, realizând un întreg stilistic prin ritmul ce se realizează din succesiunea acestor texte, aparent independente, fiecare cu altă culoare și cu altă valoare, ritm pe care nu-l poți însă simți decît într-o lectură continuă, cu încetineli și alunecări iuți, uneori cu poticniri impuse. Că alăturarea acestor texte este căutată și deloc înțimplătoare ne-o spune o notație a autorului în *Jurnal*, chiar dacă între timp au mai intervenit unele modificări în concepție: „...planurile mele de cărți: Să strîng într-un singur manuscris *Sinuciderea*, fragmente din *Jurnal*, citeva scrisori, traduceri din Tilgher, Sofocle și Sallustius revăzute etc.“. *Sinuciderea din Grădina Botanică*, roman de numai 20 de pagini, este o încercare de modernizare a nuvelei romantice: „uleioasa alunecare a frazei unui Negruzzi să fie schimbată pe un ritm foarte nervos, iar simplitatea compoziției o clară minuțiozitate“.

Nu ne vom apleca asupra subiectului ci vom remarca doar interesanta construcție realizată sub aparența unei discontinuități, pe care autorul o explicitează într-un mod foarte plastic: „...atunci cînd două trenuri se întîlnesc pe linii paralele este foarte tentant să sari dintr-unul într-altul din mers... Expresul în care am sărit așa, din goană inversă e spre deosebire de celălalt, plin cu altele de călători, nu reali, ci alegorici, niște măști fantastice, de carnaval, autoportrete secrete, zîmbetul jenat al sincerității mele cu mine...“.

O construcție și mai savantă este realizată prin întregirea micro-romanului cu o falsă „Notă a editorului“ (4 p.) și mai ales cu „Alte scrieri“ (38 p.), găsite printre hîrtiile „autorului“ sinucis în Grădina Botanică (de unde și titlul!) — fragmente de *Jurnal*, variante la *Sinucidere*, marginalii la aceasta, fragmente de corespondență, referiri la personaje și fapte din roman unele din acestea conținînd considerații estetice de o deosebit interes.

În Efes nu mai surprinde nici prin temă (același adolescent cu mari disponibilități care...), nici prin compoziție, de astă dată de factură clasică, dar în economia cărții are un rol bine determinat. Această proză încheie și nu încheie volumul pentru că, venind ca al patrulea termen în simetria acestei construcții, echili-

brează ansamblul și îl rotunjește, dar pe de altă parte, prin reluarea motivului tematic (extras din *Didactică* și tratat în maniere și cu finalități artistice diferite și în *Sinucidere* și în *Matei Iliescu*) creează sentimentul continuității care nu poate fi frîntă odată cu încheierea acestui volum de proze.

Flavia BUCOV

N.A. — Nu am vorbit nimic despre afinitățile lui Radu Petrescu cu pictura. Nu se putea în trecut. Ar fi fost necesară o prezentare aparte.

Tăușan, Victoria Ana. BRĂTARA LUI PROMETEU. Buc., „Albatros“, 1972. 165 p.

Editura Albatros a avut lăudabila inițiativă de a lansa o colecție intitulată sugestiv „Colocviile adolescenței“, care, deși se adresează în primul rînd adolescenților, cuprinde cărți ce pot fi citite cu interes și de maturi. În cadrul colecției au apărut pînă acum patru volume. În *Argonauții viitorului*, folosind ca punct de pornire mitul argonauților, dr. I. Biberi relevă năzuința permanentă spre cunoaștere, analizînd perspectivele tinerei generații în raport cu exigențele epocii actuale.

Lucia Demetrius adoptă stilul direct într-un compendiu de morală practică (*Discurs pentru tinerele fete*). Conducînd cu măiestrie dezbaterea despre pasiuni, N. Balotă construiește un eseu de o puternică rezonanță, la care se adaugă remarcabile pagini de memorialist (*Despre pasiuni*).

Cartea semnată de poeta Victoria Ana Tăușan investigatează monumentele literare și filozofice din vechime, printr-o recitare lipsită de prejudecăți. Autoarea nu țintește atît să distrugă interpretări banalizate și menținute prin repetare, cît să propună altele, decantate într-o suită de cugetări și mlădiate în jurul unei teme centrale: eroismul.

Întreprindere îndrăzneată, nu lipsită de capcane, dar fertilă în descoperiri ce atestă aplicație critică și imaginație creatoare. Eroul — ni se spune — este prin excelență un om de acțiune, fiind de obicei o armă în mînă, dar se definește prin gîndul care l-a determinat la luptă. El dobîndește acest titlu de onoare numai cînd faptele sale se situează „cu fața spre viitor“, adică se îndeplinesc în consonanță cu Istoria.

„Conștiința repotențată“, valorificarea posibilităților Omului „spre a se adevăra pe sine ca Om“ constituie cheia de boltă a miturilor antice. Ulyse pare a fi cel mai

înzestrat dintre personajele epopeelor homerice. Hotărârile sale, ajutându-l să biruiască toate piedicile din cale, sînt prezidate întotdeauna de Idee. Prin spirit și răbdare, viteazul grec devine „etalonul chibzuinței oportune, el știe *cînd* și *cum* să renunțe, pentru ca salvarea sa să nu însemne pierirea celorlalți“. *Odiseea* reliefează neputința întoarcerii omului la o stare primordială în cadrul naturii, după ce atinsese o treaptă superioară a civilizației în cetate. Suferințele lui Sisif, sau ale Danaidelor, dau un înțeles deosebit strădaniilor omenești — proiectate în planuri infinite — și aspirației spre echilibru într-o mișcare de „cheltuire a sinelui“. Prometeu dăruiește oamenilor focul cu prețul unor groaznice chinuri și îi învață să-l folosească. Sentimentul muncii alungă încetul cu încetul pe zei din spațiul celor văzute și pipăite, sînd speranța și credința în forțele pămîntesti. Un frumos capitol este dedicat lui Socrate, „acel univers în expansiune“. În fața morții, eroii homerici sînt înverșunați, răzbunători, lași sau trufași, lucizi sau resemnați. Numai înțeleptul, stăpîn al adevărului vieții, rămîne mereu senin, egal cu sine însuși, păstrînd „o rigurozitate logică neîntimidată de neant, o vigoare clasică a Gîndului în fața cupei de otrăvă“.

Sub emblema unei concepții optimiste, Victoria Ana Tăușan lărgeste sfera orientărilor, creînd un climat propice confruntărilor și meditației.

Elena BERAM

Detaliu de legătură de carte veche românească

Petrescu, Camil. MODALITATEA ESTETICĂ A TEATRULUI. Ediție îngrijită de Liviu Călin. Buc., Editura enciclopedică română, 1971. 200 p.

I s-a obiectat acestei ediții că include și alte lucrări în afară de cea anunțată în titlu. Ciudat reproș pentru ceea ce constituie de fapt o calitate a ediției. Pentru că textul cel mai interesant nu e nici pe departe cel care dă titlul volumului, ci acea pasionantă pledoarie care e *Addenda la „Falsul tratat“*. Ambitiosul titlu *Modalitatea estetică a teatrului* nu e justificat de substanța acestui eseu. Lucrarea fusese prezentată ca teză de doctorat și în intențiile autorului urma să capete amploarea unui tratat în patru părți, cuprinzînd fenomenologia, psihologia, tehnica scenică și, în sfîrșit, sociologia artei spectacolului și a cărei denumire generală urma să fie, cu un termen scos din uz astăzi, *Quidditatea reprezentății dramatice*, lucrarea de față constituind doar un capitol din introducerea acestei neobșnuite întreprinderi. Evident, proiectul era prea vast și total opus structurii spirituale a autorului căruiia îi conveneau duelurile inteligenței și mai puțin construcțiile sistematice și aride. De fapt, punctul slab al lucrării provine tocmai din această dorință de epuizare a problemei. Pericolul care-l pindea pe autor, și în care a și căzut, era de a uita, în multitudinea formelor, de unitatea structurii, a sensului deci, și în consecință de a aplica greșit ideea valorii. Pentru că, de pildă, Camil Petrescu discută pe pagini întregi verismul istoric al școlii de la Meiningen sau reacția antinaturalistă a lui Gordon Craig, ca și cum aceste curente de tehnică teatrală și stil actoricesc ar constitui valori artistice în sine și deci ar reprezenta în sine părți constitutive ale modalității estetice a teatrului. Hotărît nu! Este suficient oare să montezi o piesă de teatru după principiile lui Gordon Craig pentru ca automat spectacolul să capete valoare artistică? Prin urmare, toate aceste elemente capătă o valoare în măsura în care servesc ideii, sensului spectacolului de teatru în întregul lui și în care textul joacă rolul esențial (și Camil Petrescu vorbește despre „primatul textului“). Sînt acestea cîteva considerente care fac ca importanța lucrării lui Camil Petrescu să fie destul de redusă, în ciuda faptului că se citește cu interesul și cu plăcerea pe care o produce întotdeauna contactul cu o inteligență vie. Că exagerarea elementelor subsidiare observată mai sus a devenit în teatrul contemporan loc comun, e o chestiune care nu mai intră în cadrul

strict al discuției de față. Pentru cine vrea însă să citească o teorie originală și cuceritoare a esenței dramei, textul incriminat ca neavenit în acest volum constituie de fapt piesa de rezistență. E vorba de *Addenda la „Falsul tratat”*, un mănunchi de „fișe biografice” ale tuturor pieselor lui Camil Petrescu, unde nu atât frumoasa evocare a rădăcinilor sociale ale *Jocului lelelor*, nu atât geneza *Actului venețian* sau reconstrucția personajului în *Danton* interesează, cât mai ales considerațiile autorului „după „bătălia” *Mioarei*, acea confuziune a „dramei absolute”: „În sensul văzut de noi nu e dramatică decât confruntarea între sferile conștiinței pure, iar intensitatea dramatică este în funcție de amploarea acestei sfere și de orizontul ei în cunoaștere”. Esența dramei înseamnă prin urmare prăbușirea straturilor iluziei, revenirea ca o iluminare la luciditate. Iar una din puținele drame absolute e Hamlet, „drama lucidității”, unde eroul „prin revelații succesive ajunge la certitudinea vinovăției unchiului său”. În aceeași familie spirituală trebuie introduse și piesele autorului în discuție, cărora tensiunea neobișnuită rațională le-a redus însă accesibilitatea și implicit triumful pe care-l meritau. Drama ca introducere la luciditate este una din adevăratele idei definitorii pentru modalitatea estetică a teatrului.

Adrian PĂRULESCU

Ghilia, Alecu Ivan. **RECVIEM PENTRU VII**. Buc., „Cartea românească”, 1972. 210 p.

Chiar din titlu, noul roman al lui Alecu Ivan Ghilia își asumă orgolioasă intenții parabolice, pe care primele capitole, concepute la limita realului cu ficțiunea, le subliniază ostentativ. Explozii de canoare și exuberanță juvenilă servesc de fundal unor închipuite, aproape macabre săpături pe urmele străbunilor, aluzie la eterna obsesie de a găsi prezentului o justificare în trecut și de a descoperi în cursul nestăvilat al vieții, robuste sensuri mocnind sub lespedea morții.

Romanul acestuia, dedicat de autor fetiței sale, demarează paradoxal cu o insolită întoarcere către obirșii, către „rădăcinile” invizibile și totuși active, adesea hotărâtoare în comportarea, în mentalitatea, în destinul rezervat urmașilor. El se constituie ca un legat din acumularea a numeroase mărturii chemate să reflecte, să consolideze și să perpetueze sentimentul *Clanului* din generație în generație, acel sentiment cristalizat în solidaritatea cu un loc anume, cu o suită de fapte, cu un

neam oricât de modest, care, dincolo de contingente, înseamnă împlinirea soartei, marcând trecerea fiecăruia prin lume și, având în consecință darul să deștepte acorduri grave, solemne ca un recviem în sufletele însetate de viață.

Nu atât o încercare pioasă de reconstituire va fi *Recviem pentru VII*, cât un gest de identificare, de regăsire proprie în suvoiel întimplărilor scoase la lumină de memoria celor mai în vîrstă. „Oricum, cel puțin în ce mă privește — notează explicit naratorul — întimplările acestea sînt ca un fel de mil, de funingine sau zgură rămasă pe fundul vieții, pe unde-a trecut neamul nostru, și-a ars, și-a curs înainte risipit ici-colo, în capcanele timpului, în care oamenii din clan și pînă la urmă și tata au tot căzut pe încetul sau violent, după fire și mprejurări, fără să știe nici ei prea bine ce li se întimplă și fără nici un ecou în existența celorlalți. Sau c-un ecou îndepărtat, răzbind pe dedesubt, prin scurgerea vremii și răbufnind peste zeci și zeci de ani”. Captarea acestui obscur dar neistovit curent subteran, hărăzit să fortifice conștiința continuității, reprezintă tocmai tema romanului. Autobiografic în punctul de pornire, *Recviem pentru VII* depășește cadrele unei oarecari evocări genealogice, angajîndu-se în dialog cu istoria neîndurătoare, cu eroziunile implacabile ale timpului, ca o replică ambițioasă la adresa zadărniceii, scepticismului și disperării pricinuite de rătăcirea printre meandrele unei existențe la voia hazardului. Din evenimentele trăite izolat și uneori dramatic pînă la epuizare de eroul romanului se degajă, pînă la urmă, imaginea unor fire indestructibile care împiedică eforturile să se risipească și așază necontentit faptele într-o succesiune omogenă, garantînd, peste rătăcirii, peste împotmoliri și sacrificii datorate neștiinței, mersul mai departe din tată în fiu.

Tot patetismul romanului lui Ghilia vine din dorința înfrigurată de a declanșa fluxul amintirilor, mai întii din partea mamei, apoi a fraților și surorilor ei, pentru a cunoaște cit mai deplin posibil drumul parcurs de strămoși, cu gîndul precaut de a feri astfel pașii descendenților de ezitări și eventualele fatale alunecări în gol. Narațiunea urcă pe treptele timpului pînă la un fabulos străbunic, haiduc de codru, apariție de anvergură mitologică și de sorginte sadoveniană, în măsură să releve și o nobilă, prestigioasă filiație literară pentru Alecu Ivan Ghilia. Pe aceeași veche treaptă, se conturează memorabil profilul altui unchiș, artist prin naștere, devorat de viziuni halucinante, care îl vor împinge chiar să piară strivit sub propria-i crea-

pe. De aici, desigur, dese memorii, și înscrisurile pe care creează din care a ieșit în lume acest roman, inspirat de o lume familiară, explorată mai înainte de scriitor și în *Căsuța* sau în *Leptec din apocalipsă*, dar investită de astă dată cu o putere de rezonanță mult sporită. Dincolo de un aluzivism cam hibrid în părțile de început, de anumite volubilitate orientativă a primitivismului, romanul actual beneficiază de o viziune motorizată asupra materiei, devenită mai densă și mai atentă expresivă. Modalitatea suprapunerii de confesiuni, venite din unghiuri diferite să se completeze și să sugereze profunzimea obiectiv inepuizabilă a realului, îngăduie romancierului să se ridice deasupra înregistrării unor întâmplătoare reacții subiective. Astfel, ființele-mari, anchotate, capătă o existență tipologică de sine stătătoare, întregindu-se în planurile multiple, aduse până în prezent, ale unei cuprinzătoare investigații sociale. Prezența cea mai consistentă, în ciuda faptului că nu intervine direct niciodată, ci mereu apare evocat de cei ce l-au cunoscut într-o împrejurare sau alta, rămâne fără îndoielă cea a tatălui, amestec de ciudată, contradicție vitalitate tragică, fascinant și enigmatic în același timp, repede cuceritor și păstrându-și totuși multe taine nedivulgate și, tocmai de aceea, stîmna

pasului, curiozității, adeseori înjurătoare, amiezită durabilă, violente, încă descurajarea caracterului său singur ar fi ajuns ca stimulente pentru acțiunea romanului de față, mult de o pălmasă, neliniștită și aproape dureroasă descoperire iluzia.

Geo ȘEBAN

Paler, Octavian. DRUMURI PRIN MEMORIE. Buc., „Albatros”, 1972. 239 p.

Înainte de a fi scrisse într-un volum însoțite de generoasă prefață a lui Eugen Barbu) notele de călătorie ale lui Octavian Paler (redactor șef la *România liberă*) au fost difuzate la radio în cadrul emisiunii *Atlas cultural*.

Autorul, al cărui nume l-am întâlnit și pe cartea de versuri *Memoria cuvintelor* este un singularie care a pășit cu smerenia pelerinului pe meleagurile Egiptului și Greciei și s-a lăsat copleșit de istoria lor milenară. Niciodată scriitorul nu se amestecă în grupurile gălăgioase de turiști, nu comentează zgometos cele văzute ci se apropie sfios de monumentele sau obiectele de artă și își destăinuie impresiile numai jurnalului său. El concepe călătoria ca o aventură spirituală ce îi înlesnește scrierea propriului său suflet. Octavian Paler nu iubește blazajii care cotind străle ca și cum s-ar supune unui ceremonial obligatoriu, doar din dorința de a roși la întoarcere vagi cuvinte despre oameni și locuri contemplate dar neînțelese și fără urme în conștiința lor. „...nu m-am priceput niciodată să-mi răspund ce profit moral au din voiajurile lor în străinătate cei care nu găsesc vreme să se descopere pe ei înșiși”. De aceea, cartea lui Octavian Paler, deși consacrată unor călătorii, nu stîmnește nostalgia teritoriilor îndepărtate. Ea este o meditație susținută cu gravitate și emoție despre destinul unor mari popoare, despre scurgerea implacabilă a timpului, despre artă și construcții grandioase, despre orgoliul și umilința omului în fața morții. În paginile volumului se amintesc Piramidele, Sfinxul, Acropolea, Deșertul, Nilul. Dar cititorul nu crede în existența lor reală și le socotește ca pe niște simboluri create de scriitor pentru a-și lămurii unele obsesii. La sfîrșitul cărții, mai importantă decît imaginea celor două țări se conturează imaginea sufletului zbuciumat de întrebări și neliniștit al autorului. Pentru Octavian Paler, emblemele civilizației de mult apuse sînt pretexte ca să se descopere pe el însuși. Autorul *Drumurilor prin memorie* îndrăgește scrisul frumos. Frazele sale au o

Ex libris de Gh. Radu

desfășurare elegantă și uneori alcătuiesc mici poeme în proză. El pare să-și asculte cuvintele înainte de a le combina savant astfel încît de cele mai multe ori expresiile lui devin tulburătoare și memorabile. Se poate cita de aproape oriunde. Iată de pildă câteva gânduri provocate de contemplarea Sfinxului: „Există întrebări din care nu rodește niciodată vreun răspuns. Sfinxul, e, poate una din ele. Sau poate că acesta e singurul lui destin. Să rămînă întrebare de piatră, aceeași la marginea deșertului, singura lui certitudine“. Altă dată, lingă piramide, scriitorul notează: „Sămînța piramidelor, mi-am zis eu, dacă nu se află într-un fir de nisip din deșert, se află într-o clipă ce s-a temut de imensitatea timpului și s-a acoperit cu un munte de piatră“. Un abur de tristețe inobilează paginile scrise de Octavian Paler și le transmite febrele care transpar din rîndurile lăsate de scriitorii romantici.

George MAREȘ

Cornea, Paul. **ORIGINILE ROMANTISMULUI ROMĂNESC.** Buc. „Minerva”, 1972. 759 p.

Autorul, asiduu cercetător al beletristicii române moderne despre care a publicat o serie de lucrări de valoare (*Studii de literatură modernă, De la Alexandrescu la Eminescu* etc.) se îndreaptă către perioada pregătitoare a fenomenului artistic pașoptist și-i pune în lumină caracteristicile. Studiul, foarte amplu, analizează spiritul public, mișcarea ideilor și literatura între 1780 și 1840. Într-un capitol introductiv, Paul Cornea pornește să elucideze termenul de romantism, examinează problema influențelor străine și discută conceptul de preromantism. Această ultimă chestiune a introducerii ni se pare cu atât mai interesantă cu cît denumirea de preromantism a și fost pusă în circulație și folosită, în cadrul periodizării și clasificării literaturii române, de Al. Piru.

Studiul *Originile romantismului românesc* se divide în trei mari compartimente.

Partea întâi, *Preliminarii*, se ocupă de momentul istoric 1780—1821. Se acordă o atenție specială raporturilor cu cultura greco-romană, trăgîndu-se concluzia că renașterea neohelenică nu a intrat în opoziție cu formarea conștiinței naționale a poporului român. De asemenea, autorul analizează literatura de atunci, aflată într-o fază de pionierat. Producțiile de factură clasică nu ogîndesc încă marile probleme ale epocii. Totuși, cu cît ne apropiem de 1821, chiar din interiorul neoclasicismului se remarcă tinderea spre preromantism. Partea a doua, *Tranziția*,

pune în evidență semnificația și repercușiunile mișcării lui Tudor Vladimirescu, în vremea cînd iluminismul începe să capete un chip propriu realităților românești. Se naște o literatură care atacă abuzurile feudale, scrisă de spirite luminate ca Dinicu Golescu, I. Tăutu, E. Poteca, B. P. Mumuleanu, Gh. Pleșoianu și alții. Din scrierile lor se pot deduce câteva trăsături specifice acestei trepte a culturii românești: dezbateră directă a problemelor sociale majore, caracterul radical al criticii, dramatismul expunerii, optimismul raționalist și realismul. Particularitatea ideilor iluministe de atunci constă în împletirea strînsă a noțiunii de progres cu cea de educație. Punerea mai presus de fericirea personală, a binelui obștesc răzbate dintr-o serie de creații etico-filozofice originale dintre care cele mai înaintate ca gîndire aparțin lui Ionică Tăutu. Literatura renunță la tonul frivol neoaenacrentic și capătă în scrierile lui Costache Conachi, Dinicu Golescu, Barbu Paris Mumuleanu gravitatea unor meditații asupra destinului omului și poporului. Partea a treia, *Emergența romantismului*, analizează perioada de după pacea de la Adrianopol și din timpul Regulamentului Organic. Dacă între 1830 și 1840 iluminismul este reprezentat de Gh. Asachi, Jancu Văcărescu, I. Eliade-Rădulescu interesul se îndreaptă spre o nouă generație revoluționară, democrată care se afirmă viguros în acești ani. Ideea națională are un rol preponderent în structura romantismului român. Istoricitatea și descoperirea folclorului înlesnesc dezvoltarea romantismului care, fără a se impune printr-o atitudine categorică de ruptură cu trecutul, devine curentul preponderent al epocii. Se încheagă o estetică a fenomenului romantic românesc la care contribuie grupul de scriitori strînși în jurul revistei *Dacia literară*, călăuziți de un ideal politic și artistic comun.

Am încercat să concentrăm în câteva rînduri aspectele principale luate în discuție de Paul Cornea în analiza sa deosebit de densă în documente, comentarii, argumente și interpretări.

Informația extrem de bogată și la curent cu cele mai noi cercetări de teorie și istorie literară, spiritul sistematic, precis și în același timp nuanțat al lucrării, studierea atentă a esenței operelor vremii converg pentru a defini o epocă literară foarte importantă pentru fundamentarea culturii naționale.

Originile romantismului românesc înserie o contribuție de bază la istoria literaturii noastre și reprezintă un instrument de informare de primă importanță, care nu trebuie să lipsească din bibliotecă.

Sanda RADIAN

Cărți pentru copii

Cazimir, Otilia. BABA IARNA INTRĂ-N SAT. Buc., Editura Ion Creangă, 1972. 268 p.

Volumul strânge alături de cunoscuta lucrare ce dă titlul culegerii poezii apărute în alte volume, în periodice sau rămase în manuscris, originale și traduceri, care pot constitui o lectură plăcută pentru copii. Cuprinsul bogat, ilustrația în culori semnată de graficiana Coca Crețoiu, formatul și întreaga prezentare grafică așază volumul printre lucrările care urmează să formeze *Biblioteca de aur* a cititorilor de vîrstă școlară. Prefața aparține criticului și istoricului literar George Sanda.

Tănăsache, Ilie. AZOR CEL VERDE. Iași, „Junimea”, 1972. 92 p.

După micro-romanul *Bomba din forți* apărut cu câteva luni în urmă, Ilie Tănăsache dăruiește copiilor o carte de povestiri despre întâmplări grave din timpul celui de-al doilea război mondial sau din vremea inundației, legate de momente în care naivitatea jocurilor copilărești creează o atmosferă de basm, de feerie. Ilustrația clară, directă, semnată de Eugen Taru, îmbogățește volumul.

Grușevschi, Aurel. DIN JURNA-LUL UNUI CASCADOR. Buc., Editura Ion Creangă, 1972. 172 p.

Viața unui cascador, plină de spectaculos și riscuri, este condamnată însă la anonimat. Aurel Grușevschi știe că desprindă din întâmplările trăite cu ocazia turnării unor filme cunoscute, *Columna*, *Bătălia pentru Roma*, *Fenimore Cooper*, *Mihai Viteazul*, *Castelul condamnaților*, *Simpaticul domn R* etc., sensul uman, educativ al eforturilor depuse de toți realizatorii unei pelicule pentru atingerea scopului propus.

Ispirescu, Petre. TINEREȚE FĂRĂ BĂTRINEȚE ȘI VIAȚA FĂRĂ DE MOARTE. Buc., Editura Ion Creangă, 1972. 24 p.

Basmul, socotit o capodoperă a literaturii populare de pretutindeni prin tematica lui filozofică și prin realizarea artistică

inegalabilă, este editat pentru copiii de 6—7 ani într-o carte cu ilustrații în culori semnate de graficianul Done Stan. Se remarcă inspirația folclorică a desenelor în concordanță totală cu textul.

Sintimbreanu, Mircea. MELCUL MINCINOS. Buc., Editura Ion Creangă, 1972. 112 p.

O carte amuzantă pentru copiii de 6—7 ani, cu povestiri scurte, vesele, instructive Melcul care dorește să-și pună număr la căsuța ce o poartă în spate, păpușa care știe să rotească cel mai drag cuvînt din lume: „mamă”, o fetiță care crede că prietenia se poate cumpăra asemenea unei jucării, iepurași, căței, șoareci, puiul de elefant, ursuleți de pluș sau din pădure sînt personajele acestor povestiri. Ilustrațiile semnate de graficianul Gh. Marinescu sporesc farmecul citirii acestei cărți.

Dimitriu, Călin. PRIN EUROPA. Buc., Editura Ion Creangă, 1972. 123 p. (Colecția Alfa).

Al doilea număr al colecției de știință popularizată pentru școlarii mari prezintă cititorilor continentul pe care trăim și care conține încă multe necunoscute. Autorul nu scrie un studiu doct ci operează prin întrebări și răspunsuri: *Unde este centrul Europei?*, *De ce Alpii se bucură de atîta stimă?*, *Floare tropicală pe meleagurile românești?*, *Lacuri ciudate, Deșert în Europa centrală* etc. Cartea este agreabilă și ajută pe școlari să-și fixeze mai ușor cunoștințele căpătate la orele de curs. Un tabel final oferă date despre statele Europei (suprafață, populație, capitale) după ultimele statistici.

Rotaru, Ion. ANALIZE LITERARE ȘI STILISTICE. Buc., Editura Ion Creangă 1972. 200 p. („Biblioteca școlarăului”).

Alături de volumul *Analize gramaticale* semnat de A. Nicolescu și apărut în 1971, noua lucrare, datorată prof. universitar Ion Rotaru, este un instrument util pentru elevii claselor V—VIII ale școlii generale în înțelegerea și analizarea operelor literare studiate în școală. Sînt cuprinse în volum analize ale unor poezii populare sau culte, în special din scrierile clasicilor, precum și bucăți sau fragmente de proză din operele recomandate de programa școlară. Cartea nu înlocuiește manualul școlar, ci îl completează.

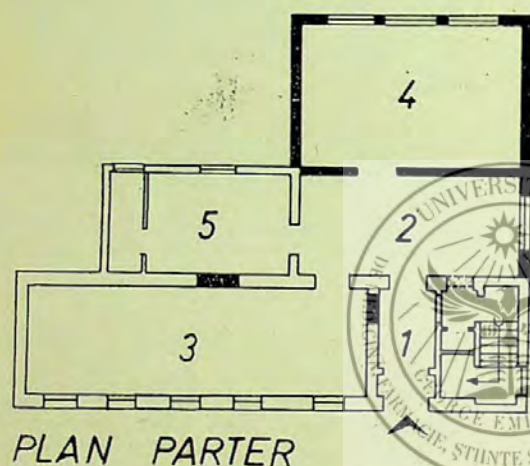
Viniciu GAFIȚA

Amenajarea unei mici biblioteci orașenești

arh. Vasile RADO

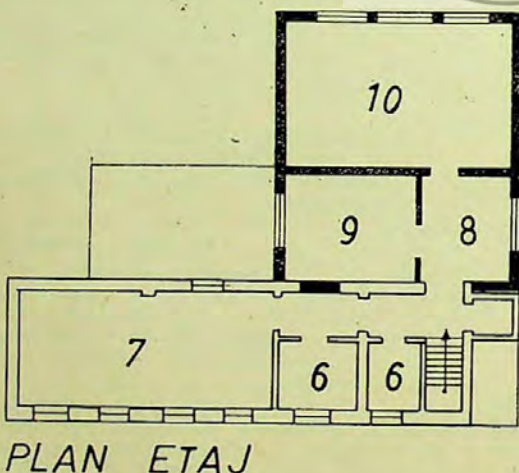
În urma scrisorii primite la redacție din partea Bibliotecii orașenești din Marghita (județul Bihor), prezentăm în cele ce urmează câteva sugestii pentru amenajarea noului local al bibliotecii din Marghita.

Noul local, o transformare a unei clădiri cu un etaj, are o suprafață de 153 mp, insuficientă pentru cele peste 49 000 de volume ce constituie fondul bibliotecii. Este necesară deci lărgirea spațiului prin-

LEGENDA :

1. intrare
2. zona acces-informare
3. sala imprumut cu acces liber la rafturi
4. sectia copii
5. depozit
6. birouri
7. depozit
8. trecere
9. sectia muzica
10. sala lectura cu fonc propriu

- zidarie existenta
- zidarie noua
- demolari

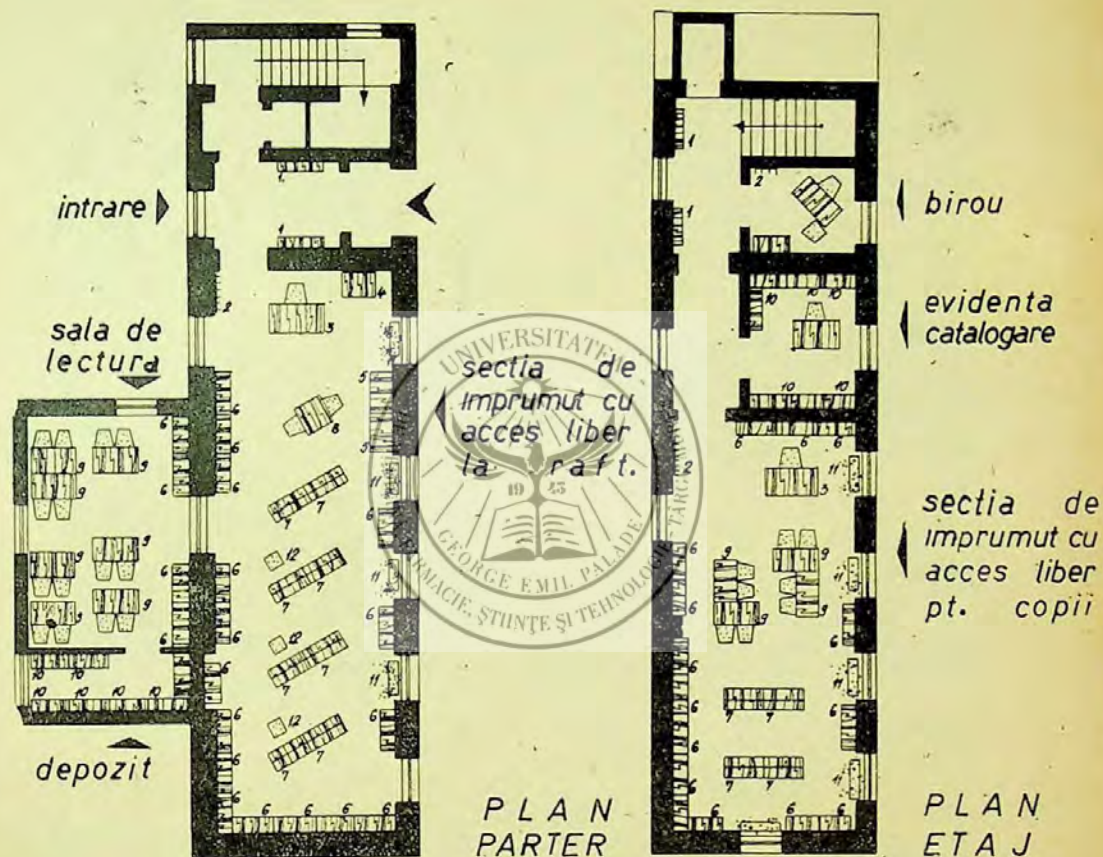
Propuneri de extindere a localului actual și de reimpărțire a spațiului

tr-o completare a clădirii într-un viitor apropiat. Sugestia noastră, cerută de bibliotecă din Marghita, cuprinde și propuneri pentru această lărgire a spațiului.

Considerăm că situația bibliotecii din orașul Marghita cuprinde elemente ce pot servi ca exemplu și pentru alte biblio-

teci similare. Din această cauză, publicăm aici planurile cu propunerile noastre pentru amenajarea bibliotecii.

La parterul clădirii, într-o sală relativ mare, se amplasează secția de împrumut pentru adulți, cu acces liber la raft, iar

1. Vitrine sau panouri de expunere-informare
2. Cuiere de perete
3. Masa de lucru a bibliotecarului (masă de custode)
4. Fișier
5. Raft-dulap pentru publicații periodice
6. Raft simplu pentru cărți (180 cm — 200 cm înălțime).

7. Rastele duble de mijloc (120—140 cm înălțime)
8. Măsuță pentru răsfoit
9. Masă de lectură pentru 2 persoane (la copii, eventual cu „buzunare“)
10. Raft depozit
11. Jardiniere pentru flori
12. Taburete.

Propuneri de amenajare în spațiul existent

Jocuri distractive

alături, o sală de lectură, cu un mic depozit.

La etaj se găsesc secția pentru copii și două mici încăperi ce servesc ca birouri pentru salariații bibliotecii.

Din cauza spațiului restrâns, mobilarea propusă de noi prezintă o oarecare aglomerare, cuprinzând însă toate elementele necesare bunei desfășurări a activității bibliotecii.

În planurile trimise de biblioteca din Marghita nu figurează sobele și amplasamentul lor. În consecință, pentru plasarea sobelor se vor reduce unele piese de mobilier.

Mobilierul din planuri, în cazul cînd biblioteca nu dispune de piese potrivite, se poate executa după schițele de mobilier publicate în *Revista bibliotecilor* din 1967—1969, la rubrica *Mobilier de bibliotecă*. Se poate folosi catalogul publicat de fostul Oficiu pentru organizare și servicii pentru biblioteci, sau proiectele-tip elaborate de Institutul de proiectări ISART.

Pentru amenajările interioare, decorație și iluminare, sînt valabile indicațiile date în articolul din nr. 8/1968 al *Revistei bibliotecilor* *), adaptate la situația dată. Va trebui acordată o atenție deosebită iluminării sălii de lectură de la parter, insuficient iluminată prin numai două ferestre mici.

În propunerile de completare a construcției am avut în vedere o rezolvare funcțională a circulației cititorilor și delimitarea, în măsura posibilităților, a zonelor de funcțiuni.

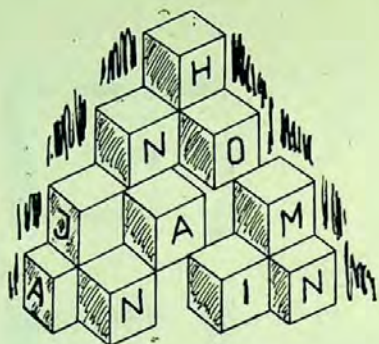
La parter, toată circulația se dirijează din zona de acces și de informare, chiar și accesul la sălile de la etaj. Am propus concentrarea la parter a activităților de mare circulație — sălile de împrumut cu acces liber, pentru adulți și copii — izolînd la etaj zonele de studiu-lectură și sala de muzică. Tot la etaj urmează să fie amplasată zona principală de depozite ce poate constitui, parțial, fondul sălii de studiu. Bineînțeles sub rezerva unui control al rezistenței planșeului, încărcarea în depozite poate atinge 800 kg pe metru pătrat.

Sperînd că propunerile noastre vor veni în ajutorul bibliotecii din Marghita, anunțăm pe această cale că sîntem bucuroși să răspundem și altor biblioteci ce au nevoie de îndrumări pentru reamenajări.

*) Vezi: Rado, Vasile. *Sfaturi privind amenajarea interioară a bibliotecilor*. În: *Revista bibliotecilor*, 21, nr. 8, aug 1968, p. 507—512.

Oameni celebri

(Anagrama : 6 ; 9 ; 5)

Din aceste două grămezi de cuburi, cu atenție și răbdare, se pot forma numele, prenumele și localitatea unde și-a desfășurat cea mai mare parte a activității inventatorul tiparului cu litere mobile de metal. Dv. puteți ?

Costel CERNAT

Rezolvarea jocului publicat în nr. 7/1972
— Biblioteci celebre (*Labirint*) va apare
în nr. 9/1972.

Books
bring people
together.

International Book Year. 1972

[Photo: U.S. Secretariat, International Book Year, 1972, New York.]

„Cărțile apropie popoarele“

Afiș reprodus din *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques*, vol. 26,
nr. 3, mai-iun 1972.

Под знаком Национальной Конференции Коммунистической Партии Румынии (подборка)	449	ALEX. C. ANDRIAN: Вспомогательные указатели Вновь введенные в Универсальной Десятичной Классификации (I)	480
Международный год жизни „Книги для всех“ (подборка материалов)	456	GRIGORE PLOEȘTEANU: Старые румынские библиотеки в комитате Муреш (век XIX-й и начале XX-го века)	485
МЕЛАНИА ПЫТЕА и ИОН ПОПА: Чтение молодежи в Зэрнешти	462	Manifeste IUNESCO о публичных библиотеках	488
ДАН СИМОНЕСКУ: Несколько часов в библиотеке Шербана Чокулеску	474	P. B.: Пятидесятилетие Московской Всесоюзной Государственной Библиотеки Иностранной Литературы	490
СЕВАСТИЯ БАЛĂШЕСКУ: Книга, чтение и библиотека в творчестве Шербана Чокулеску (отборочная библиография)	476		

SOMMAIRE

SUMMARY

Sous l'emblème de la Conférence Nationale du Parti Communiste Roumain (Un montage)	449	Under the Sign of the National Conference of the Romanian Communist Party (Selection of items)	449
L'Année Internationale du Livre „Le Livre pour Tous“ (Un montage)	456	The International Book Year „Books for All“ (Selection of items)	456
Melania PĂTEA et Ion POPA: La lecture des jeunes de Zărnești	462	Melania PĂTEA and Ion POPA: What Are Reading the Young People in Zărnești	462
Dan SIMONESCU: Quelques heures passées dans la bibliothèque de Șerban Cioculescu	474	Dan SIMONESCU: A Couple of Hours Spent in Șerban Cioculescu's Library	474
Sevastia BALĂȘESCU: Le livre, la lecture et la bibliothèque reflétés dans les oeuvres de Șerban Cioculescu. Bibliographie sélective	476	Sevastia BALĂȘESCU: The Book, the Reading and the Library as Reflected in Șerban Cioculescu's Works. Selective Bibliography	476
Alex. C. ANDRIAN: Indices auxiliaires récemment introduits dans la classification décimale universelle (I)	480	Alex. C. ANDRIAN: Auxiliary Numbers Recently Introduced into the Universal Decimal Classification. (I)	480
Grigore PLOEȘTEANU: Bibliothèques anciennes roumaines dans le district de Mureș (XIX ^{ème} et le début du XX ^{ème} siècle)	485	Grigore PLOEȘTEANU: Old Romanian Libraries in the Mureș District (the XIX th and the beginning of the XX th century)	485
Le Manifeste UNESCO sur les bibliothèques publiques	488	The UNESCO Manifesto on Public Libraries	488
R. B.: La Bibliothèque Unionale d'État pour la Littérature Étrangère de Moscou fête un demi-siècle d'existence	490	R. B.: The Moscow Foreign Literature State Union Library at Its 50 th Anniversary	490

REDACȚIA :

Str. Biserica Amzei nr. 5 — 7, sectorul 1,
București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.70.27

COLEGIUL DE REDACȚIE

[George BAICULESCU] Dumitru BALĂEȚ, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUIA (redactor șef), Alexandru IONAȘCU, Atanase LUPU, Gheorghe MAXIM, MÉSZÁROS József, Anne-Marie MIHIȚ (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NÜSSBÄCHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU.

